

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

Developmental Assessment For Intervention Manual (DAIM)

แจกฟรี
ห้ามจำหน่าย

สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ใช้สำหรับ พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู
และผู้ดูแลเด็ก ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

คู่มือ DAIM

ผู้แต่ง/ผู้จัดทำ กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ อำเภอเมือง
จังหวัดนนทบุรี 11000
โทร. 0 2590 1000
www.moph.go.th

ปีที่พิมพ์ สิงหาคม ปี 2568
จำนวนพิมพ์ 70,000 เล่ม
ISBN 978-616-11-3389-4

สนับสนุนโดย งบประมาณ
สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ
พิมพ์ที่ ชุมชนุสสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย

คู่มือ

ประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

Developmental Assessment For Intervention Manual (DAIM)

ชื่อ – สกุล เด็ก ..... เลขที่บัตรประจำตัวประชาชน เด็ก .....

วัน เดือน ปีเกิด เด็ก ..... สถานที่เกิด โรงพยาบาล .....

น้ำหนักแรกเกิด ..... กรัม Apgar Score .....

ชื่อ – สกุล บิดา มารดา หรือผู้ดูแล ..... โทรศัพท์ .....

สถานที่ติดต่อ .....

คำนำ

“คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง” (เล่มเขียว) หรือ Developmental Assessment For Intervention Manual (DAIM) ถูกผลิตขึ้นมาใช้สำหรับเด็กแรกเกิดน้ำหนักน้อยที่คลอดด้วยน้ำหนักน้อย เมื่อแรกคลอด (Low Birth Weight) ทั้งจากการคลอดก่อนกำหนด และภาวะโภชนาการที่ไม่ดีในขณะตั้งครรภ์หรือจากการขาดออกซิเจนขณะคลอด (Birth Asphyxia) รวมทั้งเด็กที่คลอดปกติแต่อาจจะเกิดพัฒนาการล่าช้าภายหลัง เนื่องจากพ่อแม่ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เด็กถูกละทิ้งให้อยู่ในความดูแลของปู่ ย่า ตา ยาย ทำให้เด็กเกิดความเครียดรุนแรง (Toxic stress) หรือเกิดจากพ่อแม่ใช้ TV หรือโทรศัพท์มือถือถือเลี้ยงแทน จนทำให้เกิดปัญหาหากกลุ่มอาการคล้ายออทิสติก (Pseudo autism) เพิ่มขึ้น

การดูแลเด็กกลุ่มเสี่ยง มิให้เกิดพัฒนาการล่าช้าขึ้นได้นั้น เป็นเรื่องที่กระทรวงสาธารณสุขได้ต่อสู้และหาทางแก้ปัญหาอย่างต่อเนื่อง แต่ถ้าเกิดขึ้นแล้วสมองของเด็กก็ยังมีโอกาสฟื้นตัวได้ ถ้าพ่อแม่/ผู้ดูแลเด็กเอาใจใส่ สร้างสัมพันธ์ที่อบอุ่น และวางใจได้ (Warm and reliable relationship) โดยใช้ DAIM อย่างใกล้ชิดทุกเดือน ร่วมกับอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข เด็กที่มีความเสี่ยงน่าจะมีพัฒนาการสมวัยได้ตามต้องการ

หวังว่าคู่มือ DAIM เล่มเขียวนี้ จะช่วยให้เด็กกลุ่มเสี่ยงปลอดภัยจากภาวะพัฒนาการล่าช้า โดยมีต้องเป็นภาระของสังคมในอนาคต คู่มือนี้ได้รับการพิจารณาให้ใช้ในโครงการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย ขอขอบคุณ แพทย์หญิงศิริพร กัญชนะ รองศาสตราจารย์แพทย์หญิงนิตยา คชภักดี และ ศาสตราจารย์เกียรติคุณแพทย์หญิงศิริกุล อิศรานุกรักษ์ ที่ตั้งใจใช้ความสามารถทำให้คู่มือมีประสิทธิภาพเหมาะกับการใช้สำหรับเด็กไทย ขอขอบคุณ นายแพทย์สมัย ศิริทองถาวร และคณะที่ติดตามงานอย่างอดทน จนได้คู่มือที่น่าใช้ทำให้มั่นใจว่าจะเป็นสะพานให้เด็กกลุ่มเสี่ยงเดินข้ามความลำบากไปสู่ชีวิตปกติเพื่อประโยชน์ของตนเองและสังคมจนได้ในที่สุด

นายแพทย์วัลลภ ไทยเหนือ

ที่ปรึกษาโครงการเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

สารบัญ

การใช้คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง.....	5
แบบบันทึกการตรวจประเมินทางกาย.....	6
การส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง.....	8
แผนผัง การดูแลเฝ้าระวัง คัดกรอง และส่งเสริมพัฒนาการเด็ก วัยแรกเกิด - 6 ปี.....	9
ช่วงอายุแรกเกิด.....	10
ช่วงอายุ 1 เดือน.....	11
ช่วงอายุ 2 เดือน.....	12
ช่วงอายุ 3 - 4 เดือน.....	13
ช่วงอายุ 5 - 6 เดือน.....	15
ช่วงอายุ 7 - 8 เดือน.....	17
ช่วงอายุ 9 เดือน.....	19
ช่วงอายุ 10 - 12 เดือน (10 เดือน - 1 ปี).....	23
ช่วงอายุ 13 - 15 เดือน (1 ปี 1 เดือน - 1 ปี 3 เดือน).....	24
ช่วงอายุ 16 - 17 เดือน (1 ปี 4 เดือน - 1 ปี 5 เดือน).....	25
ช่วงอายุ 18 เดือน (1 ปี 6 เดือน).....	27
ช่วงอายุ 19 - 24 เดือน (1 ปี 7 เดือน - 2 ปี).....	32
ช่วงอายุ 25 - 29 เดือน (2 ปี 1 เดือน - 2 ปี 5 เดือน).....	33

สารบัญ (ต่อ)

ช่วงอายุ 30 เดือน (2 ปี 6 เดือน).....	36
ช่วงอายุ 31 - 36 เดือน (2 ปี 7 เดือน - 3 ปี).....	41
ช่วงอายุ 37 - 41 เดือน (3 ปี 1 เดือน - 3 ปี 5 เดือน).....	43
ช่วงอายุ 42 เดือน (3 ปี 6 เดือน).....	46
ช่วงอายุ 43 - 48 เดือน (3 ปี 7 เดือน - 4 ปี).....	52
ช่วงอายุ 49 - 54 เดือน (4 ปี 1 เดือน - 4 ปี 6 เดือน).....	55
ช่วงอายุ 55 - 59 เดือน (4 ปี 7 เดือน - 4 ปี 11 เดือน).....	57
ช่วงอายุ 60 เดือน (5 ปี).....	60
การตรวจประเมินระบบประสาทและพัฒนาการ (Neurodevelopment)	64
แบบบันทึกการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่สาธารณสุข.....	67
แบบบันทึกการคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข.....	73
แบบบันทึกการตรวจประเมินระบบประสาทและพัฒนาการ (Neurodevelopment) โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข.....	75
อุปกรณ์สำหรับคัดกรองพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง.....	76

การใช้คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

เด็กกลุ่มเสี่ยง หมายถึง ทารกแรกเกิดที่ขาดออกซิเจน (Birth Asphyxia) และ/หรือ มีน้ำหนักน้อยกว่า 2,500 กรัม (Low Birth Weight) เด็กกลุ่มนี้มีความเสี่ยงที่จะเกิดปัญหาความบกพร่องทางสติปัญญา พัฒนาการที่ล่าช้า ปัญหาการเรียนรู้ และอาจเกิดความพิการทางสมอง การได้รับการค้นพบและแก้ไขโดยทันทีจะช่วยลดปัญหาได้ และเด็กคนหนึ่งอาจจะเป็นประโยชน์แก่ครอบครัว สังคม และประเทศชาติในอนาคต

คู่มือนี้ถูกสร้างขึ้นจากการรวบรวมความรู้และประสบการณ์ของผู้เชี่ยวชาญทางด้านพัฒนาการเด็ก มาประสานให้สอดคล้องเป็นมาตรฐานของประเทศตั้งใจทำให้ง่ายและเหมาะสมเพื่อให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง เข้าใจและปฏิบัติได้ อสม. ช่วยแนะนำให้ใช้คู่มือนี้อย่างสม่ำเสมอ เจ้าหน้าที่สาธารณสุขเป็นผู้ประเมินให้การช่วยเหลือหรือส่งต่อ เพื่อให้เด็กไทยในความรับผิดชอบมีพัฒนาการสมวัย

หลักการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

1. การเตรียมความพร้อม

- 1.1 พ่อแม่หรือผู้ปกครองทำความเข้าใจและปฏิบัติได้ตามคู่มือ
- 1.2 ควรใช้อุปกรณ์ที่เหมาะสมและสามารถดัดแปลงได้
- 1.3 สถานที่ต้องสะอาดและปลอดภัยต่อเด็ก
- 1.4 เด็กต้องไม่ป่วย หิว หงุดหงิด มีอิสระและพร้อมที่จะทดสอบ

2. วิธีการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

- 2.1 ใช้คำพูดง่าย ๆ ชัดเจน ให้เวลาเด็กปฏิบัติตาม 3 – 5 วินาที
- 2.2 ถ้าเด็กยังไม่ได้ทำหรือ ทำไม่ได้ ให้พูดซ้ำคำเดิม ช้า ๆ ชัด ๆ
- 2.3 ช่วยเหลือเท่าที่จำเป็น เช่น จับมือทำ ผงกศีรษะหรือสายหน้า
- 2.4 ชมเชยทันทีเมื่อเด็กทำได้ เช่น ยิ้ม ตบมือ ลดการช่วยเหลือเมื่อเด็กทำได้
- 2.5 ถ้าเด็กเรียนรู้แล้วให้เปลี่ยนข้อความอื่นที่มีความหมายเดิม
- 2.6 ควรขีดขวางพฤติกรรมที่ไม่ต้องการ

3. คำแนะนำ

- 3.1 เริ่มประเมินในข้อพัฒนาการที่ต่ำกว่าอายุจริง 1 ช่วงอายุ เช่น อายุ 2 เดือน ให้ประเมินที่อายุ 1 เดือน
  - กรณีเด็ก ผ่านการทดสอบ ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ผ่าน แล้วให้ทดสอบในช่วงอายุที่สูงขึ้นต่อไป และหยุดเมื่อไม่ผ่าน
  - กรณีเด็ก ไม่ผ่านการทดสอบ ให้ใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ไม่ผ่าน แล้วให้ถอยไปทดสอบในช่วงอายุที่ต่ำกว่า จนกว่าเด็กผ่านการทดสอบ
- 3.2 บันทึก วัน เดือน ปี ที่ทดสอบ
- 3.3 ติดตามพัฒนาการในครั้งต่อไป ให้เริ่มทดสอบข้อที่เด็กทดสอบไม่ผ่านครั้งที่ผ่านมา

หมายเหตุ: ในช่วงอายุใดที่มีข้อทดสอบ 2 ข้อ หากเด็กไม่ผ่านข้อใดข้อหนึ่ง ให้ถือว่าไม่ผ่านในช่วงอายุนั้น

แบบบันทึกการตรวจประเมินทางกาย

กิจกรรม	แรกเกิด	1 เดือน	2 เดือน	3-4 เดือน	5-6 เดือน	7-9 เดือน	10-12 เดือน	13-15 เดือน	16-18 เดือน	19-24 เดือน	25-29 เดือน	30 เดือน	31-36 เดือน	37-41 เดือน	42 เดือน	43-48 เดือน	49-54 เดือน	55-60 เดือน
วัน/เดือน/ปี																		
อายุ (เดือน)																		
ผู้เลี้ยงดูหลัก																		
ได้รับการเลี้ยงดูที่ 1.บ้าน 2.ศูนย์เด็กเล็ก 3.อนุบาล																		
1. การตรวจทางห้องปฏิบัติการ - Hct [สำหรับเด็ก 6 เดือน และ 12 เดือน] ระบุ.....																		
2. ยาน้ำเสริมธาตุเหล็ก 1.ได้รับ 2.ไม่ได้รับ																		
3. ยาน้ำธาตุเหล็กเพื่อการรักษา (Hct <33%) 1.ได้รับ 2.ไม่ได้รับ																		
4. คัดกรองพัฒนาการด้วย DAIM (ปกติ = + , ล่าช้า = -) ถ้าล่าช้า ให้ระบุอายุตรงกับพัฒนาการที่ทำได้ 1. Gross motor 2. Fine motor 3. Receptive language 4. Expressive language 5. Personal and social																		

แบบบันทึกการตรวจประเมินทางกาย

กิจกรรม	แรกเกิด	1 เดือน	2 เดือน	3-4 เดือน	5-6 เดือน	7-9 เดือน	10-12 เดือน	13-15 เดือน	16-18 เดือน	19-24 เดือน	25-29 เดือน	30 เดือน	31-36 เดือน	37-41 เดือน	42 เดือน	43-48 เดือน	49-54 เดือน	55-60 เดือน
วัน/เดือน/ปี																		
อายุ (เดือน)																		
5. Myjor disability ที่ได้รับการวินิจฉัย 1. ไม่พบภาวะ Majoy disability 2. ปัญหาการมองเห็น/สายตาค 3. ปัญหาการได้ยิน (หูตึง/หูหนวก) 4. Cerebarl palsy (เกร็ง/อ่อนแรง) 5. พัฒนาการช้าตั้งแต่ 2 ด้าน (GDD) 6. ออทิสติก 7. Intellectual Disabilities (ID) เดิมคือ Mental Retardation (MR) 8. อื่นๆระบุ																		
6. การคัดกรองพัฒนาการระบบประสาท (Neurodevelopment) สำหรับเด็ก 1, 4, 12, 60 เดือน																		
7. การเจริญเติบโต (ปกติ = + , ผิดปกติ = -)																		
8. อารมณ์และพฤติกรรม (ปกติ = + , ผิดปกติ = -)																		
วัน/เดือน/ปี ที่นัดติดตามต่อ																		

สรุปผลการตรวจ (ความผิดปกติที่พบ) .....

.....

การส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง

กฎแห่งความสำเร็จ

- รักลูกแสดงออกอย่างสม่ำเสมอในการดูแลเด็กทุกๆ วันตั้งแต่การกิน นอน เล่น ออกกำลังกาย และเรียนรู้ที่เหมาะสมถูกสุขอนามัยและปลอดภัย
- ไม่เปรียบเทียบกันระหว่างเด็ก เพราะเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน
- การเรียนรู้ของเด็กเริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิ เป็นแบบค่อยเป็นค่อยไปและต่อเนื่อง
- เด็กเรียนรู้ผ่านการฟัง การดู การจับต้อง การเล่น การทำตามแบบอย่าง และลองทำ พ่อแม่ ผู้ปกครองจึงควรคุยกับลูกตั้งแต่วัยทารก เล่น เล่าเรื่องสิ่งที่กำลังทำกับเด็ก เล่านิทาน อ่านหนังสือให้ฟัง ชี้อวัจนสัญลักษณ์ต่างๆ รอบตัว ดูรูป การมีกิจกรรมศิลปะและดนตรี กิจกรรมในบ้าน และประสบการณ์ตรงอื่นๆ
- พ่อแม่ ผู้ปกครอง ต้องฟังเด็ก ส่งเสริมให้เด็กถามและสังเกต ชี้อวัจนสนทนาและให้เด็กมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น
- ไม่ใช้วิธีบังคับฝืนใจ ไม่กดดันหรือเร่งรัดเด็ก ไม่ก้าวร้าวหรือทำร้ายเด็กทั้งทางร่างกาย จิตใจ และวาจา
- เด็กต้องได้รับโอกาสฝึกการมีวินัยในตนเอง เช่น การกิน การนอนเป็นเวลา การเก็บของเล่น การทิ้งขยะในที่ทิ้งขยะ การล้างมือ การไม่แย่งของของคนอื่น การไม่ทุบตีทำร้ายคนอื่น เป็นต้น
- โทรทัศน์หรือสื่อทำนองเดียวกันอาจขัดขวางพัฒนาการรอบด้านของเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี และรบกวนการนอนหลับของเด็ก
- พ่อแม่ ผู้ปกครอง ต้องเป็นตัวอย่างพฤติกรรมที่ดีสำหรับเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกทำ และควรชื่นชมเมื่อเด็กทำผิดพลาด เปลี่ยนเป็นให้กำลังใจ เมื่อเด็กพยายามทำสิ่งที่พึงปรารถนา และชมเชยเมื่อเด็กทำได้ เด็กจะค่อยๆ รู้จักใช้เหตุผลและรักษาคำพูดตามแบบที่พ่อแม่ปฏิบัติ

ข้อควรคำนึงในการฝึกทักษะเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

การฝึกทักษะเด็กมีเป้าหมายส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ก้าวหน้าเป็นไปตามวัย สามารถใช้ในชีวิตจริงและในสภาพแวดล้อมจริง โดยควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

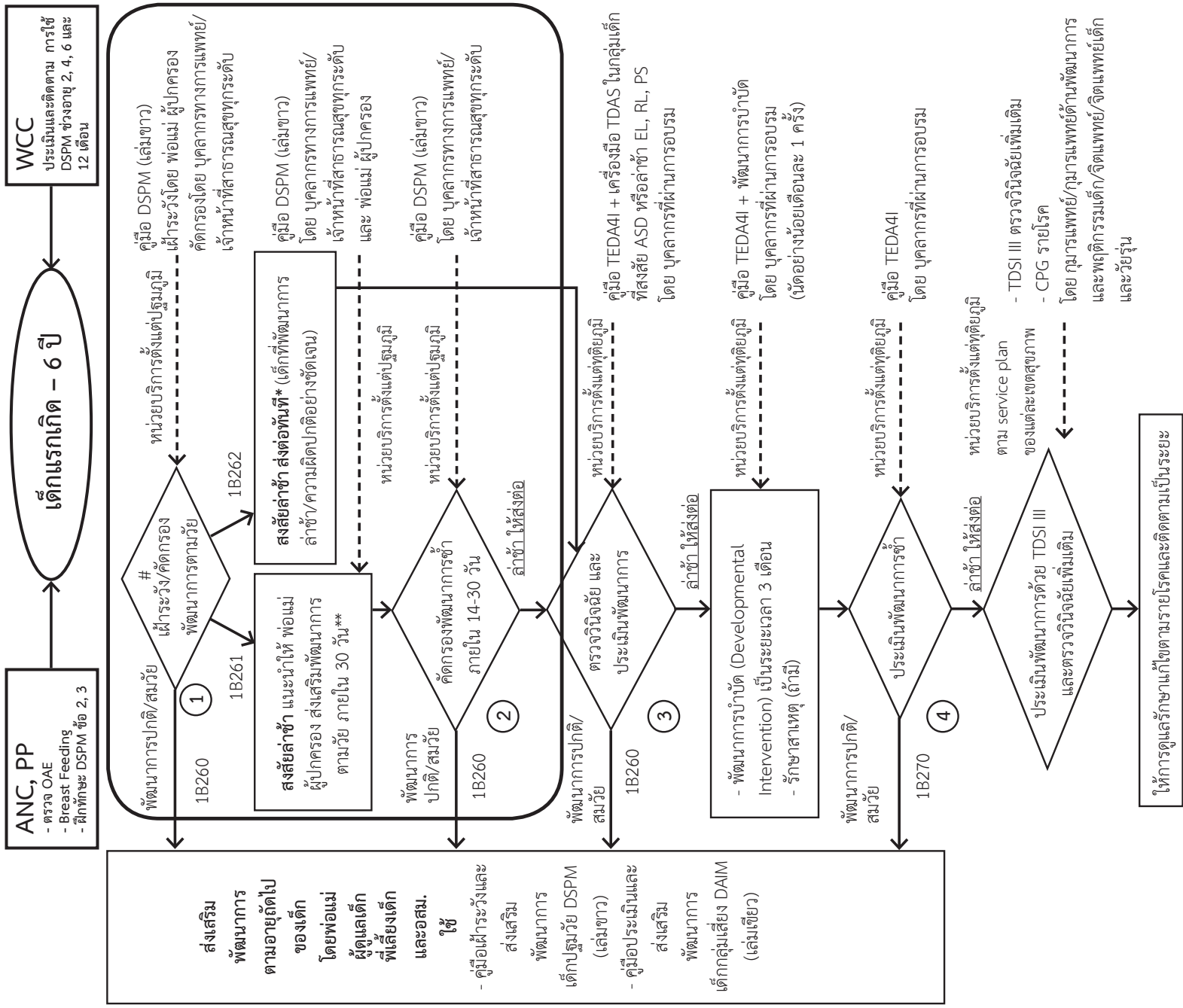
- คำพูดที่ใช้ควรง่าย สั้น ชัดเจน และคงเส้นคงวา
- ให้เวลาเด็กปฏิบัติตาม 3-5 วินาที ถ้าเด็กยังไม่ได้ทำให้พูดซ้ำ (ข้อความเหมือนเดิม) พร้อมให้การช่วยเหลือเด็กทำจนเสร็จ
- ให้ความช่วยเหลือเด็กเท่าที่จำเป็นลดการช่วยเหลือลงเมื่อเด็กทำได้ ซึ่งอาจช่วยเหลือโดย
  - ทางกาย : จับมือทำ และข้อศอกกระตุ้น
  - ทางวาจา : บอกให้เด็กลองทำดู หากจำเป็นอาจจะบอกให้เด็กทราบบทวิธี ทีละขั้น
  - ทางท่าทาง : ชี้อวัจนระยะ สายหน้า ชัดขวางไม่ให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่ต้องการ เช่น เมื่อบอกให้เด็กชี้แปรงสีฟัน แต่เด็กจะชี้แก้วน้ำ ให้ใช้มือปิดแก้วน้ำ เพื่อให้เด็กรู้ว่าจะต้องชี้แปรงสีฟัน

เมื่อเด็กเกิดการเรียนรู้แล้ว ให้เปลี่ยนข้อความแบบต่างๆ แต่มีความหมายเหมือนกัน เพื่อให้เด็กรู้จักสิ่งที่แตกต่างกัน การให้แรงเสริมควรให้ทันทีเมื่อเด็กทำได้ถูกต้อง ไม่ว่าจะเป็นการช่วยเหลือให้เด็กทำได้หรือเด็กทำได้เอง เช่น ชมเชย ยิ้ม ประบมือ สัมผัส ให้อุ้ม แต่ควรคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. แรงเสริมควรเหมาะสมกับวัย เป็นสิ่งที่เด็กชอบแต่ทุกคนไม่เหมือนกัน
2. ควรให้แรงเสริมบ่อยๆ เมื่อต้องการให้เกิดทักษะหรือพฤติกรรมใหม่
3. การลดแรงเสริมลงเมื่อเด็กทำได้ สังเกตว่าเด็กมีความพอใจรู้สึกดีในสิ่งที่ตนทำได้ จึงไม่จำเป็นต้องอาศัยแรงเสริมจากภายนอก
4. การให้รางวัล เช่น การแสดงความเอาใจใส่ ยิ้ม กอด ตบมือให้หรือให้ของ เมื่อเด็กตั้งใจทำหรือทำสำเร็จจะเป็นประโยชน์ต่อพัฒนาการของเด็กในระยะยาว ต่างกับการให้สินบน และการขู่ขึงขังบังคับให้ทำ

"ควรใช้การสอนโดยอธิบายอย่างนุ่มนวลแต่หนักแน่น"

แผนผังการดูแลเฝ้าระวัง คัดกรอง และส่งเสริมพัฒนาการเด็ก วัยแรกเกิด - 6 ปี

ส่งเสริมพัฒนาการตามอายุถัดไปของเด็ก โดยพ่อแม่ ผู้ดูแลเด็ก พี่เลี้ยงเด็ก และ อสม. ใช้

- คู่มือเฝ้าระวังและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย DSPM (เล่มขาว)
- คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง DAIM (เล่มเขียว)

**ส่งรายชื่อเด็กสงสัยล่าช้าให้ อสม./พ่อแม่/กระตุ้นพัฒนาการและตามทุกสัปดาห์ หากสงสัยให้แจ้ง จน.พ.ส.ต. เพื่อตรวจซ้ำและบันทึกข้อมูลลงไปโปรแกรม โดยหากเด็กคนใดสงสัยส่งรายชื่ออยู่ในโอกาสเด็กได้ฝึกจนครบ 30 วัน ถ้ายังไม่ผ่านให้บันทึกว่า ล่าช้าแล้วส่งต่อ

*ส่งสัยล่าช้า ส่งต่อทันที คือเด็กที่พัฒนาการล่าช้า/ความผิดปกติอย่างชัดเจน เช่น ความซึ่มไตรมาส ศีรษะเล็ก เป็นต้น

การคัดกรองพัฒนาการเด็กด้วย DSPM ทำโดยพ่อแม่ ผู้ปกครองทุกช่วงอายุ

TEDA4I คือ คู่มือประเมินเพื่อช่วยเหลือเด็กปฐมวัยที่มีปัญหาพัฒนาการ

TDAS คือ เครื่องมือวินิจฉัยภาวะออทิสติกในกลุ่มเด็กที่สงสัย ASD หรือล่าช้า EL, RL, PS

ANC (Antenatal clinic) คลินิกฝากครรภ์ # PP (Postpartum ward) ห้องผู้ป่วยหลังคลอด # WCC (Well child clinic) คลินิกสุขภาพเด็กดี

พยาบาลหลังคลอดฝึกทักษะให้ผู้ปกครองใช้คู่มือ DSPM ในช่วง 1-5

พยาบาลคลินิกเด็กสุขภาพดีแนะนำและติดตามการใช้คู่มือ DSPM ช่วงอายุ 2, 4, 6 และ 12 เดือน

หมายเหตุ :

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝึกระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
แรกเกิด	1 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ขยับเคลื่อนไหวแขนขา 2 ข้างเท่ากัน (GM)	วางเด็กในท่านอนหงาย สังเกตการเคลื่อนไหวแขนขาของเด็ก ผ่าน: เด็กสามารถเคลื่อนไหว แขน ขา ได้อย่างสมดุลทั้งสองข้าง	ขยับยกแขนขาทั้งสองข้างของเด็กบ่อยๆ
	2 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	มองสบตาขณะตื่น (FM)	อุ้มเด็กนอนบนตัก พูดคุยกับเด็ก ผ่าน: เด็กมองสบตาขณะตื่นได้	มองสบตาและพูดคุยกับเด็กบ่อยๆ เช่น ขณะให้นมแม่
	3 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	สะดุ้งหรือเคลื่อนไหวร่างกาย เมื่อได้ยินเสียงพูดในระดับปกติ (RL)	1. จัดเด็กในท่านอนหงายขณะที่เด็กตื่นและไม่งอแง 2. เรียกชื่อเด็กจากด้านข้างทั้งซ้ายและขวาโดยพูดเสียงดังปกติห่างจากเด็กประมาณ 60 ซม. ผ่าน: เด็กแสดงการรับรู้ด้วยการกระพริบตา สะดุ้ง หรือเคลื่อนไหวร่างกาย	1. จัดเด็กอยู่ในท่านอนหงาย เรียกชื่อหรือพูดคุยกับเด็กจากด้านข้างทั้งซ้าย-ขวา ด้วยเสียงปกติ 2. หากเด็กสะดุ้งหรือขยับตัวเมื่อพูดคุยเสียงดังปกติให้ยิ้มและสัมผัสตัวเด็ก 3. ถ้าเด็กไม่มีปฏิกิริยาใดๆ ให้พูดเสียงดังเพิ่มขึ้นโดยจัดทำเด็กเช่นเดียวกับข้อ 1 หากเด็กสะดุ้งหรือขยับตัวให้ลดเสียงลงอยู่ในระดับดังปกติพร้อมกับสัมผัสตัวเด็ก
	4 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เด็กเปล่งเสียงได้ไม่ใช่อ้ออ (EL)	ฟังเสียงเด็กขณะประเมินหรือสอบถามจากผู้ปกครองว่าเด็กทำเสียงอะไรได้บ้าง ผ่าน: เด็กสามารถเปล่งเสียงได้ ที่ไม่ใช่เสียงอ้ออ เช่น แอะ หรือ แอะ	สบตาและพูดคุยกับเด็กบ่อยๆ

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
แรกเกิด	5 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ดูนมได้ดี (PS)	ถามพ่อแม่ ผู้ปกครองว่า เด็กดูนมแม่อย่างสม่ำเสมอหรือไม่ หรือสังเกตขณะกำลังให้นม ผ่าน: เด็กดูนมแม่ได้อย่างสม่ำเสมอ	กระตุ้นการดูดกลืนของเด็กโดยการใช้มือลูบเบาๆ ที่แก้มของเด็ก ก่อนให้นมแม่ทุกครั้ง
* ช่วงอายุแรกเกิด ตรวจประเมินระบบประสาทและพัฒนาการเด็ก (Neurodevelopment) ข้อที่ 1-3				
1	6 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ท่านอนคว่ำ เด็กสามารถยกศีรษะ และหันไปข้างใดข้างหนึ่งได้ (GM)	จัดเด็กนอนคว่ำแขนทั้งสองข้างอยู่หน้าไหล่บนเบาะนอนและสังเกตว่าเด็กสามารถยกศีรษะและหันไปข้างใดข้างหนึ่งได้ ผ่าน: เด็กสามารถยกศีรษะ และหันไปข้างใดข้างหนึ่งได้	ให้เด็กอยู่ในท่านอนคว่ำ เขย่าของเล่นที่มีเสียง เช่น กรุ๊งกริ้ง ตรงหน้าเด็ก เมื่อเด็กมองที่ของเล่น แล้วค่อยๆ เคลื่อนของเล่น มาทางด้านซ้าย เพื่อให้เด็กหันศีรษะมองตาม
	7 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	แขนขา 2 ข้างเคลื่อนไหวได้เท่ากัน (GM)	วางเด็กในท่านอนหงาย สังเกตการเคลื่อนไหวแขนและขาของเด็ก ผ่าน: เด็กสามารถเคลื่อนไหวแขนขาได้อย่างสมดุลทั้งสองข้าง	ขยับยกแขนขาทั้งสองข้างของเด็กบ่อยๆ และสังเกตว่าเด็กสามารถเคลื่อนไหวแขนขาได้อย่างสมดุล
	8 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	สะดุ้งหรือเคลื่อนไหวร่างกาย เมื่อได้ยินเสียงพูด (RL)	1. จัดเด็กในท่านอนหงาย 2. เรียกชื่อเด็กจากด้านข้างทั้งซ้ายและขวาโดยพูดเสียงดังปกติห่างจากเด็กประมาณ 60 ซม. 3. ทำซ้ำได้อีก 2 ครั้ง ผ่าน: เด็กรับรู้ด้วยการกระพริบตา สะดุ้งหรือเคลื่อนไหวร่างกายอย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง	ให้เด็กอยู่ในท่านอนหงาย เรียกชื่อหรือพูดคุยกับเด็กจากด้านข้างทั้งซ้ายและขวาโดยพูดเสียงดังปกติ หากเด็กสะดุ้งหรือขยับตัวให้ยิ้มและจับหรือลูบตัวเด็กเบาๆ
	9 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ส่งเสียงอ้อแอ้ (EL)	ระหว่างการประเมินให้สังเกตว่าเด็กส่งเสียงอ้อแอ้หรือไม่ หรือสอบถามพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผ่าน: เด็กทำเสียงอ้อแอ้ได้	มองสบตาเด็กพูดคุยและยิ้มกับเด็ก หยุดรอเวลาให้เด็กเปล่งเสียงตอบ

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้ารอ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
1	10 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	มองจอหน้าได้นาน 1-2 วินาที (PS)	อุ้มเด็กหรือวางเด็กให้ห่างจากหน้าผู้ประเมิน 30 ซม. ยิ้มและพูดคุยกับเด็ก หมายเหตุ: ถ้าพบว่าไม่ผ่านข้อนี้ต้องส่งพบแพทย์เพื่อประเมินการมองเห็น ผ่าน: เด็กสามารถมองจอหน้าผู้ประเมินได้อย่างน้อย 1 วินาที	1. ให้เด็กอยู่ในท่านอนหงายหรืออุ้มเด็ก 2. มองสบตาเด็กและทำตาสลักขณะต่าง ๆ เช่น ตาโต กะพริบตา เพื่อให้เด็กสนใจ 3. พุดคุยยิ้มเพื่อให้เด็กมองที่ปากแทนสลับกันไป
* ช่วงอายุ 1 เดือน ตรวจประเมินระบบประสาทและพัฒนาการเด็ก (Neurodevelopment) ข้อที่ 4				
2	11 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ยกศีรษะตั้งขึ้นได้ 45 องศา นาน 3 วินาทีขณะนอนคว่ำ (GM) อุปกรณ์: กริ่งกริ่ง 	จัดเด็กนอนคว่ำข้อศอกงอมือทั้งสองข้างวางที่พื้นและสังเกตว่าเด็กสามารถยกศีรษะ 45 องศา ได้นาน 3 วินาที อาจใช้ของเล่นกระตุ้นให้เด็กยกศีรษะได้ ผ่าน: เด็กยกศีรษะตั้งขึ้นได้ประมาณ 45 องศา และได้นาน 3 วินาที อย่างน้อย 2 ครั้ง (อาจใช้ของเล่นที่มีสีหรือเสียงกระตุ้นเด็ก)	1. จัดเด็กอยู่ในท่านอนคว่ำ ข้อศอกงอ 2. หยิบของเล่นมาเขย่าตรงหน้าเด็ก เมื่อเด็กมองที่ของเล่นแล้วก็ค่อยๆ เคลื่อนของเล่นขึ้นด้านบนเพื่อให้เด็กเงยหน้าจนศีรษะยกขึ้น นับ 1, 2 แล้วค่อยๆ เคลื่อนของเล่นลงมาอยู่ตรงหน้าเด็กเหมือนเดิมและทำซ้ำอีกครั้งเพื่อให้เด็กเงยหน้าจนยกศีรษะขึ้นได้ นับ 1, 2, 3 ของเล่นที่ใช้แทนได้: อุปกรณ์ที่มีสีและเสียง เช่น กริ่งกริ่งทำด้วยพลาสติก/ผ้า ลูกบอลยางบีบ/สัตว์ยางบีบ ขวดพลาสติกใสเม็ดถั่ว/ทราย พันให้แน่น
	12 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	มองตามสิ่งของจากด้านหนึ่งไปอีกด้านหนึ่ง (FM) อุปกรณ์: ลูกบอลผ้าสักหลาดสีแดง 	1. จัดเด็กท่านอนหงาย 2. กระตุ้นให้เด็กจ้องมองที่ลูกบอลผ้าสักหลาดสีแดง โดยให้ลูกบอลผ้าสักหลาดอยู่เลยจุดกึ่งกลางของใบหน้าเด็กเล็กน้อย 3. ค่อยๆ เคลื่อนลูกบอลผ้าสักหลาดสีแดงผ่านจุดกึ่งกลางใบหน้าเด็กไปอีกด้านหนึ่ง ผ่าน: เด็กมองตามของเล่นสีแดง เช่น ลูกบอลผ้าสักหลาดได้ตลอดโดยไม่หันไปมองทางอื่น	1. จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนหงาย 2. ถือของเล่นสีแดงใสไม่มีเสียงห่างจากหน้าเด็ก 30 ซม. และแกว่งของเล่นให้เด็กมองตามอย่างช้าๆ ช้าๆ ในตำแหน่งเลยจุดกึ่งกลางใบหน้าเด็กเล็กน้อย 3. ถ้าเด็กไม่มองตามให้ช่วยเหลือโดยการประคองหน้าเด็กเพื่อให้หันมามองหรือใช้หน้าแม่กระตุ้น โดยการแสดงสีหน้ายิ้ม ทำปากพุดคุยแต่ไม่ออกเสียง ของเล่นที่ใช้แทนได้: อุปกรณ์ที่มีสีแดง เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 10 ซม. เช่น ผ้า/ลูกบอลผ้า พู่ไหมพรม

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝึกระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
2	13	มองหน้าผู้พูดคุยด้วยได้นาน 5 วินาที (RL) ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	1. จัดเด็กในท่านอนหงาย 2. นั่งลงยื่นหน้าห่างจากเด็กประมาณ 60 ซม. 3. พูดกับเด็กในขณะที่เด็กไม่ได้มองหน้า ผ่าน: เด็กหันมามองหน้าและปากผู้พูดได้ อย่างน้อย 5 วินาที	1. ให้เด็กอยู่ในท่านอนหงายหรืออุ้มเด็กให้หน้าห่างจากเด็กประมาณ 60 ซม. 2. มองตาและพูดคุยให้เด็กสนใจ เช่น ทำตาโต ขยับริมฝีปาก ยิ้ม หัวเราะ สามารถฝึกได้ในหลาย ๆ สถานการณ์ เช่น ขณะให้นมลูก หรือขณะอาบน้ำ เป็นต้น
	14	ทำเสียงในลำคอ (เสียง “อู” หรือ “อือ” หรือ “อา”) อย่างชัดเจน (EL) ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ฟังเสียงเด็กขณะทดสอบโดยอยู่ห่างจากเด็กประมาณ 60 ซม. หรือสอบถามพ่อแม่ ผู้ปกครองว่า เด็กทำเสียง “อู” หรือ “อือ” หรือ “อา” ได้หรือไม่ ผ่าน: เด็กทำเสียง อู หรือ อือ หรือ อา อย่างชัดเจน	อุ้มเด็กในท่านอนหงายระยะห่างพอสมควร สบตาและพูดคุยให้เด็กสนใจ แล้วทำเสียง อู หรือ อือ ในลำคอให้เด็กได้ยิน หยุดฟังเพื่อรอจังหวะให้เด็กส่งเสียงตาม เมื่อเด็กออกเสียง “อู” ได้ ให้เปลี่ยนไปฝึกเสียง “อือ” และ “อา” รอให้เด็กออกเสียงตาม
	15	ยิ้มหรือส่งเสียงตอบโต้เมื่อตะตองตัวและพูดคุยด้วย (PS) ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	จัดเด็กท่านอนหงาย ก้มหน้าไปใกล้เด็ก ตะตองตัวเด็กและพูดคุยด้วยเพื่อให้เด็กมีการโต้ตอบ ผ่าน: เด็กสามารถยิ้มหรือส่งเสียงตอบโต้	อุ้มเด็กในท่านอนหงาย มองตาเด็กและสัมผัสเบาๆ พร้อมกับพูดคุยกับเด็ก เป็นคำพูดสั้นๆ ซ้ำๆ ซ้ำๆ เช่น “ว่าไงจ๊ะ..(ชื่อลูก)..คนเก่ง” “ยิ้มซิ” “เด็กดี” “..(ชื่อลูก)..ลูกรัก” “แม่รักลูกนะ” หยุดฟังเพื่อรอจังหวะให้เด็กยิ้มหรือส่งเสียงตอบ
3-4	16	ท่านอนคว่ำยกก้นพื้น (GM) อุปกรณ์: กริ่งกริ่ง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	จัดเด็กนอนคว่ำบนพื้นราบ แล้วเคลื่อนของเล่นให้เด็กมองตามเพื่อให้เด็กสามารถยกศีรษะและหันออกก้นพื้นได้ ผ่าน: เด็กยกศีรษะและออก โดยใช้แขนยันกับพื้นพุงตัวไว้	1. จัดเด็กอยู่ในท่านอนคว่ำบนพื้นราบถือของเล่น เช่น กริ่งกริ่งไว้ด้านหน้าเหนือศีรษะเด็ก 2. เรียกชื่อเด็กให้มองดูของเล่นแล้วค่อยๆ เคลื่อนของเล่นขึ้นด้านบน เพื่อให้เด็กสนใจยกศีรษะ โดยมีแขนยันพื้นไว้แขนเหยียดตรงและหันออกก้นพื้น ของเล่นที่ใช้แทนได้: อุปกรณ์ที่มีสีและเสียง เช่น กริ่งกริ่งทำด้วยพลาสติก/ผ้า ลูกบอลยางบีบ/สัตว์ยางบีบ ขวดพลาสติกใสเม็ดถั่ว/ทราย พันให้แน่น

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝึกระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
3-4	17	มองตามสิ่งของที่เคลื่อนที่ได้เป็นมุม 180 องศา (FM) อุปกรณ์: ลูกบอลผ้าสักหลาดสีแดง 	1. จัดเด็กทำนอนหงาย 2. กระตุ้นความสนใจเด็กให้มองที่ของเล่น โดยถือของเล่นเป็นแนวโค้งจากด้านข้างด้านหนึ่งของเด็กไปยังอีกด้านข้างด้านหนึ่งโดยให้ของเล่นห่างจากหน้าเด็ก 20-30 ซม. ผ่าน: เด็กมองตามของเล่น เช่น ลูกบอลผ้าสักหลาดสีแดงได้ 180 องศา อย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง	จัดเด็กอยู่ในท่านอนหงายโดยศีรษะเด็กอยู่ในแนวกึ่งกลางลำตัว ถือของเล่นห่างจากหน้าเด็กประมาณ 20-30 ซม. แล้วเขย่าหรือแกว่งของเล่นเพื่อให้เด็กสนใจมองตาม จากนั้นเคลื่อนของเล่นอย่างช้าๆ เป็นแนวโค้งไปทางด้านซ้ายและขวา ถ้าเด็กยังไม่มองตาม ให้ช่วยประคองหน้าเด็ก เพื่อให้หันหน้ามามองตาม ของเล่นที่ใช้แทนได้: อุปกรณ์ที่มีสีสันสดใส เส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 10 ซม. เช่น ผ้า/ลูกบอลผ้า พู่ไหมพรม
	18	หันตามเสียงได้ (RL) อุปกรณ์: กริ่งกริ่ง 	1. จัดเด็กนอนหงายหรืออู้งอนนั่งบนตัก หันหน้าออกจากผู้ประเมิน 2. เขย่ากริ่งกริ่งด้านซ้ายและขวาของเด็กโดยห่างประมาณ 60 ซม. และไม่ให้เด็กเห็น หมายเหตุ: ถ้าพบว่าไม่ผ่านข้อนี้ต้องส่งพบแพทย์ เพื่อคัดกรองการได้ยิน ผ่าน: เด็กสามารถหันตามเสียงและมองที่ของเล่น เช่น กริ่งกริ่ง ได้	จัดเด็กอยู่ในท่านอนหงาย หรืออู้งอนนั่งบนตัก โดยหันหน้าออกจากผู้ปกครอง เขย่าของเล่นด้านข้างเด็ก ห่างจากเด็กประมาณ 30-45 ซม. รอให้เด็กหันมาทางของเล่นที่มีเสียง ถ้าเด็กไม่หันมามองของเล่นให้ประคองหน้าเด็กเพื่อให้หันตามเสียง ค่อย ๆ เพิ่มระยะห่างจนถึง 60 ซม. หมายเหตุ: ขณะฝึกอย่าให้มีเสียงอื่นรบกวน ของเล่นที่ใช้แทนได้: อุปกรณ์ที่มีสีและเสียง เช่น กริ่งกริ่งทำด้วยพลาสติก/ผ้า ลูกบอลยางบีบ/สัตว์ยางบีบ ขวดพลาสติกใสเม็ดถั่ว/ทราย พันให้แน่น
	19	ทำเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ ได้ตอบเวลาพูดคุย (EL) ผ่าน ไม่ผ่าน	ระหว่างประเมินให้สังเกตว่าเด็กส่งเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ ได้หรือไม่ หรือสอบถามพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผ่าน: เด็กส่งเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ และโต้ตอบได้	พูดคุยกับเด็กทำเสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ ให้เด็กฟังและรอจังหวะ พร้อมทั้งกระตุ้นให้เด็กออกเสียงตาม
	20	ยิ้มทักและยิ้มตอบ (PS) ผ่าน ไม่ผ่าน	สังเกตเด็กขณะทำการทดสอบหรือถามพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็กว่า “ยิ้มทักและยิ้มตอบคนอื่นหรือไม่” ผ่าน: เด็กยิ้มทักและยิ้มตอบได้	1. ยิ้มและพูดคุยกับเด็กเมื่อทำกิจกรรมต่างๆ ให้เด็กทุกครั้ง พูดกระตุ้นให้เด็กทำตามเช่น “ยิ้มให้คุณพ่อซิลูก” 2. อู้งอนเด็กไปหาคนที่คุ้นเคย เช่น พ่อ ปู่ ย่า ตา ยาย และคนอื่น ๆ โดยยิ้มทักคนให้เด็กดู

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ใฝ่ระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
* ช่วงอายุ 3-4 เดือน ตรวจประเมินระบบประสาทและพัฒนาการเด็ก (Neurodevelopment) ข้อที่ 5				
5-6	21 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ยืนตัวขึ้นจากท่านอนคว่ำ โดยแขนเหยียดตรงทั้งสองข้างได้ (GM) อุปกรณ์: กริ่งกริ่ง 	1. จัดเด็กนอนคว่ำ 2. เขย่าของเล่น เช่น กริ่งกริ่ง ให้อยู่ด้านหน้าเหนือศีรษะเด็กอย่างช้า ๆ เพื่อให้เด็กมองตามจนเด็กสามารถยกศีรษะและลำตัวพ้นพื้น ผ่าน: เด็กสามารถใช้ฝ่ามือทั้งสองข้างยันตัวขึ้นจนข้อศอกเหยียดตรง ท้องและหน้าอกต้องยกขึ้นพ้นพื้น	1. จัดเด็กอยู่ในท่านอนคว่ำ 2. ถือของเล่นไว้ด้านหน้าเหนือศีรษะเด็ก 3. เรียกชื่อเด็กให้มองดูของเล่น แล้วค่อย ๆ เคลื่อนของเล่นขึ้นเพื่อให้เด็กสนใจ ยกศีรษะและลำตัวตามโดยมียันพื้นไว้ แขนเหยียดตรงจนหน้าอกและท้องพ้นพื้น ของเล่นที่ใช้แทนได้: อุปกรณ์ที่มีสีและเสียง เช่น กริ่งกริ่งทำด้วยพลาสติก/ผ้า ลูกบอลยางบีบ/สัตว์ยางบีบ ขวดพลาสติกใสเม็ดถั่ว/ทราย ฟันให้แน่น
	22 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ดึงขึ้นนั่งจากท่านอนหงาย เด็กสามารถชัน / ยกศีรษะขึ้นมาก่อนลำตัว (GM)	จัดเด็กนอนหงาย จับมือเด็กค่อย ๆ ดึงเด็กขึ้นมาอยู่ในท่านั่งค่อย ๆ เพิ่มระยะแล้วสังเกตว่าเด็กสามารถถองคอ ยกศีรษะขึ้นก่อนลำตัว ผ่าน: เด็กสามารถยกศีรษะขึ้นมาก่อนลำตัว ขณะดึงขึ้นมาในท่านั่ง	มองหน้าและพูดคุยกับเด็กแล้วจับข้อมือเด็กดึงขึ้นจากพื้นช้า ๆ เพื่อให้เด็กยกศีรษะตาม หยุดสักครู่ เพื่อให้เด็กเกร็งคอไว้ แล้วปล่อยตัวเด็กให้เอนลง หยุดอีกสักครู่ แล้วจึงปล่อยตัวเด็กให้นอนลงบนพื้นช้า ๆ ค่อย ๆ เพิ่มระยะที่ดึงเด็กขึ้นจากพื้น

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝึกระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
5-6	23 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	พลิกคว่ำขณะนอนหงายได้ (GM) อุปกรณ์: กริ่งกริ่ง 	1. จัดเด็กนอนหงาย 2. วางของเล่น เช่น กริ่งกริ่งไว้ด้านข้างในระยะที่มีเด็กเอื้อมไม่ถึง แล้วกระตุ้นความสนใจจนเด็กสามารถเอื้อมไปหยิบของเล่นได้ ผ่าน: เด็กสามารถพลิกคว่ำได้เองเมื่อเอื้อมมือไปหยิบของเล่น เช่น กริ่งกริ่ง	1. วางเด็กนอนหงายบนเบาะ จับใต้เข่าเด็กทั้ง 2 ข้าง งอเข่าข้างหนึ่งพลิกเป็นท่าตะแคง แล้วพลิกตัวไปเป็นท่านอนคว่ำ 2. วางของเล่นที่เด็กชอบไว้ด้านข้างในระยะที่มีเด็กเอื้อมไม่ถึง เขย่าของเล่นและพูดคุย เพื่อให้เด็กสนใจและสามารถพลิกคว่ำเอื้อมมือไปหยิบของเล่นได้ ของเล่นที่ใช้แทนได้: อุปกรณ์ที่มีสีและเสียง เช่น กริ่งกริ่งทำด้วยพลาสติก/ผ้า ลูกบอลยางบีบ/สัตว์ยางบีบ ขวดพลาสติกใสเม็ดถั่ว/ทราย พันให้แน่น
	24 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เอื้อมมือหยิบและถือวัตถุไว้ ขณะอยู่ในท่านอนหงายหรือนั่งตัก (FM) อุปกรณ์: กริ่งกริ่ง 	1. จัดเด็กนอนหงายหรือนั่งตัก 2. ถือกริ่งกริ่งให้ห่างจากหน้าเด็ก 20-30 ซม. ให้เด็กมองและหยิบที่ของเล่น 3. ถ้าเด็กไม่สามารถทำได้เอง ให้ทดสอบไม่เกิน 3 ครั้ง ผ่าน: เด็กสามารถเอื้อมมือข้างหนึ่งไปที่ของเล่น เช่น กริ่งกริ่ง และหยิบกริ่งกริ่งได้ 1 ใน 3 ครั้ง (อาจจะมีการเคลื่อนไหว แบบสะเปะสะปะเพื่อหยิบกริ่งกริ่ง)	1. จัดเด็กอยู่ในท่านอนหงายหรือนั่งตัก แล้วเขย่าของเล่นให้ห่างจากตัวเด็กประมาณ 20-30 ซม. 2. ถ้าเด็กไม่เอื้อมมือออกมาคว้าของเล่นให้ใช้ของเล่นตะเบาๆ ที่หลังมือเด็กและขยับของเล่นถอยห่างในระยะที่เด็กเอื้อมถึง ถ้าเด็กยังคงไม่เอื้อมมือมาคว้าให้จับมือเด็กมาหยิบของเล่นทำซ้ำจนเด็กสามารถเอื้อมมือไปหยิบได้เอง ของเล่นที่ใช้แทนได้: อุปกรณ์ที่มีสีและเสียง เช่น กริ่งกริ่งทำด้วยพลาสติก/ผ้า ลูกบอลยางบีบ/สัตว์ยางบีบ ขวดพลาสติกใสเม็ดถั่ว/ทราย พันให้แน่น
	25 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	สนใจฟังคนพูดและสามารถมองไปที่ของเล่นที่ผู้ทดสอบเล่นกับเด็ก (RL) อุปกรณ์: ตุ๊กตาผ้า 	นั่งหันหน้าเข้าหาเด็กแล้วเรียกชื่อเด็ก เมื่อเด็กมองแล้วหยิบตุ๊กตาผ้าให้เด็กเห็นในระดับสายตาเด็ก กระตุ้นให้เด็กสนใจตุ๊กตาผ้าด้วยคำพูด ถ้าเด็กทำไม่ได้ในครั้งแรกให้ทำซ้ำได้รวมไม่เกิน 3 ครั้ง ผ่าน: เด็กสบตาและมองที่ของเล่น เช่น ตุ๊กตาผ้า นาน 5 วินาทีอย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง	เด็กนั่งบนตักและหันหน้าเข้าหาพ่อแม่ ผู้ปกครอง แล้วสบตาและพูดคุยกับเด็กนำของเล่นมาอยู่ในระดับสายตาเด็กพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับของเล่น ของเล่นที่ใช้แทนได้: ของเล่นใดๆ ก็ได้ที่เด็กสนใจหรือคุ้นเคยที่มีในบ้าน เช่น ลูกบอล รถ หนังสือภาพ ตุ๊กตาอื่นๆ

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝึกระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
5-6	26 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เลียนแบบการเล่นทำเสียงได้ (EL)	ให้ใช้ปากทำเสียง เช่น ทำเสียงจ๊ับหรือถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผ่าน: เด็กเลียนแบบการเล่นทำเสียงได้	สบตาและพูดคุยกับเด็กทำเสียง “จ๊ับจ๊ับ” หรือเตาะลั่นให้เด็กดูหลาย ๆ ครั้ง แล้วรอให้เด็กทำตาม ถ้าเด็กทำไม่ได้ทำให้เด็กดูหลาย ๆ ครั้ง
	27 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	จ้องมองหรือร้องไห้เมื่อเห็นคนแปลกหน้า (PS)	สังเกตเด็กหรือถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองว่า “เมื่อเด็กเห็นคนแปลกหน้า เขาทำอะไร” ผ่าน: เด็กจ้องมอง หรือร้องไห้เมื่อเห็นคนแปลกหน้า	กระตุ้นให้เด็กมองเมื่อพบคนแปลกหน้าที่เด็กไม่คุ้นเคย อาจเป็นเพื่อนบ้าน แยกที่มาเยี่ยม หรือบุคคลอื่นที่พบทั่วไป โดยกระตุ้นทุกครั้งที่มีโอกาส
7-8	28 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	นั่งไต่มั่นคงและสามารถเอี้ยวตัวใช้มือเล่นได้อย่างอิสระ (GM) อุปกรณ์: ลูกบอลยางบีบ 	1. จัดเด็กทำนั่ง 2. วางลูกบอลไว้ด้านข้างเอียงไปทางด้านหลัง 3. สังเกตว่าเด็กเอี้ยวตัวหยิบลูกบอลหรือไม่ ผ่าน: เด็กสามารถเอี้ยวตัวหรือหมุนตัวไปหยิบของเล่น เช่น ลูกบอลมีเสียง แล้วกลับมานั่งตัวตรงอีก	จัดเด็กอยู่ในท่า นั่ง วางของเล่นไว้ที่พื้นทางด้านข้างเอียงไปด้านหลังของเด็กในระยะที่เด็กเอื้อมถึง แล้วเรียกชื่อเด็กให้สนใจของเล่นเพื่อจะได้เอี้ยวตัวไปหยิบของเล่น ทำอีกข้างสลับกันไป ถ้าเด็กทำไม่ได้ให้เลื่อนของเล่นใกล้ตัวเด็กอีกเล็กน้อย แล้วช่วยจับแขนเด็กให้เอี้ยวตัวไปหยิบของเล่นนั้น ของเล่นที่ใช้แทนได้: อุปกรณ์ที่มีสีและเสียง เช่น กิ่งกริ่งทำด้วยพลาสติก/ผ้า ขวดพลาสติกใสเม็ดแก้ว/ทราย ฟันให้แน่น
	29 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	จ้องมองไปที่หนังสือพร้อมกับผู้ใหญ่ 2-3 วินาที (FM) อุปกรณ์: หนังสือภาพสีขนาดใหญ่ 	จัดเด็กนั่งบนตักเปิดหนังสือและพูดกับเด็กเกี่ยวกับรูปภาพนั้นๆ และสังเกตว่าเด็กจ้องมองไปที่หนังสือได้นาน 2-3 วินาที ผ่าน: เด็กจ้องมองที่หนังสือที่มีภาพสีขนาดใหญ่ ขณะที่พูดด้วยเป็นเวลา 2-3 วินาที	อุ้มเด็กนั่งบนตัก เปิดหนังสืออ่านกับเด็ก พร้อมกับพูดคุยชี้ชวนให้เด็กดูรูปภาพในหนังสือ หากเด็กยังไม่มองรูปภาพให้ประคองหน้าเด็กให้มองที่รูปภาพในหนังสือ หนังสือที่ใช้แทนได้: หนังสือเด็กที่มีรูปภาพชัดเจน

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝึกระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
7-8	30 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	หันตามเสียงเรียกชื่อ (RL)	ปล่อยให้เด็กเล่นอย่างอิสระ แล้วเรียกชื่อเด็กด้วยเสียงปกติ ขณะที่อยู่ห่างจากเด็กประมาณ 120 ซม. ผ่าน: เด็กตอบสนองโดยหันมามอง	เรียกชื่อเด็กด้วยน้ำเสียงปกติบ่อย ๆ ในระยะห่าง 120 ซม. ควรเป็นชื่อที่ใช้เรียกเด็กเป็นประจำ ถ้าเด็กไม่หันเมื่อเรียกชื่อแล้ว ประคองหน้าเด็กให้หันมามองจนเด็กสามารถทำได้เอง
	31 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เลียนเสียงพูดคุย เช่น มามา ปาปา หม่าหม่า จ๊ะจ๊ะ จำจ๊ะ (EL)	ระหว่างประเมินให้สังเกตว่าเด็กทำเสียงเหมือนคุยกับตัวเอง หรือไม่ หรือสอบถามพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผ่าน: เด็กทำเสียงที่แตกต่างกัน สองถึงสามเสียงต่อเนื่องกัน เป็นภาษาเด็ก คล้ายประโยคยาว ๆ แต่ฟังไม่รู้เรื่อง	เล่นกับเด็กและออกเสียงใหม่ ๆ ให้เด็กเลียนเสียงตาม เช่น มามา ปาปา หม่าหม่า
	32 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เด็กเล่นจ๊ะเอ๋ได้ (PS) อุปกรณ์: ผ้าขนาด 30x30 ซม. มีรูตรงกลาง 	1. ให้เด็กมองผู้ประเมิน 2. ใช้ผ้าที่เตรียมไว้บังหน้าตนเอง 3. โผล่หน้าด้านเดียวกัน 2 ครั้งพร้อมกับพูด “จ๊ะเอ๋” ครั้งที่ 3 ไม่โผล่หน้าแต่ให้พูดคำว่า “จ๊ะเอ๋” แล้วให้มองผ่านรูผ้าว่าเด็กจ้องมองด้านที่เคยโผล่หน้าได้หรือไม่ ผ่าน: เด็กจ้องมองตรงที่ผู้ประเมินโผล่หน้าจากผ้าหรือกระดาษขนาด 30 x 30 ซม. มีรูขนาดครึ่งซม. อยู่ตรงกลาง	1. ขณะเล่นกับเด็กใช้ผ้าเช็ดหน้าหรือผ้าผืนเล็กๆ บังหน้าไว้ โผล่หน้าออกมาจากผ้าเช็ดหน้าด้านใดด้านหนึ่ง พร้อมกับพูดว่า “จ๊ะเอ๋” หยุดรอจังหวะเพื่อให้เด็กหันมามองหรือยิ้ม เล่นโต้ตอบให้ทำซ้ำโดยโผล่หน้าออกมาจากผ้าเช็ดหน้าด้านเดิมหรือสลับเป็นอีกด้าน พร้อมกับพูดว่า “จ๊ะเอ๋” 2. เอาผ้าคลุมศีรษะเด็กและกระตุ้นให้เด็กดึงผ้าออก แล้วพ่อแม่ ผู้ปกครองพูด “จ๊ะเอ๋” ให้ฝึกบ่อยๆ จนกระทั่งเด็กสามารถร่วมเล่นจ๊ะเอ๋ได้ สิ่งที่ใช้แทนได้: ผ้าขนหนู ผ้าเช็ดตัว กระดาษ

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เป้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
9	33 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	<p>ลุกขึ้นนั่งได้จากท่านอน (GM)</p> <p>อุปกรณ์ : สิ่ง que กระตุ้นให้เด็กสนใจอยากลุกขึ้นนั่ง เช่น ลูกบอล หรือ กริ่งกริ่ง</p> 	<ol style="list-style-type: none"> จัดให้เด็กอยู่ในท่านอนหงายหรือนอนคว่ำ กระตุ้นให้เด็กลุกขึ้นนั่ง เช่น ใช้ลูกบอล กระตุ้น หรือ ตบมือ/ใช้ท่าทางเรียก <p>ผ่าน : เด็กสามารถลุกขึ้นนั่งจากท่านอนได้เอง</p>	<ol style="list-style-type: none"> จัดเด็กในท่านอนคว่ำ จับเข่าองทั้ง 2 ข้าง จับมือเด็กทั้ง 2 ข้าง ยันพื้น <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div> กอดที่สะโพกเด็กทั้งสองข้าง เพื่อให้เด็กยันตัวลุกขึ้นมาอยู่ในท่านั่ง <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div> <p>ของเล่นที่ใช้แทนได้ : อุปกรณ์ที่มีสีและเสียง เช่น สัตว์ยางบีบ ของเล่นที่เขย่าแล้วมีเสียงดังคล้ายกริ่งกริ่ง ขวดพลาสติกใส่เม็ดถั่ว/ทราย พันให้แน่น</p>

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
9	34 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	<p>ยื่นอยู่ได้โดยใช้มือเกาะเครื่อง เรือนสูงระดับอก (GM)</p> <p>อุปกรณ์ : สิ่งที่กระตุ้นให้ เด็กสนใจอยากเกาะยื่น เช่น ลูกบอล หรือ กริ่งกริ่ง</p> 	<p>จัดเด็กยื่นเกาะเครื่องเรือน พร้อมทั้งวาง ลูกบอล หรือกริ่งกริ่งไว้ให้เด็กเล่น</p> <p>ผ่าน : เด็กสามารถยื่นอยู่ได้โดยใช้มือเกาะ ที่เครื่องเรือน ไม่ใช่หน้าอกฟิง หรือแขน ท้าวเพื่อพยุงตัว</p>	<p>1. จัดเด็กให้ยื่นเกาะเครื่องเรือน</p> <p>2. จับที่สะโพกเด็กก่อน ต่อมาเปลี่ยนจับที่เข่า แล้วจึงจับมือเด็กเกาะ ที่เครื่องเรือน</p> <p>3. เมื่อเด็กเริ่มทำได้ ให้เด็กยื่นเกาะเครื่องเรือนเอง โดยไม่ใช่หน้าอก ฟิง หรือแขนท้าวเพื่อพยุงตัว</p> <p>4. อาจเปิดเพลงกระตุ้นให้เด็กยืนได้นานหรือเดินตามจังหวะแต่ต้อง คอยอยู่ใกล้ ๆ เพื่อระวังอันตราย</p> <p>ของเล่นที่ใช้แทนได้ : อุปกรณ์ที่มีสีและเสียง เช่น สัตว์ยางบีบ ของเล่นที่เขย่าแล้วมีเสียงดังคล้ายกริ่งกริ่ง ขวดพลาสติกใส่เม็ดถั่ว/ทราย พันให้แน่น</p>
	35 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	<p>หยิบก้อนไม้จากพื้นและถือไว้ มือละชิ้น (FM)</p> <p>อุปกรณ์ : ก้อนไม้สี่เหลี่ยม ลูกบาศก์ 2 ก้อน</p> 	<p>วางก้อนไม้ลงบนพื้นพร้อมกับบอกให้เด็ก หยิบก้อนไม้</p> <p>หมายเหตุ : หากเด็กไม่หยิบสามารถกระตุ้น ให้เด็กสนใจโดยการเคาะก้อนไม้</p> <p>ผ่าน : เด็กสามารถหยิบก้อนไม้ทั้งสองก้อน ขึ้นพร้อมกัน หรือทีละก้อนก็ได้ และถือ ก้อนไม้ไว้ในมือข้างละ 1 ก้อน ทั้งสองข้าง</p>	<p>1. นำวัตถุสี่เหลี่ยมขนาดประมาณ 1 นิ้ว เช่น ก้อนไม้ 2 ก้อน (ใช้วัตถุเหมือนกัน 2 ชิ้น)</p> <p>2. เคาะของเล่นกับโต๊ะทีละชิ้นเพื่อกระตุ้นให้เด็กหยิบ</p> <p>3. ถ้าเด็กไม่หยิบ ช่วยจับมือเด็กให้หยิบ</p> <p>วัสดุที่ใช้แทนได้ : กลองเล็ก ๆ หรือวัสดุที่ปลอดภัยมีขนาดพอดีมือเด็ก ประมาณเส้นผ่านศูนย์กลาง 1 นิ้ว เช่น ลูกปิงปอง มะนาวผลเล็ก</p>

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เป้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
9	36 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ใช้นิ้วหัวแม่มือ และนิ้วอื่น ๆ หยิบของขึ้นจากพื้น (FM) อุปกรณ์ : วัตถุชิ้นเล็ก ขนาด 2 ซม. 	1. วางวัตถุชิ้นเล็ก 1 ชิ้นบนพื้น โดยให้อยู่ในระยะที่เด็กเอื้อมมือไปหยิบได้ง่าย 2. บอกเด็กให้หยิบวัตถุ หรือแสดงให้เด็กดูก่อน ผ่าน : เด็กหยิบวัตถุขึ้นจากพื้นได้โดยใช้ นิ้วหัวแม่มือและนิ้วอื่น ๆ (ไม่ใช่หยิบขึ้นด้วยฝ่ามือ)	1. นำวัตถุสีสดใส เช่น ก้อนไม้ เชือก หรืออาหารชิ้นเล็ก ๆ เช่น แดงกวา ขนมปัง วางตรงหน้าเด็ก 2. หยิบของให้เด็กดู แล้วกระตุ้นให้เด็กหยิบ 3. ถ้าเด็กทำไม่ได้ ช่วยจับมือเด็ก ให้หยิบสิ่งของหรืออาหารชิ้นเล็ก ลดการช่วยเหลือจนเด็กสามารถทำได้เอง 4. ควรระวังไม่ให้เด็กเล่นหรือหยิบของที่เป็นอันตรายเข้าปาก เช่น กระดุม เหรียญ เม็ดยา เมล็ดถั่ว เมล็ดผลไม้ เป็นต้น ของที่ใช้นั้นได้ : ของกินชิ้นเล็ก ที่อ่อนนุ่ม ละลายได้ในปากไม่สำคัญ เช่น ถั่วกวน พักทองนึ่ง มันนึ่ง ลูกเกต ข้าวสุก
	37 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ทำตามคำสั่งง่าย ๆ เมื่อใช้ท่าทางประกอบ (RL)	สบตาเด็ก แล้วบอกให้เด็กโบกมือหรือตบมือ โดยใช้ท่าทางประกอบ เช่น โบกมือ ผ่าน : เด็กสามารถทำตามคำสั่งง่าย ๆ ที่มีท่าทางประกอบ เช่น โบกมือ บ้ายบาย ตบมือ หรือยกมือสาธุ แม้ยังไม่สมบูรณ์	1. เล่นกับเด็กโดยใช้คำสั่งง่าย ๆ เช่น โบกมือ ตบมือ พร้อมกับท่าทางประกอบ ฝึกบ่อย ๆ จนเด็กทำได้ 2. ถ้าเด็กไม่ทำ ให้จับมือทำและค่อย ๆ ลดความช่วยเหลือลงโดยเปลี่ยนเป็นจับข้อมือ จากนั้นเปลี่ยนเป็นแตะข้อศอก เมื่อเริ่มตบมือเองได้แล้ว ลดการช่วยเหลือลง เป็นบอกให้ทำอย่างเดียว 3. เล่นทำท่าทางประกอบเพลง ฝึกการเคลื่อนไหวของนิ้วมือตามเพลง เช่น “แมงมุม” “นิ้ว...อยู่ที่ไหน”

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
9	38 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เด็กรู้จักการปฏิเสธด้วยการแสดงท่าทาง (EL)	สังเกต หรือถามว่าเด็กปฏิเสธสิ่งของอาหาร หรือการช่วยเหลือจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กได้หรือไม่ ผ่าน : เด็กสามารถใช้ท่าทางเดิมในการปฏิเสธ เช่น ส่ายหน้า ใช้มือผลักออกไปหันหน้าหนี	1. เมื่อคนแปลกหน้ายื่นของให้ หรือขอร้อง ให้พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ส่ายหน้า พร้อมกับพูดว่า “ไม่เอา” ให้เด็กเลียนแบบ เพื่อให้เด็กรู้จักปฏิเสธ โดยการแสดงท่าทาง 2. เมื่อเด็กรับประทานหรือขนมอิ่มแล้ว ถามเด็กว่า “กินอีกไหม” แล้วส่ายศีรษะพร้อมกับพูดว่า “ไม่กิน” ให้เด็กเลียนแบบตาม ทำเช่นนี้กับสถานการณ์อื่น ๆ เพื่อให้เด็กเรียนรู้เพิ่มขึ้น
	39 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เลียนเสียงคำพูดที่คุ้นเคยได้อย่างน้อย 1 เสียง (EL)	ถามพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก หรือสังเกตระหว่างประเมินว่าเด็กทำเสียงเลียนเสียงพูดได้หรือไม่ ผ่าน : เด็กเลียนเสียงคำพูดที่คุ้นเคยได้อย่างน้อย 1 เสียง เช่น “แม่” “ไป” “หมา” “ป(ล)า” แต่เด็กอาจจะออกเสียงยังไม่ชัด	เปล่งเสียงที่เด็กเคยทำได้แล้ว เช่น ป๊ะ จ๊ะ จำ รอ ให้เด็กเลียนเสียงตาม จากนั้นเปล่งเสียงที่แตกต่างจากเดิมให้เด็กเลียนเสียงตาม เช่น “แม่” “ไป” “หมา” “ป(ล)า ”
	40 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ใช้นิ้วหยิบอาหารกินได้ (PS)	ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กว่าเด็กใช้นิ้วหยิบอาหารกินได้หรือไม่ ผ่าน : เด็กสามารถใช้นิ้วมือหยิบอาหารกินได้	1. วางอาหารที่เด็กชอบและหยิบง่ายขนาด 1 คำ เช่น ขนมปังกรอบตรงหน้าเด็ก 2. จับมือเด็กหยิบอาหารใส่ปาก แล้วปล่อยให้เด็กทำเองฝึกบ่อย ๆ จนสามารถหยิบอาหารกินได้เอง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝึการวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
10-12 (10 เดือน - 1 ปี)	41	ยืนอยู่ตามลำพังได้นาน 2 วินาที (GM) ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	จัดเด็กอยู่ในท่ายืนโดยไม่ต้องช่วยพยุง แล้วสังเกตว่าเด็กสามารถยืนอยู่ตามลำพังได้นาน 2 วินาที ผ่าน: เด็กยืนโดยไม่ต้องช่วยพยุงได้นาน อย่างน้อย 2 วินาที	พยุงลำตัวเด็กให้ยืน เมื่อเด็กเริ่มยืนทรงตัวได้แล้ว ให้เปลี่ยนมาจับข้อมือเด็ก แล้วค่อย ๆ ปลดมือเพื่อให้เด็กยืนเอง
	42	จับนิ้วมือเพื่อหยิบของชิ้นเล็ก (FM) อุปกรณ์: วัตถุชิ้นเล็กขนาด 1 ซม. ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	1. วางวัตถุชิ้นเล็กๆ ตรงหน้าเด็ก 1 ชิ้น 2. กระตุ้นความสนใจของเด็กไปที่วัตถุชิ้นเล็ก แล้วบอกให้เด็กหยิบหรือหยิบให้เด็กดู สังเกตการหยิบของเด็ก ผ่าน: เด็กสามารถจับนิ้วโดยใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้หยิบวัตถุชิ้นเล็ก ขึ้นมาได้ 1 ใน 3 ครั้ง	1. แบ่งขนมหรืออาหารเป็นชิ้นเล็กๆ ประมาณ 1 ซม. ไว้ในจาน แล้วหยิบอาหารหรือขนมโดยใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้หยิบให้เด็กดู แล้วบอกให้เด็กทำตาม 2. ถ้าเด็กทำไม่ได้ ช่วยเหลือเด็กโดยจับรวบนิ้วกลาง นิ้ววง และนิ้วก้อยเข้าหาฝ่ามือ เพื่อให้เด็กใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้หยิบวัตถุ 3. เล่นเกมที่เด็กต้องใช้ใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้แตะกันเป็นจังหวะ หรือเล่นร้องเพลงแมงมุมขยุ้มหลังคาประกอบท่าทางจับนิ้ว ของที่ใช้แทนได้: ของกินชิ้นเล็ก ที่อ่อนนุ่ม ละลายได้ในปาก ไม่ล้าลัก เช่น ถั่วกวน ฟักทองนึ่ง มันนึ่ง ลูกเกด ข้าวสุก
	43	โบกมือหรือตบมือตามคำสั่ง (RL) ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	สบตาเด็กแล้วสั่งให้เด็กโบกมือหรือตบมือโดยห้ามใช้ท่าทางประกอบ ผ่าน: เด็กสามารถทำตามคำสั่ง แม้มิ่ถูกต้องแต่พยายามยกแขนและเคลื่อนไหวมือ อย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง	1. เล่นกับเด็กโดยใช้คำสั่งง่าย ๆ เช่น โบกมือ ตบมือพร้อมกับท่าทางประกอบ 2. ถ้าเด็กไม่ทำให้จับมือทำและค่อย ๆ ลดความช่วยเหลือลง โดยเปลี่ยนเป็นจับข้อมือจากนั้นเปลี่ยนเป็นแตะข้อศอก เมื่อเริ่มตบมือเองได้แล้ว ลดการช่วยเหลือลงเป็นนอกคำสั่งอย่างเดียว
	44	แสดงความต้องการ โดยทำท่าทางหรือเปล่งเสียง (EL) ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ถามผู้ปกครองว่า เมื่อเด็กต้องการสิ่งต่างๆ เด็กทำอย่างไร ผ่าน: เด็กแสดงความต้องการด้วยการทำท่าทาง เช่น ยื่นมือให้อุ้ม ชี้ ดึงเสื้อ หรือเปล่งเสียง	นำของเล่นหรืออาหารที่เด็กชอบ 2-3 อย่าง วางไว้ด้านหน้าเด็ก ถามเด็กว่า “หนูเอาอันไหน” หรือถามว่า “หนูเอาไหม” รอให้เด็กแสดงความต้องการก่อนจึงจะให้ของ ทำทุกครั้งเมื่อต้องการให้ของเล่นหรืออาหารเด็ก

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝึกระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
10-12 (10 เดือน - 1 ปี)	45 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เล่นสิ่งของตามประโยชน์ของ สิ่งของได้ (PS) อุปกรณ์: 1. หวี 2. ช้อน 3. แก้วน้ำ 4. แปรงสีฟัน 	1. ยื่นของเล่นที่เตรียมไว้ให้เด็ก ครั้งละ 1 ชิ้น จนครบ 4 ชนิด 2. สังเกตเด็กเล่นของเล่นทั้ง 4 ชนิดว่าตรงตามประโยชน์หรือไม่ หรือถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผ่าน: เด็กเล่นสิ่งของตามประโยชน์ได้ถูกต้องอย่างน้อย 1 ใน 4 ชิ้น เช่น เล่นหวีผม ป้อนอาหาร ตีมน้ำ	ฝึก ร่วมกับการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น การหวีผม หวีผมตนเองให้เด็กดู แล้วจับมือเด็กหวีผมให้เด็ก วัสดุที่ใช้แทนได้: ของใช้ในบ้านชนิดอื่นๆ ที่ไม่เป็นอันตราย

* ช่วงอายุ 10-12 เดือน ตรวจประเมินระบบประสาทและพัฒนาการเด็ก (Neurodevelopment) ข้อที่ 6

13-15 (1 ปี 1 เดือน - 1 ปี 3 เดือน)	46 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เดินลากของเล่นหรือสิ่งของได้ (GM) อุปกรณ์: กล่องพลาสติกผูกเชือก 	1. ลากจูงรถของเล่นให้เด็กดู 2. ส่งเชือกที่มีรถของเล่นให้เด็กและบอกให้เด็กเดินจูงรถของเล่นไปเอง ผ่าน: เด็กเดินลากของเล่นหรือสิ่งของที่มีเชือกผูก สำหรับลากได้ไกล 2 เมตร โดยเดินไปข้างหน้าพร้อมกับลากรถของเล่นตามหลังไป โดยรถอาจคว่ำได้	จับมือเด็กให้ลากของเล่นเดินไปข้างหน้าด้วยกัน กระตุ้นให้เด็กเดินเองต่อไป โดยทำหลายๆ ครั้ง จนเด็กสามารถเดินลากของเล่นไปได้เอง วัสดุที่ใช้แทนได้: สิ่งของในบ้านที่สามารถลากได้ เช่น ตะกร้า รถของเล่น กล่องต่างๆ
	47 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	หยิบก้อนไม้ใส่ถ้วยได้ (FM) อุปกรณ์: 1. ก้อนไม้สี่เหลี่ยม ลูกบาศก์ 3 ก้อน 2. ถ้วยเล็ก 	วางก้อนไม้ 3 ก้อน และถ้วยไว้บนโต๊ะข้างหน้าเด็กกระตุ้นให้เด็กหยิบก้อนไม้ใส่ถ้วย โดยอาจสาธิตและใช้คำพูด การสาธิตอาจต้องทำหลายครั้ง ผ่าน: เด็กหยิบก้อนไม้ใส่ถ้วยได้อย่างน้อย 1 ก้อน	วางถ้วยบนพื้นหรือบนโต๊ะ สอนให้เด็กปล่อยวัตถุ โดยช่วยจับมือเด็กเมื่อมือเด็กอยู่ตรงระดับปากถ้วย ลูบหลังมือให้เด็กปล่อยวัตถุ พร้อมกับพูดคำว่า “ปล่อย” ต่อไปเปลี่ยนจากจับมือเป็นช่วยพยุงข้อศอกเด็กแล้วทำเช่นเดียวกัน วัสดุที่ใช้แทนได้: ตะกร้าใส่ของ/กล่อง/จาน และของเล่นต่างๆที่มีในบ้าน
	48 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ส่งของเล่นให้ตามคำสั่ง (RL) อุปกรณ์: 1. ตุ๊กตา 2. รถ 3. บอล 	1. ส่งของเล่นให้เด็กถือ 2. สบตาเด็กแล้วพูด “ขอ...ค่ะ/ครับ” โดยไม่ต้องยื่นมือออกไปทำซ้ำ 3 ครั้ง ผ่าน: เด็กส่งของเล่น เช่น รถของเล่น ตุ๊กตา ลูกบอล ให้ผู้ประเมินได้อย่างน้อย 2 ใน 3 ครั้ง	เล่นเกมผลัดกันส่งของกับเด็ก โดยให้เด็กถือของเล่นไว้ในมือ 1 ชิ้น ส่งของชิ้นอื่นให้เด็ก แล้วพูดขอของเล่นเพื่อให้เด็กส่งของเล่นที่อยู่ในมือมาให้ รอให้เด็กเล่นของเล่นตามสัปดาห์จากนั้นเปลี่ยนให้ส่งของชิ้นอื่นต่อไป วัสดุที่ใช้แทนได้: ของใช้ในบ้านชนิดอื่นๆ ที่ไม่เป็นอันตราย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝึกระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
13-15 (1 ปี 1 เดือน - 1 ปี 3 เดือน)	49 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	พูดได้ 1 คำที่เป็นคำโดด (EL) อุปกรณ์: 1. ตุ๊กตา 2. รถ 3. บอล 	สังเกตหรือถามพ่อแม่ ผู้ปกครองว่าเด็กพูดคำที่มีความหมายได้กี่คำ อะไรบ้าง ที่ไม่ใช่ ปาปา มามา ชื่อของคนในครอบครัว และสัตว์เลี้ยงในบ้าน ผ่าน: เด็กพูดคำที่มีความหมายได้ 1 คำ	พูดคำสั้นๆ ให้เด็กฟังแล้วให้เด็กพูดตาม เช่น นม หม่า ไป เสื่อ ข้าว เอา ฯลฯ วัสดุที่ใช้แทนได้: ของใช้ในบ้านชนิดอื่นๆ ที่ไม่เป็นอันตราย
	50 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เลียนแบบท่าทางทำงานบ้าน (PS)	ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ว่าเด็กเคยเล่นเลียนแบบการทำงานบ้านบ้างหรือไม่ เช่น กวาดบ้าน ถูบ้าน เช็ดโต๊ะ ผ่าน: เด็กเลียนแบบงานบ้านได้อย่างใดอย่างหนึ่ง	ในช่วงทำงานบ้านให้เด็กมาอยู่ใกล้ๆ เมื่อเด็กต้องการเลียนแบบอยากจะทำตามให้จัดหาอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับเด็ก เช่น ช่วยเช็ดโต๊ะ กวาดบ้าน ถูบ้าน เก็บเสื้อผ้า เป็นต้น
16-17 (1 ปี 4 เดือน - 1 ปี 5 เดือน)	51 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	วิ่งหรือเดินเร็ว ๆ โดยสายตา อาจจ้องมองอยู่ที่พื้น (GM)	ชวนเด็กเล่นวิ่งแข่งกันและสังเกตว่าเด็กวิ่งหรือเดินเร็ว ๆ โดยสายตาของเด็กอาจจ้องมองที่พื้น ผ่าน: เด็กพยายามวิ่งด้วยการเดินเร็ว ๆ โดยสายตาของเด็กอาจจ้องมองที่พื้น	กลิ้งลูกบอลไปกับพื้นแล้วชวนเด็กวิ่งไปเก็บ หรือเตะลูกบอลด้วยกัน อาจใช้มือแตะบริเวณบ่าเด็ก เพื่อคอยกระตุ้นให้เด็กวิ่งหรือเดินเร็วขึ้น
	52 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ขีดเขียน(เป็นเส้น)บนกระดาษได้ (FM) อุปกรณ์: 1. กระดาษ 2. ดินสอ 	1. แสดงวิธีการขีดเขียนบนกระดาษด้วยดินสอให้เด็กดู 2. ส่งดินสอให้เด็กและพูดว่า “ลองวาดซิ” ผ่าน: เด็กสามารถขีดเขียนเป็นเส้นใดๆ ก็ได้บนกระดาษ	ใช้ดินสอ ขีดเขียนเป็นเส้นๆ บนกระดาษให้เด็กดู ให้เด็กลองทำเอง ถ้าเด็กทำไม่ได้ ช่วยจับมือเด็กเบาๆ ให้จับดินสอขีดเขียนเป็นเส้นๆ ไปมาบนกระดาษ หรืออาจฝึกผ่านการเล่น เช่น ให้เด็กใช้นิ้วมือขีดบนทราย จนเด็กสามารถทำตัวเอง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝึกระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
16-17 (1 ปี 4 เดือน - 1 ปี 5 เดือน)	53 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ทำตามคำสั่ง 2-3 คำ โดยไม่ต้องมีท่าทางประกอบ (RL) อุปกรณ์: 1. ตุ๊กตา 2. รถ 3. บอล 	วางของเล่น 3 ชิ้น เช่น ตุ๊กตาผ้า ลูกบอล รถ แล้วสั่งเด็กให้ “กอดตุ๊กตาซิคะ” “ขว้างลูกบอลซิครับ” “ส่งรถให้ครูซิคะ” ผ่าน: เด็กทำตามคำสั่งได้อย่างน้อย 1 ใน 3 อย่าง	ฝึกเด็กขณะที่เด็กกำลังถือหรือเล่นของเล่นอยู่ สั่งเด็กว่า “ส่งของให้แม่” ถ้าเด็กทำไม่ได้ให้จับมือเด็กหยิบของใส่มือแล้วพูดว่า “ส่งของให้แม่” ถ้าเด็กเริ่มทำได้ให้ใช้คำสั่งเพียงอย่างเดียวและเปลี่ยนเป็นคำสั่งอื่นๆ เพิ่ม เช่น ขว้างลูกบอล กอดตุ๊กตา วัสดุที่ใช้แทนได้: ของใช้ในบ้านชนิดอื่นๆ ที่ไม่เป็นอันตราย
	54 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ตอบชื่อวัตถุได้ถูกต้อง (EL) อุปกรณ์: 1. ตุ๊กตา 2. รถ 3. บอล 	วางของเล่น เช่น ตุ๊กตาผ้า ลูกบอล รถ แล้วชี้ไปที่ของเล่นและถามว่า “นี่อะไร” ผ่าน: เด็กตอบชื่อวัตถุ เช่น ตุ๊กตาผ้า ลูกบอล รถ ได้ถูกต้องหรือออกเสียงได้ใกล้เคียง เช่น ตุ๊กตา-ตา ได้ 1 ชนิด	ใช้สิ่งของหรือของเล่นที่เด็กคุ้นเคยและรู้จักชื่อ เช่น ตุ๊กตา นม หยิบของให้เด็กดู ถามว่า “นี่อะไร” รอให้เด็กตอบ ถ้าไม่ตอบให้บอกเด็กและให้เด็กพูดตามแล้วถามซ้ำให้เด็กตอบเอง วัสดุที่ใช้แทนได้: ของใช้ในบ้านชนิดอื่นๆ ที่ไม่เป็นอันตราย
	55 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ถือถ้วยน้ำดื่มเองหกเล็กน้อย (PS) อุปกรณ์: ถ้วยฝึกดื่มมีหูใส่น้ำ ¼ ของแก้ว 	วางแก้วน้ำตรงหน้าเด็ก แล้วบอกให้เด็กยกแก้วน้ำดื่มเองหรือถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ผ่าน: เด็กยกแก้วขึ้นดื่มและวางแก้วลงที่เดิม เด็กอาจมีความลำบากในการยกแก้ว เทน้ำเข้าปากและอาจมีน้ำหกบ้าง	ประคองมือเด็กให้ยกแก้วน้ำขึ้นดื่ม ค่อยๆ ลดการช่วยเหลือจนเด็กสามารถถือแก้วน้ำยกขึ้นดื่มและวางคืนที่เดิมได้เอง ของที่ใช้แทนได้: ชันน้ำ

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เป้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
18 (1 ปี 6 เดือน)	56 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	<p>วิ่งได้ (GM)</p> <p>อุปกรณ์ : ลูกบอลเส้นผ่านศูนย์กลาง 15 - 20 เซนติเมตร</p> 	<p>วิ่งเล่นกับเด็ก หรืออาจกลิ้งลูกบอลแล้วกระตุ้นให้เด็กวิ่งตามลูกบอล</p> <p>ผ่าน : เด็กวิ่งได้อย่างมั่นคงโดยไม่ล้ม และไม่ใช้การเดินเร็ว</p>	<p>1. จับมือเด็กวิ่งเล่น หรือร่วมวิ่งกับเด็กคนอื่น ๆ เพื่อให้เด็กสนุกสนาน</p> <p>2. ลดการช่วยเหลือลง เมื่อเด็กมั่นใจและเริ่มวิ่งได้ดีขึ้นจนเด็กสามารถวิ่งได้เอง</p> <p>ของเล่นที่ใช้แทนได้ : วัสดุมาทำเป็นก้อนกลม ๆ เช่น ก้อนฟาง ลูกบอลสานด้วยใบมะพร้าว</p>
	57 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	<p>เดินถือลูกบอลไปได้ไกล 3 เมตร (GM)</p> <p>อุปกรณ์ : ลูกบอลเส้นผ่านศูนย์กลาง 15 - 20 เซนติเมตร</p> 	<p>1. จัดให้เด็กและพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กยืนหันหน้าเข้าหากันระยะห่าง 3 เมตร</p> <p>2. ส่งลูกบอลให้เด็กถือ และบอกให้เด็กเดินไปหาพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก</p> <p>ผ่าน : เด็กสามารถเดินถือลูกบอล ไปได้ไกล 3 เมตร โดยไม่ล้ม และไม่เสียการทรงตัว</p>	<p>1. ฝึกให้เด็กเดินโดยถือของมือเดียว</p> <p>2. เมื่อเด็กทำได้แล้วให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็ก วางตะกร้าไว้ในระยะห่าง 3 เมตร แล้วถือของที่มีขนาดใหญ่ขึ้นด้วยสองมือและเดินเอาของไปใส่ตะกร้าให้เด็กดู แล้วบอกให้เด็กทำตาม</p> <p>3. ถ้าเด็กทำไม่ได้ ให้ช่วยตะกร้าให้ใกล้ขึ้น และจับมือเด็กถือของช่วยพยุงหากเด็กยังทรงตัวได้ไม่ดี</p> <p>4. เมื่อเด็กทรงตัวได้ดีและถือของได้ด้วยตนเองให้เพิ่มระยะทางจนถึง 3 เมตร</p> <p>ของที่ใช้แทนได้ : วัสดุในบ้าน เช่น ตุ๊กตา หมอน</p>

ช่วงอายุ 18 เดือน
https://youtu.be/XhDj_ec8LQQ

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
18 (1 ปี 6 เดือน)	58 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เปิดหน้าหนังสือที่ทำด้วยกระดาษแข็งที่ละแผ่นได้เอง (FM) อุปกรณ์ : หนังสือรูปภาพทำด้วยกระดาษแข็ง 	วางหนังสือไว้ตรงหน้าเด็ก แสดงวิธีการเปิดหนังสือให้เด็กดู และบอกให้เด็กทำตาม ผ่าน : เด็กสามารถแยกหน้าและพลิกหน้าหนังสือได้ที่ละแผ่นด้วยตนเองอย่างน้อย 1 แผ่น	1. เปิดหน้าหนังสือทีละหน้าแล้วชี้ให้เด็กดูรูปภาพและปิดหนังสือ 2. บอกให้เด็กทำตาม 3. ถ้าเด็กทำไม่ได้ให้ช่วยจับมือเด็กพลิกหน้าหนังสือทีละหน้า 4. เล่นนิทานประกอบรูปภาพ เพื่อเสริมสร้างจินตนาการของเด็ก หนังสือที่ใช้แทนได้ : หนังสือเด็กที่ทำด้วยพลาสติก ผ้า หรือกระดาษหนา ๆ
	59 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ต่อก้อนไม้ 2 ชั้น (FM) อุปกรณ์ : ก้อนไม้สี่เหลี่ยมลูกบาศก์ 4 ก้อน 	1. วางก้อนไม้ 4 ก้อน ตรงหน้าเด็ก 2. ต่อก้อนไม้ 2 ชั้นให้เด็กดูแล้วรื้อแบบออก 3. กระตุ้นให้เด็กต่อก้อนไม้เองให้โอกาสประเมิน 3 ครั้ง ผ่าน : เด็กสามารถต่อก้อนไม้โดยไม่ล้ม 2 ใน 3 ครั้ง	1. ใช้วัตถุที่เป็นทรงสี่เหลี่ยม เช่น ก้อนไม้ ก่อ่งสบู่วางต่อกันในแนวตั้งให้เด็กดู 2. กระตุ้นให้เด็กทำตาม 3. ถ้าเด็กทำไม่ได้ให้จับมือเด็กวางก้อนไม้ก้อนที่ 1 ที่พื้น และวางก้อนที่ 2 บนก้อนที่ 1 4. ทำซ้ำหลายครั้งและลดการช่วยเหลือลง จนเด็กต่อก้อนไม้ได้เอง หากเด็กทำได้แล้วให้ชมเชย เพิ่มความภาคภูมิใจในตนเอง หากเด็กต่อได้ 2 ชั้น แล้วให้เปลี่ยนเป็นต่อมากกว่า 2 ชั้น วัสดุที่ใช้แทนได้ : ก่อ่งเล็ก ๆ เช่น ก่อ่งสบู่วางต่อกัน

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
18 (1 ปี 6 เดือน)	60 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เลือกวัตถุตามคำสั่งได้ถูกต้อง 3 ชนิด (RL) อุปกรณ์ : ตุ๊กตาผ้า บอล รถ หมายเหตุ : ในกรณีที่มีข้อ ขัดข้องทางสังคมและวัฒนธรรม ให้ใช้ถ้วยหรือหนังสือที่เป็น ชุดอุปกรณ์ DSPM แทนได้	วางวัตถุ 3 ชนิดไว้ตรงหน้าเด็กแล้วถามว่า “...อยู่ไหน” จนครบทั้ง 3 ชนิด แล้วจึงสลับ ตำแหน่งที่วางวัตถุ ให้โอกาสประเมิน 3 ครั้ง ผ่าน : เด็กสามารถชี้หรือหยิบวัตถุได้ ถูกต้องทั้ง 3 ชนิด อย่างน้อย 2 ครั้ง	1. เตรียมของเล่นหรือวัตถุที่เด็กคุ้นเคย 2 ชนิด และบอกให้เด็กรู้จัก ชื่อวัตถุทีละชนิด 2. ถามเด็ก “...อยู่ไหน” โดยให้เด็กชี้หรือหยิบ ถ้าเด็กเลือกไม่ถูกต้อง ให้เลื่อนของเข้าไปใกล้ และจับมือเด็กชี้หรือหยิบ 3. เมื่อเด็กสามารถเลือกได้ถูกต้อง เพิ่มของเล่นหรือวัตถุที่เด็ก คุ้นเคย เป็น 3 ชนิด และถามเช่นเดิมจนเด็กชี้หรือหยิบได้ถูกต้อง ทั้ง 3 ชนิด 4. เพิ่มวัตถุชนิดอื่นที่เด็กสนใจชี้ให้เด็กดู แล้วพูดให้เด็กชี้ เพื่อเพิ่ม การเรียนรู้ภาษาของเด็ก วัสดุที่ใช้แทนได้ : ของใช้ในบ้านชนิดอื่น ๆ ที่ไม่เป็นอันตราย เช่น แก้วน้ำ ถ้วย ช้อน แปรง หวี ตุ๊กตาจากวัสดุอื่น หรือของเล่น
	61 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ชี้อวัยวะได้ 1 ส่วน (RL)	1. ถามพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ก่อนว่า เด็กรู้จักอวัยวะของร่างกาย ส่วนไหนบ้าง 2. ถามเด็กว่า “...อยู่ไหน” โดยถาม เหมือนเดิม 3 ครั้ง ผ่าน : เด็กสามารถชี้อวัยวะ ได้ถูกต้อง 2 ใน 3 ครั้ง	1. เริ่มฝึกจากการชี้อวัยวะของพ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็ก ให้เด็กดู 2. หลังจากนั้นชี้ชวนให้เด็กทำตาม โดยชี้อวัยวะของตัวเองทีละส่วน 3. ถ้าเด็กชี้ไม่ได้ให้จับมือเด็กชี้ให้ถูกต้อง และลดการช่วยเหลือจน เด็กสามารถชี้ได้เอง โดยอาจใช้เพลงเข้ามาประกอบในการทำ กิจกรรม 4. ถ้าเด็กรู้จักอวัยวะด้วยภาษาหลัก (Mother Tongue Language) คล่องแล้ว อาจเสริมด้วยภาษาที่ 2 เช่น ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
18 (1 ปี 6 เดือน)	62 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	พูดเลียนคำที่เด่น หรือคำสุดท้ายของคำพูด (EL)	พูดคุยกับเด็กเป็นประโยคหรือวลีสั้น ๆ ไม่เกิน 3 คำ แล้วสังเกตการโต้ตอบของเด็ก ผ่าน : เด็กเลียนคำพูดที่เด่น หรือคำสุดท้ายของคำพูด เช่น “หนูเป็นเด็กดี” เด็กเลียนคำ “เด็ก” หรือ “ดี” ได้	1. พูดกับเด็กก่อนแล้วค่อยทำกริยานั้นให้เด็กดู เช่น เมื่อแต่งตัวเสร็จพูดว่า “ไปกินข้าว” แล้วออกเสียง “กิน” หรือ “ข้าว” ให้เด็กฟัง แล้วจึงพาไป 2. สอนให้เด็กพูดตามความจริง เช่น - ขณะแต่งตัว เมื่อเด็กให้ความร่วมมือดี ให้ชมเชยว่า “หนูเป็นเด็กดี” เพื่อให้เด็กเลียนคำ “เด็ก” หรือ “ดี” ได้ - เมื่อแต่งตัวเสร็จ พูดว่า “ไปกินข้าว” รอให้เด็กออกเสียง “กิน” หรือ “ข้าว” ก่อนแล้วจึงพาไป 3. ถ้าเด็กไม่ออกเสียงพูดตาม ให้ซ้ำคำเด่นหรือคำสุดท้ายนั้น จนเด็กสามารถเลียนคำพูดสุดท้ายนั้นได้ 4. เมื่อเด็กพูดได้แล้ว ให้ความสนใจและพูดโต้ตอบกับเด็กโดยเปลี่ยนใช้คำอื่น ๆ ตามสถานการณ์ต่าง ๆ
	63 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	พูดเป็นคำๆ ได้ 4 คำ เรียกชื่อสิ่งของหรือทักทาย (ต้องเป็นคำอื่นที่ไม่ใช่คำว่าพ่อแม่ ชื่อของคนคุ้นเคย หรือชื่อของสัตว์เลี้ยงในบ้าน) (EL)	ถามพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กว่า เด็กพูดเป็นคำ ๆ หรือรู้จักชื่อสิ่งของอะไรบ้าง ผ่าน : เด็กพูดได้อย่างน้อย 4 คำ เช่น ทักทาย - สวัสดี และเรียกชื่อสิ่งของต่าง ๆ เช่น โต๊ะ แมว	สอนให้เด็กพูดคำสั้น ๆ ตามเหตุการณ์จริง เช่น - เมื่อพบหน้าผู้ใหญ่ให้พูดทักทายคำว่า “สวัสดีค่ะ/ครับ” หรือใช้คำที่ทักทายในท้องถิ่น เช่น ธู้อ้า ทุกครั้ง - ขณะรับประทานอาหาร ก่อนบ้วนข้าวพูด “ข้าว” ให้เด็กพูดตาม “ข้าว” - ขณะกำลังดูหนังสือฝึกให้เด็กพูดคำต่าง ๆ ตามรูปภาพ เช่น “ปลา” “โต๊ะ” “แมว”

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
18 (1 ปี 6 เดือน)	64 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	สนใจและมองตามสิ่งที่ผู้ใหญ่ชี้ที่อยู่ไกลออกไปประมาณ 3 เมตร (PS)	ชี้สิ่งที่อยู่ไกลประมาณ 3 เมตร เช่น หลอดไฟ นาฬิกา แล้วพูดชื่อสิ่งของ เช่น “โน้นหลอดไฟ” “โน้นนาฬิกา” แล้วสังเกตว่าเด็กมองตามได้หรือไม่ ผ่าน : เด็กหันมาสนใจและมองตาม เมื่อชี้สิ่งที่อยู่ไกลออกไป อย่างน้อย 3 เมตร	ชี้สิ่งที่อยู่ใกล้ตัวให้เด็กมองตาม หากเด็กยังไม่มองให้ประคองหน้าเด็กให้หันมองตาม แล้วค่อยชี้ของที่อยู่ไกลออกไป จนถึง 3 เมตร หมายเหตุ : ของควรจะเป็นของชิ้นใหญ่และมีสีสัน วัตถุประสงค์ : เพื่อควบคุมตนเองให้สนใจร่วมกับผู้อื่น
	65 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ดื่มน้ำจากถ้วยโดยไม่หก (PS) อุปกรณ์ : ถ้วยฝึกดื่มมีหูใส่น้ำ 1/4 ถ้วย 	ส่งถ้วยที่มีน้ำ 1/4 ของถ้วยให้เด็กแล้วบอกเด็กให้ดื่มน้ำ สังเกตการดื่มของเด็ก หรือถามพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ว่า “เด็กสามารถยกถ้วยหรือชันน้ำขึ้นดื่มโดยไม่หกได้หรือไม่” ผ่าน : เด็กยกถ้วยหรือชันน้ำขึ้นดื่มโดยไม่หก (โดยไม่ใช้การดูดจากหลอดดูด)	1. ประคองมือเด็ก ให้อยกถ้วยน้ำขึ้นดื่ม ค่อย ๆ ลดการช่วยเหลือจนเด็กสามารถถือถ้วยน้ำยกขึ้นดื่มโดยไม่หก 2. ฝึกเด็กดื่มนมและน้ำจากถ้วย (เลิกใช้ขวดนม) ของที่ใช้แทนได้ : ชันน้ำ

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝึกระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
19-24 (1 ปี 7 เดือน - 2 ปี)	66 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เด็กเหวี่ยงขาเตะลูกบอลได้ (GM) อุปกรณ์: ลูกบอลขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 15 ซม. 	เตะลูกบอลให้เด็กดูและบอกให้เด็กทำตาม ผ่าน: เด็กเหวี่ยงขาเตะลูกบอลขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 15 ซม. ได้โดยไม่เสียการทรงตัวและทำได้อย่างน้อย 3 ใน 5 ครั้ง	ให้เด็กยืนใช้มือข้างหนึ่งจับราว หรือพนักเก้าอี้ หรือเกาะฝาผนัง วางลูกบอลให้ห่างจากเท้าเด็กเล็กน้อย บอกให้เด็กเตะบอลออกไป พร้อมกับช่วยจับไหล่ข้างที่เกาะราวไว้เพื่อให้เด็กทิ้งน้ำหนักลงบนขาข้างนั้นแล้วเหวี่ยงเท้าอีกข้างเตะบอล เมื่อเด็กทำได้ดีให้ลดการช่วยเหลือลง จนเด็กสามารถทำตัวเอง ของเล่นที่ใช้แทนได้: วัสดุมาทำเป็นก้อนกลมๆ เช่น ก้อนฟาง ลูกบอลสานด้วยใบมะพร้าว
	67 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ตอก่อนไม้ 4 ชั้น (FM) อุปกรณ์: ก้อนไม้สี่เหลี่ยมลูกบาศก์ 4 ก้อน 	วางก้อนไม้ 4 ก้อน ไว้ข้างหน้าเด็กกระตุ้นให้เด็กตอก่อนไม้เป็นท่อนสูง อาจทำให้ตูก่อนไม้ ให้เด็กทำ 3 ครั้ง ผ่าน: เด็กตอก่อนไม้ 4 ก้อน โดยไม่ล้มได้ทั้ง 3 ครั้ง	1. วางก้อนไม้ซ้อนกันเป็นท่อนสูงให้เด็กดูแล้วรื้อแบบออก 2. จับมือเด็กตอก่อนไม้ให้วางซ้อนกัน โดยค่อย ๆ วางให้ตรง จนครบ 4 ก้อน 3. วางก้อนไม้ตรงหน้าเด็ก 1 ก้อน แล้วยื่นก้อนไม้ให้เด็กทีละก้อน เพื่อให้เด็กตอก่อนไม้ขึ้นเองทีละก้อนจนครบ 4 ก้อน วัสดุที่ใช้แทนได้: ก้อนเล็ก ๆ เช่น ก้อนสบู ก้อนนม
	68 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เลือกวัตถุตามคำสั่ง (ตัวเลือก 4 ชนิด) (RL) อุปกรณ์: ของเล่นเด็ก เช่น ตุ๊กตาผ้า บอล รถ ถ้วย 	1. วางของเล่นทั้ง 4 ชิ้นไว้ตรงหน้าเด็กในระยะที่เด็กหยิบถึง 2. ถามเด็กทีละชนิดว่า “อันไหนตุ๊กตา” “อันไหนบอล” “อันไหนรถ” “อันไหนถ้วย” ถ้าเด็กหยิบของเล่นออกมาให้ผู้ประเมินนำของเล่นกลับไปวางที่เดิมแล้วจึงถามชนิดต่อไป จนครบ 4 ชนิด ผ่าน: เด็กสามารถหยิบ/ชี้ของเล่นได้ถูกต้องทั้ง 4 ชนิด	1. วางของเล่นที่เด็กคุ้นเคย 2 ชิ้น กระตุ้นให้เด็กมอง แล้วบอกชื่อของเล่นทีละชิ้น 2. บอกให้เด็กหยิบของเล่นทีละชิ้น ถ้าเด็กหยิบไม่ถูกให้จับมือเด็กหยิบ พร้อมกับพูดชื่อของเล่นนั้นซ้ำ 3. ฝึกจนเด็กสามารถทำตามคำสั่งได้ถูกต้องและเพิ่มของเล่นทีละชิ้นจนครบทั้ง 4 ชิ้น 4. เมื่อทำได้แล้วให้ฝึกกับวัตถุหลากหลายมากขึ้น เช่น เครื่องดนตรี หนังสือนิทาน วัสดุที่ใช้แทนได้: ของใช้ในบ้านชนิดอื่นๆ ที่ไม่เป็นอันตราย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เป้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
19-24 (1 ปี 7 เดือน - 2 ปี)	69 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เลียนคำพูดที่เป็นวลีประกอบด้วยคำ 2 คำขึ้นไป (EL)	พูดวลี 2 คำกับเด็ก และให้เด็กเลียนคำพูดตาม เช่น รถพ่อ เสือหนู ผ่าน: เด็กเลียนคำพูดที่เป็นวลี 2 คำ ขึ้นไปได้เอง	เมื่อเด็กพูดคำเดี่ยวได้แล้ว ให้ขยายคำพูดของเด็ก เป็น 2 คำ เช่น เด็กพูด “ไป” พ่อแม่ ผู้ปกครองพูดว่า “ไปนอน” “ไปเที่ยว” แล้วให้เด็กพูดตาม และพูดคำ 2 คำ ให้เด็กฟังบ่อย ๆ เช่น แม่ไป แมวเหมียว ไม่เอา เป็นต้น
	70 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ใช้ช้อนตักอาหารกินเองได้ (PS)	ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองว่า “เด็กสามารถใช้ช้อนกินอาหารได้หรือไม่” ผ่าน: เด็กใช้ช้อนตักกินอาหารได้โดยไม่หก (ในกรณีที่เด็กรับประทานข้าวเหนียวเป็นหลักให้ทดสอบการใช้ช้อนตักอาหาร)	<ol style="list-style-type: none"> จับมือเด็กใช้ช้อนตักอาหารแต่พอคำและรับประทาน เมื่อเด็กเริ่มทำได้ ปลอ่ยให้เด็กตักอาหารใส่ปากด้วยตัวเอง ถ้าเด็กทำหกบ้างโดยไม่ตั้งใจ ควรทำสีหน้าเฉยไม่แสดงความสนใจ
25-29 (2 ปี 1 เดือน - 2 ปี 5 เดือน)	71 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	กระโดดเท้าพื้นทั้ง 2 ข้าง (GM)	กระโดดให้เด็กดู แล้วบอกให้เด็กทำตาม โดยอาจช่วยจับมือเด็กทั้ง 2 ข้าง ผ่าน: เด็กสามารถกระโดดได้เอง อาจไม่ต้องยกเท้าพื้นพร้อมกันทั้ง 2 ข้าง	<ol style="list-style-type: none"> จับมือเด็กไว้ทั้ง 2 ข้าง แล้วฝึกกระโดดลงจากบันไดขั้นที่ติดกับพื้นหรือจากพื้นต่างระดับ หลังจากนั้นให้เริ่มฝึกกระโดดที่พื้นโดยการจับมือทั้ง 2 ข้างของเด็กไว้ ย่อตัวลงพร้อมกับเด็กแล้วบอกให้เด็กกระโดดฝึกหลายๆ ครั้ง จนเด็กมั่นใจและสนุก จึงปลอ่ยให้กระโดดเล่นเอง ควรระมัดระวังเรื่องความปลอดภัยในระหว่างการกระโดด

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝึกระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
25-29 (2 ปี 1 เดือน - 2 ปี 5 เดือน)	72 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	แก้ปัญหาต่างๆ โดยใช้เครื่องมือด้วยตัวเอง (FM) วัตถุประสงค์: รู้จักคิดแปลงการแก้ปัญหา	ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองว่าเด็กสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง โดยใช้เครื่องมือได้หรือไม่ เช่น เวลาเด็กหยิบของไม่ถึงเด็กทำอะไร - ใช้ไม้เขี่ย ใช้เก้าอี้ป็นไปหยิบของ เป็นต้น ผ่าน: เด็กสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง โดยใช้เครื่องมือ	<ol style="list-style-type: none"> สร้างสถานการณ์ให้เด็กได้ฝึกทักษะการแก้ปัญหา เช่น วางของบนตู้และให้เด็กหยิบได้ ถ้าเด็กทำไม่ได้ลองกระตุ้นให้เด็กคิดและชวนให้เด็กยกเก้าอี้มาวางเพื่อปีนหยิบของ ให้โอกาสเด็กแก้ปัญหาอื่นๆ ด้วยตนเอง เช่น นำไม้เขี่ยของใต้เตียง ใต้โต๊ะออกมา หรือเล่นเกมอื่นๆ ที่ฝึกการแก้ไขปัญหา หรือเอาเก้าอี้มาต่อเพื่อหยิบของที่อยู่สูง ถ้าทำไม่ได้ ให้สอนวิธีการแก้ปัญหา โดยการทำให้เด็กดูในสถานการณ์ต่างๆ เช่น เมื่อจะกินขนมรู้จักตัดถุงขนม โดยขณะฝึกให้ผู้ดูแลฝึกสอนในเรื่องความปลอดภัย
	73 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ชื่ออวัยวะ 7 ส่วน (RL)	<ol style="list-style-type: none"> ถามพ่อแม่ ผู้ปกครองก่อนว่า เด็กรู้จักอวัยวะของร่างกายส่วนไหนบ้าง ถามเด็กว่า "...อยู่ไหน" โดยถาม 8 ส่วน ผ่าน: เด็กสามารถชื่ออวัยวะได้ถูกต้อง 7 ใน 8 ส่วน	<ol style="list-style-type: none"> ผู้ฝึกชื่ออวัยวะพร้อมกับบอกชื่ออวัยวะนั้น แล้วให้เด็กชี้ตาม โดยเริ่มฝึกจากอวัยวะที่เด็กสามารถเรียนรู้ได้ง่าย เช่น ตา จมูก ปาก โดยฝึกทีละส่วน ถ้าชี้ไม่ได้ให้จับมือเด็กชี้ให้ถูกต้องและลดการช่วยเหลือจนเด็กสามารถชี้ได้เอง ผู้ฝึกค่อยๆ เพิ่มอวัยวะขึ้นทีละส่วนจนครบ 7 ส่วน ซึ่งผู้ฝึกสอนแทรกในกิจวัตรประจำวัน ระหว่างอาบน้ำ แต่งตัว หรืออาจใช้ตุ๊กตาหรือรูปภาพประกอบการชื่ออวัยวะของเด็กด้วยหรือเล่นเกมอะไรเอ่ย? ทายชื่ออวัยวะ โดยชี้ไปที่อวัยวะต่างๆ ทีละส่วน แล้วให้เด็กตอบ ผู้ฝึกบอกหน้าที่ของอวัยวะแต่ละส่วน เช่น "ตามีไว้ดู ถ้าปิดตาเราจะมองไม่เห็น"

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝึกระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
25-29 (2 ปี 1 เดือน - 2 ปี 5 เดือน)	74 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	พูดตอบรับและปฏิเสธได้ (EL)	<ol style="list-style-type: none"> ถามคำถามเพื่อให้เด็กตอบรับหรือปฏิเสธ เช่น เอนนมใหม่ อ่านหนังสือใหม่ ร้องเพลงใหม่ ฟังนิทานใหม่ ถามเด็ก 3-4 คำถาม จนแน่ใจว่าเด็กรู้จักความแตกต่างของคำตอบรับและปฏิเสธหรือถ้าเด็กไม่ยอมตอบ ให้ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองว่า เด็กสามารถพูดตอบรับและปฏิเสธได้หรือไม่ <p>ผ่าน: เด็กสามารถพูดตอบรับและปฏิเสธได้ เช่น ได้ค่ะ ไม่ครับ</p>	<ol style="list-style-type: none"> พูดคุย เล่าเรื่องเกี่ยวกับการตอบรับหรือปฏิเสธร่วมกับเด็ก เพื่อให้เด็กเข้าใจ เช่น หากเด็กไม่ต้องการ ให้ตอบว่า ไม่ครับ ไม่เอาค่ะ ถามคำถามเพื่อให้เด็กตอบรับหรือปฏิเสธ เช่น เอนนมใหม่ เล่นรถใหม่ อ่านหนังสือใหม่ กินข้าวใหม่ กินขนมใหม่ กระตุ้นให้เด็กตอบรับหรือปฏิเสธคำชวนต่างๆ ข้างต้นรอ จนแน่ใจว่าเด็กตอบรับหรือปฏิเสธคำชวนต่างๆ จึงตอบสนองสิ่งที่เด็กต้องการ ถ้าเด็กตอบไม่ได้ให้ตอบนำและถามเด็กซ้ำ
	75 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ล้างและเช็ดมือได้เอง (PS)	<p>ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองว่า “เด็กสามารถล้างมือและเช็ดมือได้เองหรือไม่”</p> <p>ผ่าน: เด็กสามารถล้างมือและเช็ดมือได้เอง (โดยผู้ใหญ่อาจจะช่วยหยิบอุปกรณ์ เปิดก๊อกน้ำ หรือราดน้ำให้)</p>	<p>สาธิตการล้างมือให้เด็กดู แล้วฝึกเด็กล้างมือ ถ้าเด็กทำไม่ได้ให้ช่วยเหลือโดยการจับมือทำและค่อยๆ ลดการช่วยเหลือลงตามขั้นตอนดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> เปิดก๊อกน้ำหรือตักน้ำใส่ขัน หยิบสบู่ เอาน้ำราดมือและสบู่ให้เปียกแล้วปิดก๊อกน้ำ (กรณีไม่ใช่ขัน) ฟอกสบู่ให้ทั่วมือ แล้ววางสบู่ที่เดิม ถูมือที่ฟอกสบู่ให้ทั่ว แล้วเปิดก๊อกน้ำ (กรณีไม่ใช่ขัน) ล้างมือด้วยน้ำเปล่าจนสะอาด ปิดก๊อกน้ำหรือวางขันไว้ที่เดิม เช็ดมือให้แห้งด้วยผ้าเช็ดมือ <p>ฝึกให้เด็กล้างมือหลังเล่นของเล่น ก่อนรับประทานอาหารทุกครั้ง</p>

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
30 (2 ปี 6 เดือน)	76 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	<p>กระโดดข้ามเชือกบนพื้นไปข้างหน้าได้ (GM)</p> <p>อุปกรณ์ : เชือก</p> 	<p>1. วางเชือกเป็นเส้นตรงบนพื้นหน้าตัวเด็ก</p> <p>2. กระโดดข้ามเชือกที่วางอยู่บนพื้นให้เด็กดู และบอกให้เด็กทำตาม</p> <p>ผ่าน : เด็กสามารถกระโดดข้ามเชือกได้ โดยเท้าลงพื้นพร้อมกัน หรือเท้าไม่ต้องลงพื้นพร้อมกันก็ได้</p>	<p>1. กระโดดอยู่กับที่ ให้เด็กดู</p> <p>2. จับมือเด็กไว้ทั้ง 2 ข้าง แล้วฝึกกระโดดมาจากบันไดขั้นที่ติดกับพื้นหรือจากพื้นต่างระดับ</p> <p>3. กระโดดข้ามเชือกให้เด็กดู</p> <p>4. ยื่นหันหน้าเข้าหาเด็กโดยวางเชือกคั่นกลาง และจับมือเด็กพุงไว้ ดึงมือให้เด็กกระโดดข้ามเชือก ฝึกบ่อย ๆ จนเด็กมั่นใจและสามารถกระโดดข้ามเชือกได้เอง</p> <p>5. พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก ควรระมัดระวังไม่ให้เด็กมีอันตรายในระหว่างการกระโดด</p> <p>วัสดุที่ใช้แทนได้ : ริบบิ้น เชือกฟาง ไม้หรือซอลค์ ขีดเส้นตรงบนพื้น</p>
	77 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	<p>ขว้างลูกบอลขนาดเล็กได้ โดยยกมือขึ้นเหนือศีรษะ (GM)</p> <p>อุปกรณ์ : ลูกบอลยาง วัตขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 7 เซนติเมตร</p> 	<p>ขว้างลูกบอลอย่างให้เด็กดู โดยจับลูกบอลด้วยมือข้างเดียวยกขึ้นเหนือศีรษะไปทางด้านหลัง แล้วขว้างลูกบอลออกไปข้างหน้า และบอกให้เด็กทำตาม</p> <p>ผ่าน : เด็กสามารถขว้างลูกบอลได้โดยยกมือขึ้นเหนือศีรษะไปทางด้านหลังแล้วขว้างลูกบอลไปข้างหน้า</p>	<p>1. ขว้างลูกบอลให้เด็กดูโดยยกมือขึ้นเหนือศีรษะไปทางด้านหลังแล้วขว้างลูกบอลไปข้างหน้า</p> <p>2. จัดเด็กยืนในท่าที่มั่นคง จับมือเด็กข้างที่ถนัดถือลูกบอล แล้วยกลูกบอลขึ้นเหนือศีรษะไปทางด้านหลัง เอี้ยวตัวเล็กน้อยแล้วขว้างลูกบอลออกไป</p> <p>3. เมื่อเด็กเริ่มทำได้ ลดการช่วยเหลือลง จนเด็กขว้างลูกบอลได้เอง</p> <p>4. เล่นขว้างลูกบอลกับเด็กบ่อย ๆ</p> <p>ของเล่นที่ใช้แทนได้ : ลูกบอลขนาดเล็กที่มีขนาดพอดีมือของเด็กชนิดอื่น ๆ เช่น ลูกเทนนิส</p>

ช่วงอายุ 30 เดือน
<https://youtu.be/C6Blz5QzWfl>

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสียง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
30 (2 ปี 6 เดือน)	78 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	<p>ต่อก้อนไม้สี่เหลี่ยมลูกบาศก์ เป็นหอสองได้ 8 ก้อน (FM)</p> <p>อุปกรณ์ : ก้อนไม้สี่เหลี่ยมลูกบาศก์ 8 ก้อน</p> 	<p>1. จัดให้เด็กอยู่ในท่านั่งที่ถนัดที่จะต่อก้อนไม้ได้</p> <p>2. วางก้อนไม้ 8 ก้อน ไว้ข้างหน้าเด็ก กระตุ้นให้เด็กต่อก้อนไม้ให้สูงที่สุด หรือทำให้เด็กตูก้อนไม้ได้</p> <p>ผ่าน : เด็กสามารถต่อก้อนไม้ โดยไม่ล้มจำนวน 8 ก้อน 1 ใน 3 ครั้ง</p>	<p>1. ใช้วัตถุที่เป็นทรงสี่เหลี่ยม เช่น ก้อนไม้ กล่องสบู่ วางต่อกันในแนวตั้งให้เด็กดู</p> <p>2. กระตุ้นให้เด็กทำตาม</p> <p>3. ถ้าเด็กทำไม่ได้ให้จับมือเด็กวางก้อนไม้ก้อนที่ 1 ที่พื้น และวางก้อนที่ 2 บนก้อนที่ 1 วางไปเรื่อย ๆ จนครบ 8 ชั้น</p> <p>4. ทำซ้ำหลายครั้งและลดการช่วยเหลือลงจนเด็กต่อก้อนไม้ได้เอง หากเด็กทำได้แล้วให้ชมเชย เพื่อเพิ่มความภาคภูมิใจในตนเอง</p> <p>วัสดุที่ใช้แทนได้ : กล่องเล็ก ๆ เช่น กล่องสบู่ กล่องนม</p> <p>วัตถุประสงค์ : เด็กตั้งใจต่อก้อนไม้ตามแบบที่ยากขึ้น จนสำเร็จ</p>
	79 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	<p>ยื่นวัตถุให้ผู้ทดสอบได้ 1 ชิ้นตามคำบอก (รู้จำนวนเท่ากับ 1) (RL)</p> <p>อุปกรณ์ : ชุดก้อนไม้สี่เหลี่ยมลูกบาศก์ 3 ก้อน</p> 	<p>1. วางก้อนไม้สี่เหลี่ยมลูกบาศก์ 3 ก้อน ตรงหน้าเด็ก</p> <p>2. แมมือไปตรงหน้าเด็กแล้วพูดว่า “หยิบก้อนไม้ให้ครู 1 ก้อน”</p> <p>3. นำก้อนไม้กลับไปวางที่เดิม แล้วพูดซ้ำว่า “หยิบก้อนไม้ ให้ครู 1 ก้อน”</p> <p>ผ่าน : เด็กสามารถส่งวัตถุให้ผู้ประเมิน 1 ก้อน ได้ทั้ง 2 ครั้ง โดยไม่พยายามจะหยิบส่งให้อีก</p>	<p>1. วางวัตถุชนิดเดียวกัน 3 ชิ้นตรงหน้าเด็ก เช่น ช้อน 3 คัน และพูดว่า “หยิบช้อนให้คุณพ่อ/คุณแม่ 1 คัน”</p> <p>2. ถ้าเด็กหยิบให้เกิน 1 คัน ให้พูดว่า “พอแล้ว” หรือจับมือเด็กไว้เพื่อไม่ให้ส่งเพิ่ม</p> <p>3. เปลี่ยนวัตถุให้หลากหลายขึ้น เช่น ไข่ไม้ ดอกไม้ ผลไม้ และควรรสอนอย่างสม่ำเสมอ ในสถานการณ์อื่น ๆ ด้วย</p> <p>วัสดุที่ใช้แทนได้ : กล่องเล็ก ๆ เช่น กล่องสบู่ กล่องนม</p>

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เป้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
30 (2 ปี 6 เดือน)	80 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	สนใจฟังนิทานได้นาน 5 นาที (RL) อุปกรณ์ : หนังสือนิทานสำหรับเด็กที่มีรูปภาพและคำอธิบายประกอบหน้าละประมาณ 20 - 30 คำ และอ่านจบใน 5 นาที 	ชวนเด็กมองที่หนังสือแล้วอ่านหรือเล่านิทานให้เด็กฟัง หรือ สอบถามจากผู้ปกครองว่าเด็กสามารถสนใจฟังนิทานได้นานถึง 5 นาที หรือไม่ ผ่าน : เด็กสามารถสนใจฟัง มองตาม พูดตาม และ/หรือ พูดโต้ตอบตามเรื่องราวในหนังสือนิทานที่มีความยาว ประมาณ 5 นาที อย่างต่อเนื่อง	1. เล่าหรืออ่านนิทานให้เด็กฟังทุกวันด้วยความสนุกสนาน เช่น ใช้น้ำเสียงสูงต่ำ พร้อมใช้ท่าทางประกอบ วาดรูป หรือใช้นิทานคำกลอน/ร้อยกรอง เพื่อส่งเสริมความสนใจศิลปะ 2. ให้เด็กดูรูปภาพและแต่งเรื่องเล่าจากรูปภาพเพื่อให้เด็กสนใจ เช่น “กระต่ายน้อยมีขนสีขาวมีหูยาว ๆ กระโดดได้ไกลและวิ่งได้เร็ว” 3. ในระยะแรกใช้นิทานสั้น ๆ ที่ใช้เวลา 2 - 3 นาทีต่อเรื่องก่อนต่อไปจึงเพิ่มความยาวของนิทานให้มากขึ้นจนใช้เวลาประมาณ 5 นาที หนังสือที่ใช้แทนได้ : หนังสือรูปภาพ/หนังสือนิทานสำหรับเด็กเรื่องอื่น ๆ ที่มีรูปภาพและคำอธิบายสั้น ๆ
	81 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	วางวัตถุไว้ “ข้างบน” และ “ข้างใต้” ตามคำสั่งได้ (RL) อุปกรณ์ : ก้อนไม้สี่เหลี่ยมลูกบาศก์ 1 ก้อน 	ส่งก้อนไม้ให้เด็กแล้วพูดว่า “วางก้อนไม้ไว้ข้างบน...(แก้อ้อ/โตะ)” “วางก้อนไม้ไว้ข้างใต้...(แก้อ้อ/โตะ)” บอก 3 ครั้ง โดยสลับคำบอก ข้างบน/ข้างใต้ ทุกครั้ง ผ่าน : เด็กสามารถวางก้อนไม้ไว้ข้างบนและข้างใต้ได้ถูกต้อง 2 ใน 3 ครั้ง	1. วางของเล่น เช่น บอล ไว้ที่ตำแหน่ง “ข้างบน” แล้วบอกเด็กว่า “บอลอยู่ข้างบนโตะ” 2. บอกให้เด็ก หยิบของเล่นอีกชิ้นหนึ่งมาวางไว้ข้างบนโตะถ้าเด็กทำไม่ได้ ให้จับมือเด็กทำ 3. ทำซ้ำโดยเปลี่ยนเป็นตำแหน่ง “ข้างใต้” 4. ฝึกเพิ่มตำแหน่ง อื่น ๆ เช่น ข้าง ๆ ข้างใน ข้างนอก ข้างหน้า ข้างหลัง (ใช้คำที่สื่อสารในภาษาตามท้องถิ่นในบริบทที่เด็กพูดในครอบครัว) วัสดุที่ใช้แทนได้ : ก่องเล็ก ๆ เช่น ก่องสบู่ ก่องนม วัตถุประสงค์ : ฝึกทักษะการเข้าใจภาษา และนำไปปฏิบัติได้

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
30 (2 ปี 6 เดือน)	82 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	พูดติดต่อกัน 2 คำขึ้นไปอย่างมีความหมายโดยใช้คำกริยาได้ ถูกต้องอย่างน้อย 4 กริยา (EL) อุปกรณ์ : ตุ๊กตาผ้า 	จับตุ๊กตาทำกริยาต่างๆ เช่น นั่ง เดิน นอน วิ่ง แล้วถามเด็กว่า ตุ๊กตาทำอะไร หรือ สังเกตขณะประเมินทักษะข้ออื่น หมายเหตุ : ถ้ามีข้อจำกัดในการใช้ตุ๊กตาสามารถใช้ภาพแทนได้ เช่น หนังสือนิทาน เรื่อง โดโด้ หรือภาพที่มีรูปคนทำกริยาต่าง ๆ ผ่าน : เด็กสามารถตอบคำถามโดยใช้วลี 2 คำ ขึ้นไปที่ใช้คำกริยาได้ถูกต้อง เช่น “ตุ๊กตา/น้อง นั่ง” “ตุ๊กตา/น้อง วิ่ง” “(ตุ๊ก)ตานอน” “น้องเดิน” “นอนหลับ”	ฝึกให้เด็กพูดตามสถานการณ์จริง เช่น ขณะรับประทานอาหารถามเด็กว่า “หนูกำลังทำอะไร” รอให้เด็กตอบ “กินข้าว” หรือ ขณะอ่านหนังสือ ถามเกี่ยวกับรูปภาพในหนังสือ เช่น ชี้ไปที่รูปแมว แล้วถามว่า “แมว ทำอะไร” รอให้เด็กตอบ เช่น “แม่วิ่ง” ถ้าเด็กตอบไม่ได้ให้ช่วยตอบนำ และถามซ้ำ เพื่อให้เด็กตอบเองฝึกในสถานการณ์อื่น ๆ โดยเด็กต้องใช้วลี 2 คำขึ้นไป ที่ใช้คำกริยาได้ถูกต้อง เช่น ให้ตอบจากบัตรภาพคำกริยา ได้แก่ อาบน้ำ ล้างหน้า แปรงฟัน เป็นต้น ของเล่นที่ใช้แทนได้ : ตุ๊กตาคนหรือตุ๊กตาสัตว์ที่มีอยู่ในบ้าน
	83 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ร้องเพลงได้บางคำหรือร้องเพลงคลอตามทำนอง (PS)	1. ให้พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กชวนเด็กร้องเพลงที่เด็กคุ้นเคย 2. ถ้าเด็กไม่ยอมร้องเพลง ให้ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองว่าเด็กสามารถร้องเพลงบางคำหรือพูดคำคล้องจองได้หรือไม่ ผ่าน : เด็กสามารถร้องเพลงตามพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กได้ โดยอาจร้องชัดแค่บางคำ หรือคลอตามทำนอง	1. ร้องเพลงที่เหมาะสมให้เด็กฟัง เช่น เพลงช้าง เพลงเบ็ด หรือเพลงเด็กของท้องถิ่น โดยออกเสียงและทำนองที่ชัดเจน แล้วชวนให้เด็กร้องตาม พร้อมทั้งทำท่าทางประกอบ 2. ร้องเพลงเดิมซ้ำบ่อย ๆ เพื่อให้เด็กคุ้นเคยจำได้และกระตุ้นให้เด็กร้องตาม หรือเว้นเพื่อให้เด็กร้องต่อเป็นช่วง ๆ 3. เมื่อเด็กเริ่มร้องเพลงเองได้ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็กร้องตามเด็ก เลือกเปิดเพลงที่มีเนื้อหาเหมาะสมกับเด็กและพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กร้องเพลงต่าง ๆ ร่วมกับเด็กพร้อมทั้งทำท่าประกอบ เช่น เพลงช้าง เพลงเบ็ด หรือเป็นเพลงเด็กภาษาอังกฤษ อาจเลือกบทเพลงที่มีความคล้องจองกัน เพื่อส่งเสริมความสนใจศิลปะ

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
30 (2 ปี 6 เดือน)	84 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เด็กรู้จักรอให้ถึงรอบของ ตนเองในการเล่นโดยมีผู้ใหญ่ คอยบอก (PS) อุปกรณ์ : 1. ก้อนไม้ 4 ก้อน 2. ถ้วยสำหรับใส่ก้อนไม้ 1 ใบ 	1. ถือก้อนไม้ 2 ก้อน และยื่นก้อนไม้ ให้เด็ก 2 ก้อน 2. วางถ้วยตรงหน้าเด็กและพูดว่า “เรามา ใส่ก้อนไม้คนละ 1 ก้อน ให้ถือก้อนไม้ ไว้ก่อน ให้ครูใส่ก่อน แล้วหนูค่อยใส่” 3. สังเกตการรอให้ถึงรอบของเด็ก ผ่าน : เด็กรู้จักรอให้ถึงรอบของตนเอง เมื่อบอกให้รอ	1. ผลัดกันเล่นกับเด็กจนเด็กคุ้นเคยก่อน 2. ฝึกให้เด็กเล่นเป็นกลุ่มด้วยกัน โดยมีพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแล เด็กบอกเด็ก เช่น “..(ชื่อเด็ก)..เอาห่วงใส่หลัก” “แล้วรอก่อนนะ” 3. พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก บอกให้เด็กคนต่อไปเอาห่วง ใส่หลัก ถ้าเด็กรอไม่ได้ ให้เตือนทุกครั้งจนเด็กรอได้เอง 4. ฝึกเล่นกิจกรรมอย่างอื่น เช่น ร้องเพลง/นับเลขพร้อมกันก่อนแล้ว ค่อยกินขนม หรือในสถานการณ์อย่างอื่นที่ต้องมีการรอให้ถึงรอบ ของตนเองกับเด็ก เช่น พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กเข้าแถว รอจ่าย เงินเวลาซื้อของ วัสดุที่ใช้แทนได้ : ตะกร้าใส่ของ/กล่อง/จาน และของเล่นต่าง ๆ ที่มีในบ้าน วัตถุประสงค์ : ฝึกการควบคุมอารมณ์ตนเองให้รอจนถึงรอบของ ตัวเอง มีความอดทน รู้จักให้เกียรติผู้อื่น ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ได้ตามขั้นตอน

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ผู้ประเมิน โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
31-36 (2 ปี 7 เดือน - 3 ปี)	85	ยีนขาเดียว 1 วินาที (GM)	แสดงวิธียีนขาเดียวให้เด็กดู แล้วบอกให้เด็กยีนขาเดียวให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ ประเมิน 3 ครั้ง (อาจเปลี่ยนขาได้) ผ่าน: เด็กยีนขาเดียวได้นาน 1 วินาที อย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ยีนบนขาข้างเดียวให้เด็กดู 2. ยีนหันหน้าเข้าหากัน และจับมือเด็กไว้ทั้งสองข้าง 3. ยกขาข้างหนึ่งขึ้นแล้วบอกให้เด็กทำตามเมื่อเด็กยีนได้ เปลี่ยนเป็นจับมือเด็กข้างเดียว 4. เมื่อเด็กสามารถยีนด้วยขาข้างเดียวได้ ค่อยๆ ปล่อยมือให้เด็กยีนทรงตัวได้ด้วยตนเอง เปลี่ยนเป็นยกขาอีกข้างหนึ่ง โดยทำซ้ำเช่นเดียวกัน
	86	เขียนแบบลากเส้นเป็นวงต่อเนื่องกัน (FM) อุปกรณ์: 1. ดินสอ 2. กระดาษ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ลากเส้นเป็นวงต่อเนื่องให้เด็กดูพร้อมกับพูดว่า “ลากเส้นเป็นวง” 2. ยีนดินสอและกระดาษ แล้วบอกให้เด็กทำตาม ผ่าน: เด็กสามารถลากเส้นเป็นวงต่อเนื่องกันได้ ตัวอย่าง: เส้นวงต่อเนื่อง <div style="text-align: center;"> </div>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ใช้นิ้วชี้วาดรูปเป็นวงๆ บนโต๊ะหรือในอากาศ พร้อมทั้งชวนและจับมือเด็กให้ใช้นิ้วชี้วาดรูปเป็นวงๆ บนโต๊ะ หรือในอากาศด้วยกัน 2. ใช้สีเทียนหรือดินสอวาดรูปเป็นวงๆ บนกระดาษให้เด็กดู สมมติเป็นรูปต่างๆ เช่น อมยิ้ม ก้นหอย เป็นต้น 3. ส่งสีเทียนหรือดินสอให้เด็ก พร้อมทั้งเรียกชื่อเด็กบอกให้เด็กวาดรูปวงๆ เขียนแบบผู้ฝึก ถ้าเด็กวาดไม่ได้ช่วยจับมือทำแล้วค่อยๆ ลดการช่วยเหลือลง จนกว่าเด็กจะเขียนแบบวาดได้เอง <p>กิจกรรมเสริม</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ให้เด็กใช้นิ้วจุ่มสีน้ำหรือแป้งเปียกผสมสี ลากเป็นวงๆ บนกระดาษหรือบนพื้น 2. แนะนำพ่อแม่ ผู้ปกครอง ฝึกเด็กเช่นเดียวกันนี้ที่บ้าน

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
31-36 (2 ปี 7 เดือน - 3 ปี)	87 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	นำวัตถุ 2 ชนิด ในห้องมาให้ได้ตามคำสั่ง (RL) อุปกรณ์: วัตถุที่เด็กรู้จัก 6 ชนิด เช่น แปรงสีพื้น หวี ช้อน ถ้วย ตุ๊กตาผ้า บอล 	1. นำวัตถุทั้ง 6 ชนิด วางไว้ในที่ต่างๆ ในห้อง โดยให้อยู่ห่างจากตัวเด็กประมาณ 3 เมตร 2. สั่งให้เด็กหยิบวัตถุ 2 ชนิด เช่น แปรงสีพื้นและหวีมาให้ (ครั้งที่ 1) 3. นำวัตถุทั้ง 2 ชนิด กลับไปวางไว้ในตำแหน่งใหม่ 4. ทำซ้ำในข้อ 2 และ 3 อีก 2 ครั้ง หมายเหตุ: หากคำสั่งแรกไม่ผ่านอาจให้เด็กหยิบวัตถุชนิดอื่น แต่ให้ทดสอบซ้ำ 3 ครั้ง ในวัตถุชนิดนั้น ผ่าน: เด็กสามารถนำวัตถุ 2 ชนิด มาให้ได้ถูกต้องอย่างน้อย 2 ใน 3 ครั้ง	1. วางวัตถุหรือสิ่งของ 6 ชิ้นตรงหน้าเด็ก 2. ชี้วัตถุหรือสิ่งของ และบอกชื่อของวัตถุหรือสิ่งของให้เด็ก รู้จักทีละชิ้น 3. เมื่อเด็กรู้จักวัตถุหรือสิ่งของแล้ว ให้บอกเด็กหยิบของที่ละ 2 ชนิดให้ผู้ฝึก จนเด็กหยิบได้เอง 4. เอาวัตถุหรือสิ่งของไปวางไว้ที่จุดต่างๆ ภายในห้องห่างจากเด็กประมาณ 1 เมตร 5. ให้เด็กไปหาและหยิบวัตถุหรือสิ่งของมาให้ทีละ 1 ชิ้น โดยใช้คำสั่ง “...(ชื่อเด็ก)...หยิบ...มาให้หน่อย” 6. ถ้าเด็กหยิบไม่ถูก ให้ชี้บอกหรือจูงมือเด็กพาไปหยิบของ 7. สอนซ้ำจนเด็กหยิบของได้ถูกต้องค่อยๆ เพิ่มระยะทาง และสั่งให้เด็กหยิบของครั้งละ 2 ชนิด โดย “...(ชื่อเด็ก)...หยิบ...และ...มาให้หน่อย” 8. ผู้ฝึกแนะนำพ่อแม่ ผู้ปกครอง เก็บของใช้ในบ้านให้เป็นที และสอนให้เด็กไปหยิบ 9. เมื่อเด็กทำได้แล้วให้เด็กเตรียมของก่อนที่จะทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เช่น ก่อนอาบน้ำ หยิบผ้าเช็ดตัว เสื้อผ้า ก่อนไปโรงเรียนหยิบกระเป๋า รองเท้า ฝึกการเก็บของให้เป็นระเบียบเข้าที่เดิมทุกครั้งที่น่าจะออกมาใช้ เป็นต้น วัสดุที่ใช้แทนได้: ของใช้ในบ้านชนิดอื่นๆ ที่ไม่เป็นอันตราย

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝึกระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
31-36 (2 ปี 7 เดือน - 3 ปี)	88 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	พูดติดต่อกัน 3-4 คำได้อย่างน้อย 4 ความหมาย (EL)	สังเกตหรือถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองว่าเด็กสามารถพูด 3-4 คำ (ไม่ใช่ 3-4 พยางค์) ต่อกันได้หรือไม่ เช่น - บอกการให้ - บอกความต้องการ - บอกปฏิเสธ - แสดงความคิดเห็น ผ่าน: เด็กพูดประโยคหรือวลีที่เป็นคำ 3-4 คำ อย่างน้อย 4 ความหมาย	1. พูดคำ 3-4 คำ ให้เด็กฟังบ่อยๆ และให้เด็กพูดตาม ถ้าเด็กพูดได้ทีละคำหรือ 2 คำ ให้พูดขยายคำพูดเด็กเป็น 3-4 คำ เช่น เด็กพูด “ไป” พ่อแม่ ผู้ปกครองพูดว่า “ไปหาแม่” “ไปกินข้าว” 2. พูดโต้ตอบกับเด็กบ่อยๆ ในสิ่งที่เด็กสนใจหรือกำลังทำกิจกรรมอยู่ วิธีพูดให้พูดซ้ำๆ ชัดๆ มีจังหวะหยุด เพื่อให้เด็กมีโอกาสพูดในระหว่างชีวิตประจำวัน เช่น ระหว่างอาบน้ำ ระหว่างทานข้าว 3. อ่านหนังสือนิทานที่มีรูปภาพประกอบให้เด็กฟังและใช้คำถามเกี่ยวกับเรื่องภายในหนังสือให้เด็กตอบหรือชวนเด็กพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องราวในหนังสือ
	89 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ใส่กางเกงได้เอง (PS)	ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองว่า “เด็กสามารถใส่กางเกงเอวยางยืดได้เองหรือไม่” ผ่าน: เด็กใส่กางเกงเอวยางยืดได้เองโดยไม่ต้องช่วย และไม่จำเป็นต้องถูกดัน	เริ่มฝึกเด็กโดยใช้กางเกงขาสั้นเอวยางยืด มีขั้นตอนดังนี้ 1. สอนให้เด็กรู้จักด้านนอกและด้านใน ด้านหน้าและด้านหลังของกางเกง 2. จัดให้เด็กนั่ง จับมือเด็กทั้ง 2 ข้าง จับที่ขอบกางเกง และดึงขอบกางเกงออกให้กว้าง สอดขาเข้าไปในกางเกงที่ละข้าง จนชายกางเกงพันข้อเท้า 3. ให้เด็กยืนขึ้น จับมือเด็กดึงขอบกางเกงให้ถึงระดับเอว 4. ถ้าเด็กเริ่มทำได้ให้ลดการช่วยเหลือลงทีละขั้นตอนและให้โอกาสเด็กทำเอง
37-41 (3 ปี 1 เดือน - 3 ปี 5 เดือน)	90 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ยืนขาเดียว 3 วินาที (GM)	แสดงวิธียืนขาเดียวให้เด็กดู แล้วบอกให้เด็กยืนขาเดียวให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ ประเมิน 3 ครั้ง (อาจเปลี่ยนขาได้) ผ่าน: เด็กยืนขาเดียวได้นาน 3 วินาที อย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง	1. ยืนบนขาข้างเดียวให้เด็กดู 2. ยืนหันหน้าเข้าหากัน และจับมือเด็กไว้ทั้งสองข้าง 3. ยกขาข้างหนึ่งขึ้นแล้วบอกให้เด็กทำตาม เมื่อเด็กยืนได้ เปลี่ยนเป็นจับมือเด็กข้างเดียว 4. เมื่อเด็กสามารถยืนด้วยขาข้างเดียวได้ค่อยๆ ปล่อยมือให้เด็กยืนทรงตัวได้ด้วยตนเอง เปลี่ยนเป็นยกขาอีกข้างหนึ่ง โดยทำซ้ำเช่นเดียวกัน

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝึกระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
37-41 (3 ปี 1 เดือน - 3 ปี 5 เดือน)	91 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	<p>เลียนแบบวาดรูปวงกลม (FM)</p> <p>อุปกรณ์:</p> <ol style="list-style-type: none"> ดินสอ กระดาษ 	<p>วาดรูปวงกลมขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 5 ซม. ให้เด็กดู และพูดว่า “ครูวาดรูปวงกลม” และให้เด็กทำตาม</p> <p>ผ่าน: เด็กสามารถวาดรูปวงกลมโดยไม่มีเหลี่ยม ไม่เว้า และเส้นที่มาเชื่อมต่อซ้อนกันไม่เกิน 2 ซม. ได้อย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง</p>	<ol style="list-style-type: none"> สอนให้เด็กวาดวงกลมโดยเริ่มจากจุดที่กำหนดให้และกลับมาสิ้นสุดที่จุดกำหนดเดิมพร้อมออกเสียง โดยวาดเป็นวงกลมให้เด็กดูพร้อมออกเสียง “วงกลม..หยุด” ยกมือขึ้นเพื่อให้เด็กเข้าใจคำว่า หยุด เขียนรอยประเป็นรูปวงกลมให้เด็กฝึกเขียนวงกลมตามรอย ถ้าเด็กทำไม่ได้ ให้จับมือทำเมื่อทำได้แล้ว ให้เขียนวงกลมแบบไม่มีรอยประ จับมือเด็กวาดวงกลมและยกมือเด็กขึ้นเมื่อออกเสียง “วงกลม...หยุด” โดยยกมือขึ้น ให้ตรงกับคำว่า หยุด เมื่อเด็กทำได้ดีขึ้นค่อยๆ ลดการช่วยเหลือลง จนสามารถหยุดได้เองเมื่อลากเส้นมาถึงจุดสิ้นสุด
	92 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	<p>ทำตามคำสั่งต่อเนื่องได้ 2 กริยากับวัตถุ 2 ชนิด (RL)</p> <p>อุปกรณ์: ของเล่น เช่น หวี ตุ๊กตาผ้าบอล ช้อน</p> 	<ol style="list-style-type: none"> วางวัตถุ 4 ชนิด ตรงหน้าเด็กในระยะเวลาที่เด็กหยิบได้แล้ว พูดกับเด็ก เช่น “หยิบหวีให้ครูแล้วชี้ตุ๊กตาชิว” วางสลัวัตถุทั้ง 4 ชนิดใหม่ กรณีที่เด็กไม่ผ่านคำสั่งแรกให้เปลี่ยนเป็นคำสั่งอื่นได้อีก 2 คำสั่ง โดยอาจเปลี่ยนกริยาหรือวัตถุได้ <p>ผ่าน: เด็กสามารถทำตามคำสั่งต่อเนื่องได้อย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง</p>	<ol style="list-style-type: none"> ออกคำสั่งที่ละคำสั่งขณะเล่นกับเด็ก เช่น “กอดตุ๊กตาชิว” “หยิบหวีชิว” “ชี้รถชิว” ฝึกจนเด็กทำตามคำสั่งได้ถูกต้อง เริ่มสั่งคำสั่งต่อเนื่อง “หวีผมตุ๊กตาแล้วเอารถให้แม่” “ชี้รถแล้วหยิบช้อน” เป็นต้น ถ้าเด็กทำได้เพียงคำสั่งเดียว ผู้ฝึกกระตุ้นเตือน เช่น “ต่อไปทำอะไรกันนะ?” หรือสั่งซ้ำได้ ฝึกซ้ำๆ จนเด็กสามารถทำตามคำสั่งได้ถูกต้อง ฝึกเด็กในชีวิตประจำวัน โดยเน้นคำที่เป็นชื่อสิ่งของ และการกระทำ เช่น ขณะอาบน้ำ “.....เอาสบู่ใส่ตะกร้า และหยิบผ้าเช็ดตัวมา” ขณะแต่งตัว “.....หวีผมแล้วไปหยิบกางเกงมา” ขณะรับประทานอาหาร “.....เก็บจานแล้วเอาผ้าไปเช็ดโต๊ะ” <p>วัสดุที่ใช้แทนได้: ของใช้ในบ้านชนิดอื่นๆ ที่ไม่เป็นอันตราย</p>

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝั้ระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
37-41 (3 ปี 1 เดือน - 3 ปี 5 เดือน)	93 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ถามคำถามได้ 4 แบบ เช่น ใคร อะไร ที่ไหน ทำไม (EL)	1. สังเกตขณะเด็กเล่นของเล่นหรือประเมินทักษะอื่น 2. ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองว่า เด็กเคยถามคำถาม “ใคร” “อะไร” “ที่ไหน” “ทำไม” หรือไม่ ผ่าน: เด็กสามารถใช้คำถาม ถามต่างกัน 4 แบบ	1. ตั้งคำถามให้เด็กตอบบ่อยๆ เช่น “นี่อะไร” “ร้องเพลงอะไร” “หนังสืออยู่ที่ไหน” “ทำไมต้องไป” ในชีวิตประจำวัน 2. เมื่อเด็กถาม ให้ตอบเด็กทุกครั้งด้วยความเอาใจใส่และพูดคุยกับเด็กในเรื่องที่เด็กถาม 3. เมื่อเด็กทำหน้าที่สงสัย เช่น ชี้ที่สิ่งของให้สอนเด็กถาม เช่น หนูอยากรู้ว่าอะไรต้องถามว่า “นี่อะไร” 4. อ่านนิทานให้เด็กฟัง ตั้งคำถามจากเนื้อเรื่องในนิทานให้เด็กตอบ และกระตุ้นให้เด็กเป็นผู้ถาม พ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นผู้ตอบบ้าง
	94 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ทำตามกฎ กติกา ในการเล่นเป็นกลุ่มได้ โดยมีผู้ใหญ่แนะนำ (PS) วัตถุประสงค์: ส่งเสริมให้มีวินัยและเคารพกติกาสังคม	ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ว่าเด็กสามารถเล่นเป็นกลุ่มได้หรือไม่ เช่น รีรีข้าวสาร ภูกินหาง ผ่าน: เด็กสามารถเล่นในกลุ่มตามกฎ กติกา โดยไม่ต้องแนะนำเป็นรายบุคคล	1. ร่วมเล่นเกมง่ายๆ กับเด็กเริ่มจากกลุ่มเล็กๆ เช่น เล่นซ่อนหา มอญซ่อนผ้า รีรีข้าวสาร ภูกินหาง วิ่งแข่ง เป็นต้น โดยตั้งกฎ กติการ่วมกัน และส่งเสริมให้เด็กเล่นกับเพื่อน โดยคอยดูแลขณะกำลังเล่น 2. ถ้าเด็กยังไม่สามารถเล่นตามกฎ กติกาได้ให้คอยกำกับเด็กจนเล่นตามกฎ กติกาได้เอง 3. ฝึกเด็กให้รู้จักแพ้ชนะในเกมต่างๆ เช่น วิ่งแข่ง เป็นต้น
	95 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ช่วยทำงานขั้นตอนเดียวได้เอง (PS) วัตถุประสงค์: ส่งเสริมความภาคภูมิใจ	ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองว่า “เด็กสามารถช่วยทำงานง่ายๆ เช่น ยกของ เก็บของได้เอง โดยผู้ใหญ่ไม่ต้องช่วยได้หรือไม่” ผ่าน: เด็กสามารถช่วยทำงานขั้นตอนเดียวได้เอง	ชวนให้เด็กทำงานบ้านด้วยกัน เช่น เก็บของเล่น ล้างจาน กวาดบ้าน ช่วยเก็บเสื้อผ้า หยิบของ ฝึกทุกครั้งที่มีโอกาส เพื่อให้เด็กสามารถทำงานบ้านง่ายๆ ได้

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
42 (3 ปี 6 เดือน)	96 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ยืนขาเดียว 5 วินาที (GM)	แสดงวิธียืนขาเดียวให้เด็กดู แล้วบอกให้เด็กยืนขาเดียวให้นานที่สุดเท่าที่จะนานได้ ให้โอกาสประเมิน 3 ครั้ง (ให้เปลี่ยนขาได้) โดยไม่ยึดเกาะ ผ่าน : เด็กยืนขาเดียวได้นาน 5 วินาทีอย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง	1. ยืนบนขาข้างเดียวให้เด็กดู 2. ยืนหันหน้าเข้าหากัน และจับมือเด็กไว้ทั้งสองข้าง 3. ยกขาข้างหนึ่งขึ้นแล้วบอกให้เด็กทำตาม เมื่อเด็กยืนได้ให้เปลี่ยนเป็นจับมือเด็กข้างเดียว 4. เมื่อเด็กสามารถยืนด้วยขาข้างเดียวได้ค่อย ๆ ปล่อยมือให้เด็กยืนทรงตัวได้ด้วยตนเอง เปลี่ยนเป็นยกขาอีกข้างหนึ่งโดยทำซ้ำเช่นเดียวกัน
	97 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ใช้แขนรับลูกบอลได้ (GM) อุปกรณ์ : ลูกบอลขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 15 - 20 เซนติเมตร 	1. ยืนห่างจากเด็ก 2 เมตร 2. บอกให้เด็กยื่นแขนออกมารับลูกบอลแล้วโยนลูกบอลไปที่เด็ก ผ่าน : เด็กสามารถยื่นแขนมารับและถือลูกบอลไว้ได้ 1 ใน 3 ครั้ง	1. เล่นโยนลูกโป่งกับเด็ก โดยโยนลูกโป่งขึ้นไปแล้วบอกให้เด็กรับให้ได้ เด็กก็จะรับลูกโป่งได้ง่ายเพราะมีเวลาเตรียมตัวนานก่อนที่ลูกโป่งจะตกลงมาถึง ทำให้สามารถปรับตัวและปรับการทำงานของมือกับตาได้ทัน 2. จับท่ารับให้เด็กโดยหงายมือ งอข้อศอก ใช้แขนโอบรับ 3. ลดการช่วยเหลือลงจากจับมือเป็นจับแขนจนเด็กรับได้เอง 4. เมื่อรับลูกโป่งได้คล่องแล้ว ให้เปลี่ยนเป็นลูกบอล 5. เมื่อรับลูกบอลได้คล่องแล้ว เพิ่มระยะห่างที่จะรับลูกบอลเป็น 1 - 2 เมตร ของเล่นที่ใช้แทนได้ : ลูกโป่ง ผ้ามัดเป็นก้อน

ช่วงอายุ 42 เดือน
<https://youtu.be/VJ1zr-KkDFc>

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
42 (3 ปี 6 เดือน)	98 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	แยกรูปทรงเรขาคณิตได้ 3 แบบ (FM) อุปกรณ์ : รูปทรงเรขาคณิตที่มีสีเดียวกันทั้งหมด ได้แก่ 1. รูปทรงกระบอกสี 3 ชิ้น 2. รูปทรงสามเหลี่ยม 3 ชิ้น 3. รูปทรงสี่เหลี่ยม 3 ชิ้น 	1. วางรูปทรง ทั้ง 9 ชิ้นคละกัน ไว้ตรงหน้าเด็ก 2. แสดงวิธีแยกรูปทรงให้เด็กดู และพูดว่า “ครูจะวางรูปทรงกระบอกสีไว้ด้วยกัน ทรงสี่เหลี่ยมไว้ด้วยกัน และทรงสามเหลี่ยมไว้ด้วยกัน” แล้วรื้อออก 3. คละรูปทรงทั้งหมดและยื่นให้เด็กและบอกเด็กว่า “ลองทำเหมือนครู ซิคะ/ครับ” ผ่าน : เด็กสามารถแยกรูปทรงชนิดเดียวกันเป็นกลุ่มได้ถูกต้องทั้ง 3 แบบ	1. สอนให้เด็กรู้จักรูปทรง โดยหยิบรูปทรงกระบอกสีวางไว้ในจานที่ 1 รูปทรงสามเหลี่ยมวางไว้ในจานที่ 2 รูปทรงสี่เหลี่ยมวางไว้ในจานที่ 3 2. บอกให้เด็กหยิบรูปทรงวางไว้ในจานที่มีรูปทรงนั้น จนครบทั้งหมด 3. ลดการช่วยเหลือลงจนเด็กสามารถทำตัวเอง วัสดุที่ใช้แทนได้ : สิ่งของในบ้านชนิดอื่น ๆ ที่ไม่เป็นอันตราย - รูปทรงกระบอกสี เช่น ฝาขวดน้ำดื่ม - รูปทรงสี่เหลี่ยม เช่น กล่อง - รูปทรงสามเหลี่ยม เช่น ขนมเทียน พับใบตองเป็นสามเหลี่ยม วัตถุประสงค์ : ฝึกความจำ ความเข้าใจ วิเคราะห์และแก้ปัญหา การแยกหมวดหมู่รูปทรงได้
	99 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ประกอบชิ้นส่วนของรูปภาพที่ถูกตัดออกเป็น 3 ชิ้นได้ (FM) อุปกรณ์ : รูปภาพตัดออกเป็น 3 ชิ้น 1 รูป 	ให้เด็กดูภาพประกอบชิ้นส่วนที่สมบูรณ์ จากนั้นแยกชิ้นส่วนของภาพออกจากกัน วางไว้ตรงหน้าเด็ก แล้วบอกให้เด็กประกอบชิ้นส่วนของภาพเข้าด้วยกัน ผ่าน : เด็กสามารถต่อชิ้นส่วนของภาพเข้าด้วยกันได้เองถูกต้องอย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง โดยต่อลงในกรอบ	1. วางรูปที่ตัดออกเป็น 3 ชิ้น ตรงหน้าเด็ก และวางอีกภาพต้นแบบไว้ให้เด็กสังเกตรูปภาพนั้น 2. แยกรูปภาพทั้ง 3 ชิ้น ออกจากกันโดยการขยายรอยต่อให้กว้างขึ้น ช่วยกันกับเด็กต่อเป็นภาพเหมือนเดิม 3. เพิ่มความยากโดยคละชิ้นส่วนของภาพทั้งหมด ช่วยกันกับเด็กต่อเป็นภาพเหมือนเดิม ถ้าเด็กเริ่มทำได้แล้วปล่อยให้เด็กต่อภาพด้วยตนเอง ของที่ใช้แทนได้ : รูปภาพ รูปการ์ตูน ปฏิทิน ปกสมุด ปกหนังสือ ที่เหมือนกันทั้ง 2 ชิ้น ตัดชิ้นส่วนเป็น 3 ชิ้น วัตถุประสงค์ : ฝึกเข้าใจปัญหา การสังเกต วิเคราะห์ และแก้ปัญหาได้

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
42 (3 ปี 6 เดือน)	100 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้ (FM) อุปกรณ์ : 1. ดินสอ 2. กระดาษ 3. กระดาษที่มีรูปร่างกลมขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง 2.5 ซม. ตามแบบ (ใช้เส้นวงกลมหนา ๆ บนกระดาษขาว) 	ยื่นกระดาษที่มีรูปร่างกลมให้เด็กดูพร้อมพูดคำว่า “นี่คือรูปร่างกลม หนูลองวาดรูปร่างกลม (ตามตัวอย่าง) ให้ดูซิ” พร้อมกับส่งดินสอให้เด็กโดยไม่แสดงท่าทางการวาดให้เด็กดู ผ่าน : เด็กสามารถวาดรูปร่างกลมที่บรรจบกันตามแบบได้ โดยไม่มีเหลี่ยม ไม่เว้า เกยกันไม่เกิน 2 ซม. (ไม่จำกัดเส้นผ่านศูนย์กลาง)	1. วาดรูปร่างกลมให้เด็กดู 2. บอกให้เด็ก วาดรูปร่างกลมตาม 3. ถ้าเด็กวาดไม่ได้ ให้ช่วยจับมือเด็กวาด 4. เมื่อเด็กเริ่มวาดรูปร่างกลมได้แล้ว พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก วาดรูปร่างกลมลงในกระดาษ โดยไม่ให้เด็กเห็น แล้วส่งกระดาษที่พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กวาดให้เด็กและบอกว่า “หนูลองวาดรูปร่างกลมแบบนี้ซิคะ/ครับ”
	101 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	วางวัตถุไว้ข้างหน้าและข้างหลังได้ตามคำสั่ง (RL) อุปกรณ์ : 1. ตุ๊กตาผ้า 1 ตัว 2. ก้อนไม้สี่เหลี่ยมลูกบาศก์ 1 ก้อน หมายเหตุ : หากมีข้อจำกัดการใช้ตุ๊กตาสามารถใช้อุปกรณ์อื่นแทน เช่น รถของเล่น	1. วางตุ๊กตาในท่านั่งตรงหน้าเด็ก 2. ส่งก้อนไม้ ให้เด็กแล้วพูดว่า “วางก้อนไม้ไว้ข้างหน้าตุ๊กตา” แล้วบอกต่อไปว่า “วางก้อน ไม้ไว้ข้างหลังตุ๊กตา” 3. เก็บก้อนไม้ ออก ให้โอกาสประเมิน 3 ครั้ง ผ่าน : เด็กสามารถวางได้ถูกต้องตำแหน่ง ทั้งข้างหน้าและข้างหลังอย่างน้อย 2 ใน 3 ครั้ง	1. ของเล่นหลาย ๆ ชนิด ที่สามารถวางของข้างหน้าและข้างหลังได้ เช่น แก้ว ไม้ขีด ก้อนไม้ แสดงวิธีให้เด็กดูพร้อมอธิบาย และชวนให้ทำตาม เช่น “ดูซิก้อนไม้อยู่ข้างหน้าโต๊ะ ก้อนไม้อยู่ข้างหลังโต๊ะ” บอกเด็กให้ “วางก้อนไม้ไว้ข้างหน้า” 2. ถ้าเด็กไม่ทำตามหรือทำตามไม่ถูก ให้แสดงให้ดูซ้ำ พร้อมทั้งช่วยจับมือเด็กทำหรือชี้ พร้อมกับพูดเน้น “ข้างหน้า” และ “ข้างหลัง” 3. ขณะเล่นกับเด็กให้วางของเล่นที่คล้าย ๆ กันไว้ข้างหน้า 1 ชิ้น และข้างหลัง 1 ชิ้น พูดบอกให้เด็กหยิบ เช่น “หยิบรถที่อยู่ข้างหลัง แก้วซิคะ/ครับ”

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
42 (3 ปี 6 เดือน)	102 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เลือกจัดกลุ่มวัตถุตามประเภท ภาพเสื้อผ้าได้ (RL) อุปกรณ์ : ชุดจัดประเภท สิ่งของ 1. บัตรภาพสัตว์ 3 ชนิด 2. บัตรภาพอาหาร 3 ชนิด 3. บัตรภาพเสื้อผ้า 3 ชนิด 	วางวัตถุทั้งหมด 3 ประเภท คละกัน ลงตรงหน้าเด็ก แล้วพูดว่า “เลือกอันที่เป็น เสื้อผ้าส่งให้ผู้ประเมิน” (ให้เด็กหยิบเพียง 3 ชิ้น) ผ่าน : เด็กสามารถเลือกภาพเสื้อผ้า ได้ถูกต้อง อย่างน้อย 2 ใน 3 ชิ้น	1. วางเสื้อผ้าทั้งหมดให้เด็กดูแล้วบอกให้รู้จัก เสื้อผ้าที่ละชิ้น เช่น “นี่คือเสื้อผ้า มีกางเกง เสื้อ ถุงเท้า ...” 2. บอกให้เด็กเลือกเสื้อผ้าที่ละชิ้นตามคำบอก จนเด็กสามารถ เลือกได้ ทั้ง 3 ชิ้น 3. นำเสื้อผ้าไปรวมกับวัตถุประเภทอื่น โดยเริ่มจากให้เด็กเลือกวัตถุ 2 ประเภท เช่น เสื้อผ้าและสัตว์ เมื่อเด็กเลือกได้ถูกต้อง แล้วจึงเพิ่ม ประเภทวัตถุเป็น 3 ประเภท ของที่ใช้แทนได้ : - รูปเสื้อผ้า/อาหาร/สัตว์ โดยวาดหรือตัดมาจากหนังสือ นิตยสาร แผ่นพับ - สอนจากของจริง วัตถุประสงค์ : ฝึกความจำ การแยกประเภทและนำมาประยุกต์ เพื่อการเลือก และจัดหมวดหมู่
	103 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	พูดถึงเหตุการณ์ที่เพิ่งผ่านไป ใหม่ ๆ ได้ (EL)	ถามเด็กว่า “ก่อนมาที่นี่ หนูทำอะไร บ้างจ๊ะ” ผ่าน : เด็กสามารถเล่าเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ที่ผ่านมาให้ผู้ใหญ่หรือเด็กด้วยกันฟังได้ อย่างน้อย 1 ครั้ง	1. ถามคำถามที่เกี่ยวข้องกับกิจวัตรประจำวันี่เพิ่งผ่านไปช่วงขณะ เช่น กินข้าวเสร็จ ล้างหน้า แปรงฟัน เข้าห้องน้ำ กินขนม ดื่มนม ฯลฯ ที่ระยะเวลาสักครู่หนึ่งแล้วถามเด็กว่า “เมื่อกี้หนูไปทำอะไรมาคะ” 2. ถามถึงเหตุการณ์ที่ผ่านมาระยะเวลานานขึ้น และเปิดโอกาสให้ เด็กเล่า ถ้าเด็กตอบไม่ได้ให้เชื่อมโยงเหตุการณ์ที่ทำร่วมกันกับพ่อแม่ หรือบุคคลอื่นในครอบครัว วัตถุประสงค์ : เพื่อฝึกให้เด็กเรียบเรียงความคิดเกี่ยวกับเหตุการณ์ ที่ผ่านมาและเล่าถ่ายทอดให้ผู้ใหญ่ฟังตามลำดับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น หลัง ได้อย่างถูกต้อง เป็นการฝึกความจำขณะทำงาน

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

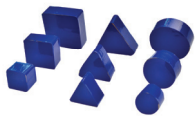
อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
42 (3 ปี 6 เดือน)	104 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	พูด “ขอ” หรือ “ขอบคุณ” หรือ “ให้” ได้เอง (EL)	<ol style="list-style-type: none"> 1. ตามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กว่า “ถ้าเวลาที่เด็กต้องการหรือได้รับจากผู้อื่น เด็กจะพูด “ขอ” หรือ “ขอบคุณ” หรือ “ให้” ได้หรือไม่ 2. ก่อนยื่นของให้เด็ก รอดูการตอบสนองว่าเด็กพูด “ขอ” หรือไม่ 3. เมื่อเด็กได้รับของแล้ว เด็กพูดคำว่า “ขอบคุณ” หรือไม่ 4. เมื่อเด็กมีของอยู่ในมือ สังเกตหรือถามจากผู้ปกครองว่าเด็กเคยพูดและให้ของผู้อื่นหรือไม่ <p>ผ่าน : เด็กสามารถพูด “ขอ” หรือ “ขอบคุณ” หรือ “ให้” ได้เอง 2 ใน 3 ความหมาย</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กทำตัวอย่างการพูด “ขอ” “ขอบคุณ” “ให้” ให้เด็กได้ยินบ่อย ๆ เช่น <ol style="list-style-type: none"> 1.1 พ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก พูดคำว่า “ขอ.....ให้แม่/พ่อเนะจ๊ะ” กับลูกก่อนเวลาที่จะเอาของเล่นหรือขนมจากมือลูกไม่เอาของจากมือเด็กก่อนเด็กยินยอม 1.2 เมื่อเด็กยื่นของที่อยู่ในมือให้แล้ว พ่อแม่ ผู้ปกครอง หรือผู้ดูแลเด็ก พูดคำว่า “ขอบใจจะ/ขอบคุณคะ เป็นเด็กดีมากที่รู้จักแบ่งของให้คนอื่น” 1.3 เวลาพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็ก มีขนมต้องการแบ่งให้ลูกรับประทาน ให้พูดกับเด็กว่า “วันนี้แม่/พ่อซื้อขนมมาด้วย จะแบ่งให้หนูและพี่ ๆ กินด้วยกันนะจ๊ะ กินด้วยกันหลายคนสนุกดี” 2. สอนและกระตุ้นให้เด็กพูด “ขอ” “ขอบคุณ” “ให้” เช่น <ol style="list-style-type: none"> 2.1 ฝึกลูกไม่ให้แย่งของ เช่น ก่อนจะให้ของ ให้เด็กแบมือพูด “ขอ” แล้วจึงให้ของกับเด็ก 2.2 ให้เด็กพูด “ขอบคุณ” ทุกครั้ง เมื่อมีคนให้ความช่วยเหลือหรือให้ของ 2.3 ฝึกเด็กให้รู้จักการแบ่งปันและการให้ เช่น แบ่งขนม ของเล่นให้เพื่อน ๆ หรือคนรอบข้าง แล้วบอกให้เด็กพูดว่า “ให้” เวลาทำขนมหรืออาหารให้ชวนเด็กนำอาหารเหล่านี้ไปแบ่งปันเพื่อนบ้าน, ชวนเด็กเข้าร่วมกิจกรรมการกุศล เป็นต้น <p>วัตถุประสงค์ : รู้จักเลือกใช้คำพูดที่เหมาะสมกับสถานการณ์ เพื่อฝึกมารยาทที่ดีทางสังคม เพิ่มความภาคภูมิใจในตนเอง</p>

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
42 (3 ปี 6 เดือน)	105 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	บอกเพศของตนเองได้ถูกต้อง (PS)	<p>1. ถามเด็กว่า “หนูเป็นผู้ชายหรือผู้หญิง” ใช้เพศของเด็กขึ้นต้นก่อน เพื่อหลีกเลี่ยงการที่เด็กพูดตามคำสุดท้าย</p> <p>2. เมื่อเด็กตอบแล้วให้ถามกลับไปกลับมา 3 ครั้ง โดยสลับเพศทุกครั้งทีถาม</p> <p>ผ่าน : เด็กสามารถตอบถูกต้องทั้ง 2 ใน 3 ครั้ง</p>	<p>1. สอนให้เด็กรู้ความแตกต่างของเพศชายและหญิง จากการแต่งตัวทรงผม</p> <p>2. บอกให้เด็กรู้ถึงเพศของสมาชิกในครอบครัว เช่น แม่เป็นผู้หญิง พ่อเป็นผู้ชาย หนูเป็นผู้หญิง</p>
	106 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ใส่เสื้อผ้าหน้าตัวเองโดยไม่ต้อง ติดกระดุม (PS)	<p>แสดงหรือถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองหรือผู้ดูแลเด็กว่า “เด็กสามารถใส่เสื้อผ้าหน้าตัวเองหรือไม่”</p> <p>ผ่าน : เด็กสามารถใส่เสื้อผ้าหน้าได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องติดกระดุม (เสื้อมีแขนหรือไม่มีแขนก็ได้) และไม่ใช้การใส่เสื้อให้ตุ๊กตา</p>	<p>1. ใส่เสื้อผ้าหน้าให้เด็กดู</p> <p>2. นำเสื้อผ้าหน้าคลุมไหล่ของเด็กไว้และจับมือขวาของเด็ก จับคอปกเสื้อด้านซ้ายยกขึ้น (หากเด็กถนัดขวาใส่ด้านขวาก่อนได้)</p> <p>3. ให้เด็กสอดแขนซ้ายเข้าไปในแขนเสื้อด้านซ้าย</p> <p>4. จับมือซ้ายของเด็ก จับคอปกเสื้อด้านขวาแล้วยกขึ้น</p> <p>5. ให้เด็กสอดแขนขวาเข้าไปในแขนเสื้อด้านขวา เมื่อเด็กเริ่มทำได้ลดการช่วยเหลือลง จนเด็กสามารถ ทำได้เองทุกขั้นตอน</p> <p>วัตถุประสงค์ : ฝึกความจำ และทักษะมาใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม เพิ่มความภาคภูมิใจในตนเอง</p>

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝึกระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
43-48 (3 ปี 7 เดือน - 4 ปี)	107 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	กระโดดขาเดียวได้อย่างน้อย 2 ครั้ง (GM)	บอกให้เด็กกระโดดขาเดียวไปข้างหน้า หรือกระโดดให้เด็ก ดูก่อนแล้วบอกให้เด็กทำตาม ผ่าน: เด็กสามารถกระโดดขาเดียวไปข้างหน้าต่อเนื่องได้ อย่างน้อย 2 ครั้ง	<ol style="list-style-type: none"> 1. กระโดดขาเดียวให้เด็กดู 2. ฝึกให้เด็กยืนทรงตัวบนขาข้างเดียว โดยเริ่มจากจับมือ ลดการช่วยเหลือจนยืนขาเดียวได้เอง 3. จับมือเด็ก แล้วบอกให้เด็กยืนทรงตัวบนขาข้างหนึ่งและให้ เด็กกระโดด เมื่อเด็กกระโดดได้แล้ว ให้ปล่อยมือและบอก ให้เด็กกระโดดอยู่กับที่ 4. ขยับห่างจากตัวเด็ก 1 ก้าว แล้วบอกให้เด็กกระโดดมาหา เมื่อทำได้แล้วให้เพิ่มระยะห่างเป็น 2 ก้าว 5. ชวนเด็กเล่นกระโดดขาเดียว ตามการละเล่นในแต่ละภาค เช่น เล่นตั้งเต เป็นต้น 6. พ่อแม่ ผู้ปกครอง และ อสม. ควรระมัดระวังในระหว่างการ กระโดด

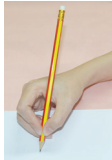

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝึการะวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
43-48 (3 ปี 7 เดือน - 4 ปี)	108 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ตัดกระดาษรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสขนาด 10 ซม. ออกเป็น 2 ชั้น (โดยใช้กรรไกรปลายมน) (FM) อุปกรณ์: 1. กรรไกรปลายมนสำหรับเด็ก 2. กระดาษสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 10 ซม. 	1. แสดงวิธีตัดกระดาษรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสออกจากกันเป็น 2 ชั้น ให้เด็กดู โดยตัดจากด้านหนึ่งไปยังอีกด้านหนึ่งที่อยู่ตรงข้าม 2. ยื่นกรรไกรให้กับมือข้างที่ถนัดของเด็ก และยื่นกระดาษให้กับมืออีกข้างหนึ่ง พูดกับเด็กว่า “หนูลองตัดกระดาษนี้ซิ” ประเมิน 3 ครั้ง ผ่าน: เด็กใช้กรรไกรตัดกระดาษออกเป็น 2 ชั้น โดยตัดจากด้านหนึ่งไปยังอีกด้านหนึ่งที่อยู่ตรงข้าม อย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง	1. ฝึกให้เด็กบีบลูกบอลยางด้วยนิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ และนิ้วกลาง หรือให้เด็กฝึกกางนิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ และนิ้วกลาง เป็นจังหวะ จากนั้นให้ฝึกกางหุบกรรไกร 2. ใช้กระดาษที่ทรงรูปอยู่ได้และตัดง่าย เช่น กระดาษวาดเขียน กระดาษสีสันสวยงาม แล้วสอดกระดาษระหว่างคมกรรไกร และพูดว่า “ตัด” ถ้าเด็กทำไม่ได้จับมือเด็กทำ 2.1 อยู่ด้านหลังของเด็ก ช่วยกางนิ้วมือเด็ก แล้วจับนิ้วสอดเข้าไปในหุบกรรไกร 2.2 จับกระดาษให้เด็กช่วยเหลือเด็กให้จับกรรไกรให้ถูกต้องตำแหน่ง โดยช่วยจับที่ข้อมือเด็ก 3. เมื่อเด็กทำได้ผู้ฝึกลดการช่วยเหลือลง โดยให้เด็กตัดกระดาษด้วยกรรไกรและถือกระดาษเอง ด้วยมืออีกข้างหนึ่งในระยะแรกถ้าเด็กยังจับกระดาษเองไม่อยู่ ช่วยประคองมือเด็กให้จับกระดาษ 4. เพิ่มความยากด้วยการให้เด็กตัดกระดาษเป็นรูปทรงต่าง ๆ และให้เด็กตัดกระดาษให้กว้างขึ้น เป็น 2 3 4 5... และ 9 ซม. ตามลำดับ
	109 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เขียนแบบวาดรูป + (เครื่องหมายบวก) (FM) อุปกรณ์: 1. ดินสอ 2. กระดาษ 	วางกระดาษตรงหน้าเด็ก แล้ววาดรูป + (เครื่องหมายบวก) ขนาดอย่างน้อย 4 ซม. ส่งดินสอให้เด็กและพูดว่า “หนูลองทำซิ” ให้เด็กวาด 3 ครั้ง โดยแต่ละครั้งให้แสดงการวาดรูป + (เครื่องหมายบวก) ให้เด็กดูก่อนทุกครั้ง ผ่าน: เด็กสามารถวาดรูปโดยมีเส้นแนวตั้งตัดกับเส้นแนวนอนได้เอง อย่างน้อย 1 ใน 3 ครั้ง (ไม่จำเป็นต้องมีขนาดเท่ากับแบบ)	1. วาดรูป + (เครื่องหมายบวก) ให้เด็กดูเป็นตัวอย่าง 2. ทำเส้นประเป็นรูป + (เครื่องหมายบวก) แล้วจับมือเด็กลากเส้นตามแนว 3. เมื่อเด็กเริ่มทำได้ให้ลากเส้นตามเส้นประด้วยตัวเอง จากนั้น ให้วาดโดยไม่มีเส้นประ จนเด็กสามารถวาดรูป + (เครื่องหมายบวก) ได้เอง 4. ชวนเด็กเล่นลากเส้นต่อจุดเป็นรูปต่าง ๆ

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้ารวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
43-48 (3 ปี 7 เดือน - 4 ปี)	110 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เลือกวัตถุที่มีขนาดใหญ่กว่าและเล็กกว่า (RL) อุปกรณ์: ชุดวัตถุ 3 ขนาด สีเดียวกัน จำนวน 3 ชุด (ทรงกระบอกสั้น สีเหลืองและสามเหลี่ยม) 	1. วางวัตถุบนโต๊ะที่ละชุด โดยไม่ต้องเรียงขนาด 2. ชี้อวัตถุชิ้นที่มีขนาดกลาง แล้วถามว่า “อันไหนใหญ่กว่าอันนี้” “อันไหนเล็กกว่าอันนี้” ทำให้ครบทั้ง 3 ชุด โดยเริ่มจากทรงกระบอกสั้น สีเหลืองและสามเหลี่ยม ผ่าน: เด็กสามารถเลือกวัตถุที่มีขนาดใหญ่กว่า และเล็กกว่าได้ถูกต้อง 2 ใน 3 ชุด	1. ฝึกเด็กในชีวิตประจำวัน เช่น ขณะรับประทานอาหารสอนเด็กให้รู้จักถ้วยใบใหญ่ ถ้วยใบกลาง ถ้วยใบเล็ก 2. ชี้อวัตถุขนาดกลาง พร้อมกับชี้ที่ถ้วยใบใหญ่แล้วบอกเด็กว่า “ถ้วยนี้ใหญ่กว่าอันกลาง” และชี้ไปที่ถ้วยใบเล็ก แล้วบอกว่า “ถ้วยนี้เล็กกว่าอันกลาง” 3. ทดสอบความเข้าใจ โดยชี้ไปที่ถ้วยใบกลาง แล้วถามเด็กว่า “อันไหนใหญ่กว่าอันนี้” “อันไหนเล็กกว่าอันนี้” ฝึกเด็กบ่อยๆ โดยเปลี่ยนอุปกรณ์ให้หลากหลายมากขึ้น วัสดุที่ใช้แทนได้: ของใช้ในบ้านชนิดอื่นๆ ที่ไม่เป็นอันตราย โดยเป็นชนิดเดียวกันแต่มีขนาดต่างกัน เช่น ถ้วย จาน ช้อน
	111 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	พูดเป็นประโยค 3 คำ ติดต่อกัน โดยมีความหมายและเหมาะสมกับโอกาสได้ (EL) วัตถุประสงค์: ฝึกการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับโอกาส	สังเกตขณะทดสอบ หรือถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองว่าเด็กสามารถพูดเกี่ยวกับคำพูด 5 ความหมายต่อไปนี้ ได้แก่ 1. การบอกลา เช่น “หนูไปก่อนนะคะ” 2. การทักทาย เช่น “สวัสดีค่ะแม่” 3. การขอบคุณ เช่น “ขอบคุณค่ะคุณครู” 4. การแสดงความคิดเห็น เช่น “หนูว่าอันนี้สวยกว่า” 5. การขอโทษ เช่น “หนูขอโทษค่ะพ่อ” ผ่าน: เด็กสามารถพูดติดต่อกันได้ 3 คำได้ครบทั้ง 5 ความหมาย และเหมาะสมกับโอกาส	1. สอนให้เด็กพูดในโอกาสต่างๆ โดยพูดให้เด็กฟังเป็นตัวอย่าง แล้วบอกให้เด็กพูดตาม - สอนให้เด็กยกมือไหว้และกล่าวขอบคุณทุกครั้งที่ได้รับจากผู้ใหญ่ เช่น “ขอบคุณครับน้า” - สอนให้เด็กยกมือไหว้และกล่าวสวัสดีที่พบผู้ใหญ่หรือแขกของผู้ปกครองมาเยี่ยมที่บ้าน เช่น “สวัสดีครับลุง” - สอนให้เด็กกล่าวคำขอโทษทุกครั้งที่ทำผิด เช่น “ขอโทษครับพ่อ” - กระตุ้นให้เด็กพูดแสดงความคิดเห็นด้วยคำถาม เช่น “หนูว่าอันนี้เป็นอย่างไร” - สอนให้เด็กบอกลา เช่น “หนูลานะคะ” 2. เดือนเมื่อเด็กลืมหากล่าวคำขอบคุณ สวัสดี ขอโทษ และบอกลาทุกครั้ง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝึกระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
43-48 (3 ปี 7 เดือน - 4 ปี)	112 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ใส่กระดุมขนาดใหญ่อย่างน้อย 2 ซม. ได้เอง 3 เม็ด (PS) อุปกรณ์: ตุ๊กตาผ้าที่มีกระดุม ขนาดใหญ่อย่างน้อย 2 ซม. 	ใส่กระดุมให้เด็กดูและถอดกระดุมออกแล้วบอกให้เด็กทำตาม ผ่าน: เด็กสามารถใส่กระดุมได้เอง 3 เม็ด	<ol style="list-style-type: none"> 1. แสดงวิธีใส่กระดุมให้เด็กดู 2. ฝึกโดยเริ่มจากจับมือทำโดยใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วชี้ของมือข้างหนึ่งจับสายเสื้อที่ด้านที่มีริ้งค์มุดึงริ้งค์มุดึงให้กว้างและใช้มืออีกข้างหนึ่งจับกระดุมตะแคงลง ดันใส่ริ้งค์มุดึงริ้งค์มุดึง 3. เปลี่ยนมือที่จับสายเสื้อมาดึงกระดุมให้หลุดจากริ้งค์มุดึงทั้งเม็ด 4. ค่อยๆ ลดการช่วยเหลือลง จนสามารถทำได้เองทุกขั้นตอน <p>ของที่ใช้แทนได้: เสื้อที่มีกระดุมเม็ดใหญ่</p>
49-54 (4 ปี 1 เดือน - 4 ปี 6 เดือน)	113 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	กระโดดสองเท้าพร้อมกันไปด้านข้าง และถอยหลังได้ (GM)	กระโดดไปด้านข้างทีละข้าง และกระโดดถอยหลังให้เด็กดู แล้วบอกให้เด็กทำตาม ผ่าน: เด็กสามารถกระโดดไปด้านข้างได้ทั้ง 2 ข้าง และกระโดด ถอยหลังได้โดยเท้าทั้ง 2 ข้างไปพร้อมกัน	<ol style="list-style-type: none"> 1. กระโดดไปทางด้านซ้าย ด้านขวา ถอยหลัง ให้เด็กดู 2. ยืนตรงข้ามเด็กจับมือเด็กไว้ พร้อมกับบอกวา “กระโดดไปทางซ้าย กระโดดไปทางขวา กระโดดถอยหลัง” พร้อมกับประคองมือเด็กให้กระโดดไปในทิศทางตามที่บอก 3. ชวนเด็กเล่นกระโดดที่ไม่เป็นอันตราย 4. พ่อแม่ ผู้ปกครอง อสม. ควรระมัดระวังในระหว่างการกระโดด

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝึกระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
49-54 (4 ปี 1 เดือน - 4 ปี 6 เดือน)	114 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ประกอบชิ้นส่วนของรูปภาพที่ตัดออกเป็นส่วนๆ 8 ชิ้นได้ (FM) อุปกรณ์: รูปภาพที่มีส่วนต่อกัน 8 ชิ้น 1 รูป 	1. วางรูปภาพที่ต่อแล้วไว้ตรงหน้าเด็ก แล้วพูดกับเด็กว่า “หนูดูรูปภาพนี้” 2. นำชิ้นส่วนรูปภาพวางคละกันแล้วบอกกับเด็กว่า “ต่อให้เป็นรูปภาพนะคะ” ผ่าน: เด็กประกอบชิ้นส่วนรูปภาพได้ถูกต้องทั้งหมด 8 ชิ้น	1. วางรูปที่ตัดออกเป็น 6 ชิ้น ตรงหน้าเด็กให้เด็กสังเกตรูปภาพนั้น 2. แยกรูปภาพทั้ง 6 ชิ้น ออกจากกันโดยการขยายรอยต่อให้กว้างขึ้น ช่วยกันกับเด็กต่อเป็นภาพเหมือนเดิม 3. แยกภาพที่ต่อออกจากกัน โดยการสลับตำแหน่งภาพบน-ล่าง ช่วยกันกับเด็กต่อเป็นภาพเหมือนเดิม 4. แยกภาพที่ต่อออกจากกัน โดยการสลับตำแหน่งภาพซ้าย-ขวา ช่วยกันกับเด็กต่อเป็นภาพเหมือนเดิม 5. เพิ่มความยาก โดยคละชิ้นส่วนของภาพทั้งหมด ช่วยกันกับเด็กต่อเป็นภาพเหมือนเดิม ถ้าเด็กเริ่มทำได้แล้วปล่อยให้เด็กต่อภาพด้วยตนเอง 6. หากเด็กต่อภาพได้คล่องแล้วให้เปลี่ยนเป็นภาพที่ตัดแบ่งเป็น 8 ชิ้น ของที่ใช้แทนได้: รูปภาพ รูปการ์ตูนอื่นๆ ตัดออกเป็น 8 ชิ้น
	115 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เลือกรูปภาพที่แสดงเวลากลางวัน กลางคืน (RL) อุปกรณ์: รูปภาพ 1. เวลากลางวัน 3 รูป 2. เวลากลางคืน 3 รูป 	1. วางรูปกลางวัน 1 รูป กลางคืน 1 รูป ตรงหน้าเด็กแล้วบอกเด็กว่า “ชี้รูปที่เป็นเวลากลางวัน” “ชี้รูปที่เป็นเวลากลางคืน” 2. ให้เด็กชี้ภาพที่ละชุด จนครบ 3 ชุด ทำที่ละชุด โดยวางภาพสลับที่กัน ผ่าน: เด็กสามารถชี้ภาพกลางวันและกลางคืนได้ถูกต้องอย่างน้อย 2 ใน 3 ชุด	1. นำรูปภาพที่แสดงเวลากลางวัน และกลางคืนอย่างละ 1 รูป ให้เด็กดูพร้อมกับอธิบายรูปกลางวัน กลางคืนที่ละรูป 2. บอกให้เด็กชี้ที่ละภาพ ถ้าเด็กชี้ไม่ถูกต้องให้จับมือเด็กชี้พร้อมกับชี้ชื่อรูปภาพแต่ละภาพจนเด็กชี้ภาพได้ถูกต้องให้ลดการช่วยเหลือลง 3. ฝึกให้เด็กรู้จักกลางวัน กลางคืน ในสถานการณ์จริง ของที่ใช้แทนได้: - สภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์จริง - รูปภาพกลางวัน กลางคืนทั่วไป

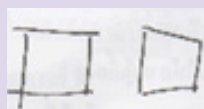
อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ผู้ประเมิน ผู้ปกครอง	วิธีฝึกทักษะ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
49-54 (4 ปี 1 เดือน - 4 ปี 6 เดือน)	116 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ตอบคำถามได้ถูกต้อง เมื่อถามว่า “ถ้ารู้สึกร้อน ไม่สบาย หิว” จะทำอย่างไร (EL) วัตถุประสงค์: ฝึกการแก้ปัญหาเพื่อให้ดูแลตนเองได้	ถามเด็กว่า “ถ้าหนูรู้สึกร้อนหนูจะทำอย่างไร” “ถ้าหนูไม่สบายหนูจะทำอย่างไร” “ถ้าหนูหิวหนูจะทำอย่างไร” ผ่าน: เด็กสามารถตอบถูก 2 ใน 3 คำถาม เช่น ร้อน ตอบว่า ไปอาบน้ำ เปิดพัดลม ไม่สบาย ตอบว่า ไปนอน ไปหาหมอกินยา หิว ตอบว่า กินข้าว กินขนม	1. ฝึกเด็กในชีวิตประจำวัน เมื่อเด็กมาบอกความต้องการ เช่น หิว ร้อน ปวดหัว ให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง ถามเด็กว่า “แล้วหนูจะทำอย่างไร” เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิดก่อน 2. ถ้าเด็กตอบไม่ได้ ให้พูดอธิบาย เช่น ถ้าหนูหิวหน้าต้องไปดื่มน้ำ ถ้าหนูร้อนหนูต้องไปอาบน้ำหรือเปิดพัดลม ถ้าหนูปวดหัว หนูก็ต้องทานยาหรือไปหาหมอ 3. ชวนเด็กพูดคุยและกระตุ้นให้ตอบคำถามในสถานการณ์อื่นๆ เพิ่มเติม เช่น เกือบของผู้อื่นได้จะอย่างไร เห็นเพื่อนหกล้มจะอย่างไร เห็นขยะตกที่พื้นจะอย่างไร ถ้าเด็กตอบไม่ได้ ให้สอนวิธีที่ถูกต้องเหมาะสมให้เด็ก
	117 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ทำความสะอาดตนเองหลังจากอุจจาระได้ (PS)	ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองว่า “เมื่อเด็กอุจจาระแล้วเด็กสามารถทำความสะอาดตนเองได้โดยการล้างกันและล้างมือได้หรือไม่” ผ่าน: เด็กสามารถทำความสะอาดตนเองโดยการล้างกันล้างมือ หลังจากขับถ่ายอุจจาระได้	1. ฝึกเด็กล้างกัน โดยจับมือข้างที่ถนัดของเด็กให้ถือสายชำระฉีดน้ำ หรือใช้ขันน้ำราดน้ำที่ก้นของเด็ก พร้อมกับจับมืออีกข้างของเด็กให้ถูกันจนสะอาด 2. ตักน้ำราดโถส้วมหรือกดชักโครกทำความสะอาดส้วม 3. พาเด็กไปเช็ดก้นให้แห้ง และล้างมือให้สะอาด โดยจับมือเด็กทำทุกขั้นตอน จนเด็กสามารถทำได้เอง
* ช่วงอายุ 55-59 เดือน ตรวจประเมินระบบประสาทและพัฒนาการเด็ก (Neurodevelopment) ข้อที่ 7				
55-59 (4 ปี 7 เดือน - 4 ปี 11 เดือน)	118 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เดินต่อส้นเท้า (GM)	ก้าวเดินโดยให้ส้นเท้าข้างหนึ่งไปต่อชิดกับปลายเท้าอีกข้างหนึ่งให้เด็กดูแล้วบอกให้เด็กทำตาม ผ่าน: เด็กสามารถเดินโดยส้นเท้าต่อกับปลายเท้าได้ 4 ก้าว โดยไม่เสียการทรงตัว และไม่กางแขน เพื่อช่วยการทรงตัว	1. เดินก้าวสลับเท้าโดยให้ส้นเท้าต่อกับปลายเท้าอีกข้างให้เด็กดู 2. บอกให้เด็กทำตาม โดยช่วยพยุงและกระตุ้นให้เด็กใช้ส้นเท้าต่อกับปลายเท้าอีกข้าง เมื่อเด็กเริ่มทำได้ลดการช่วยเหลือลง จนเด็กสามารถเดินได้เอง 4-5 ก้าว โดยไม่เสียการทรงตัว

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝึกระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
55-59 (4 ปี 7 เดือน - 4 ปี 11 เดือน)	119 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	จับดินสอได้ถูกต้อง (FM) อุปกรณ์: 1. ดินสอ 2. กระดาษ 	ยื่นกระดาษและดินสอให้เด็กและบอกว่า “หนูลองใช้ดินสอเขียนดูนะ” ผ่าน: เด็กสามารถจับดินสอ โดยจับสูงกว่าปลายประมาณ 1-2 ซม. และดินสออยู่ระหว่างนิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ และนิ้วกลาง	1. จับดินสออย่างถูกต้องด้วย 3 นิ้วให้เด็กดู เป็นตัวอย่าง วาดรูป เช่น วงกลม สีเหลี่ยม หรือเขียนชื่อให้เด็กดู แล้วชวนให้เด็กจับดินสอขีดเขียน 2. ถ้าเด็กทำไม่ได้ช่วยจับมือเด็กโดยให้ดินสออยู่ระหว่างส่วนปลายของนิ้วหัวแม่มือ นิ้วชี้ นิ้วกลาง และสูงกว่าปลายดินสอประมาณ 1-2 ซม. จนเด็กทำได้เอง
	120 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เลือกสีได้ 8 สี ตามคำสั่ง (RL) อุปกรณ์: ก้อนไม้ 10 สี 10 ก้อน 	วางก้อนไม้ 10 ก้อน ตรงหน้าเด็ก แล้วบอกเด็กว่า “หยิบก้อนไม้สีฟ้า” ผู้ประเมินนำก้อนไม้ที่เด็กหยิบกลับไปวางที่เดิม บอกให้เด็กหยิบสีอื่นๆ จนครบ 8 สี (สีฟ้า สีเขียว สีชมพู สีดำ สีขาว สีแดง สีเหลือง สีส้ม) ผ่าน: เด็กสามารถหยิบก้อนไม้ได้ถูกต้อง 8 สี ตามคำสั่งแต่ละครั้ง	1. สอนให้เด็กรู้จักสีจากสิ่งของที่มีอยู่ในบ้าน เช่น ผัก ผลไม้ เสื้อผ้า ของใช้ โดยพูดบอกเด็กในแต่ละสี แล้วให้เด็กพูดตาม 2. นำของที่มีอยู่ใกล้ตัวสีละ 1 ชิ้น โดยเริ่มต้นจาก 4 สี ได้แก่ สีแดง สีฟ้า สีเขียว สีเหลือง มาคละรวมกัน แล้วถามเด็ก “อันไหนสี...” 3. หากเด็กรู้จักสีทั้ง 4 สี แล้ว ให้เพิ่มจำนวนสีขึ้นเรื่อยๆ จนครบทั้ง 8 สี (สีฟ้า สีเขียว สีชมพู สีดำ สีขาว สีแดง สีเหลือง สีส้ม) วัสดุที่ใช้แทนได้: สีเทียน/สีไม้ หรือ สิ่งของในบ้านที่มีสีสันต่างๆ เช่น ดอกไม้ เสื้อผ้า

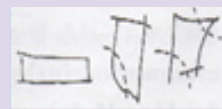
อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝาระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
55-59 (4 ปี 7 เดือน - 4 ปี 11 เดือน)	121 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ผลัดกันพูดคุยกับเพื่อนในกลุ่ม (EL) วัตถุประสงค์: ฝึกการกล่าวแสดงออกอย่างเหมาะสม	ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองว่า “เด็กสามารถพูดคุยกับเพื่อนโดยผลัดกันได้หรือไม่” ผ่าน: เด็กสามารถผลัดกันพูดโต้ตอบในกลุ่มได้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ให้เด็กมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น เช่น ถามเด็กว่า “วันนี้เราจะกินอะไรกันดี” “เดี๋ยวเราจะอ่านหนังสืออะไรดี” 2. ถ้าเด็กพูดแทรกให้บอกว่า “หนอรอก่อนนะ เดี่ยวแม่ขอพูดให้จบก่อน แล้วหนค่อยพูดต่อ” หรือตกลงกติกาให้ทุกคนยกมือ ขออนุญาตก่อนพูดแทรก 3. คอยกระตุ้นให้เด็กพูดคุย หรือโต้ตอบกันขณะเล่นด้วยกัน เช่น เล่นขายของ เป็นหมอกับคนใช้ ครูกับนักเรียน 4. เล่นนิทานให้เด็กฟัง โดยให้เด็กมีส่วนร่วมในการเลือกนิทานด้วยกัน และถามคำถามเกี่ยวกับนิทาน ฝึกให้เด็กยกมือขึ้น ก่อนตอบคำถาม 5. เปิดโอกาสให้เด็ก ฝึกพูดคุยกันในกลุ่ม เพื่อแบ่งหน้าที่ในการทำงานร่วมกัน เช่น ขออาสาสมัครในการช่วยแจกนมให้กับเพื่อนๆ ช่วยเก็บขยะ เก็บของเล่น จัดโต๊ะ เก้าอี้
	122 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เล่นเลียนแบบบทบาทของผู้ใหญ่ได้ (PS)	ถามจากพ่อแม่ ผู้ปกครองว่า “เด็กเคยเล่นเลียนแบบบทบาทอาชีพของผู้ใหญ่โดยเล่นกับเพื่อนได้หรือไม่” ผ่าน: เด็กสามารถเล่นเลียนแบบผู้ใหญ่ได้อย่างน้อย 1 บทบาท เช่น พ่อ แม่ ครู แพทย์ พยาบาล หัวหน้ากลุ่ม โดยเลียนแบบผ่านทางน้ำเสียง ท่าทาง การแต่งตัวกับเพื่อนได้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ร่วมเล่นบทบาทสมมติกับเด็ก เช่น เล่นเป็นครู เล่นเป็นหมอ เล่นเป็นหัวหน้า เล่นเป็นพ่อค้า โดยให้เด็กเลือกเองว่าอยากเล่นเป็นใคร 2. ให้เด็กเล่นร่วมกับเด็กอื่น ช่วยหาอุปกรณ์เพื่อให้เด็กนำไปประกอบการเล่น เช่น ของใช้ในบ้าน เสื้อผ้า โดยเลือกของให้เหมาะกับบทบาทและปลอดภัย 3. มอบหมายให้เด็กได้มีโอกาสผลัดเปลี่ยนการเป็นผู้นำและผู้ตามในสถานการณ์ต่างๆ เช่น เป็นหัวหน้าทีมในการเก็บของเล่น จัดโต๊ะเก้าอี้ เก็บขยะ

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

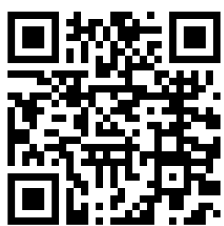
อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝึกระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
60 (5 ปี)	123	เดินต่อเท้าเป็นเส้นตรงไปข้างหน้าได้ (GM)	แสดงวิธีเดินต่อเท้าไปข้างหน้าให้เด็กดูประมาณ 8 ก้าว แล้วให้เด็กทำตาม โดยแสดงให้เด็กดูได้หลายครั้ง ให้โอกาสเด็กทำได้ 3 ครั้ง ผ่าน : เด็กสามารถเดินต่อเท้าไปข้างหน้าได้ 4 ก้าวขึ้นไป โดยไม่ต้อง ช่วยพยุงและสัมผัสกับปลายนิ้วเท้าอีกข้างหนึ่ง ห่างกันไม่เกิน 1 นิ้ว โดยไม่กางแขนพยุงตัวอย่างน้อย 2 ใน 3 ครั้ง	1. ฝึกให้เด็กเดินทรงตัวบนพื้นที่มีลายเป็นเส้นขนาน ห่างกันประมาณ 8 นิ้ว โดยเท้าไม่ออกนอกเส้น ถ้าพื้นไม่มีลายใช้เทปสีติดเป็นแนวขนานแทน 2. เมื่อเด็กเดินได้คล่องลดระยะห่างลงเหลือ 4 นิ้ว และต่อไปให้เดินเหยียบบนเส้นตรงเส้นเดียว โดยวางส้นเท้าให้ต่อกับปลายนิ้วของอีกข้างหนึ่งโดยพ่อ แม่ ผู้ปกครองและผู้ดูแลเด็ก ทำให้เด็กดูก่อน ถ้าเด็กไม่มั่นใจให้ช่วยเหลือโดยการจับมือและค่อย ๆ ลดการช่วยเหลือลงจนกระทั่งเด็กเดินได้ด้วยตัวเอง
	124	ลอกรูป □ (FM) อุปกรณ์ : รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 2.5x2.5 เซนติเมตร บนกระดาษพื้นขาว (เส้นดำบนพื้นขาวความหนาเส้น 2 มิลลิเมตร)	วางกระดาษและดินสอข้างหน้าเด็ก ให้เด็กดูรูป □ สีและบอกเด็กว่า “เขียนให้เหมือนรูปนี้” (โดยห้ามพูดว่า “สี่เหลี่ยม” และไม่ต้องใช้นิ้วเขียนเป็น □) ให้โอกาสเด็กทำ 3 ครั้ง ผ่าน : เด็กสามารถวาดเส้นตรง 4 เส้นให้เป็นสี่เหลี่ยมได้ (ปลายมนไม่ได้) โดยแต่ละเส้นต้องตัดกันเป็นมุมฉากหรือ ไกลเคียงและความยาวแต่ละด้านใกล้เคียงกันได้อย่างน้อย 2 ใน 3 ครั้ง	1. เอารูปภาพที่มีรูปสี่เหลี่ยมให้เด็กดู หรือชี้ให้เด็กดูสิ่งของในบ้านที่เป็นรูปสี่เหลี่ยม เช่น กรอบรูป ปฏิทิน และบอกว่านี่คือรูปสี่เหลี่ยม แล้วใช้นิ้วลากตามเส้นสี่เหลี่ยม 2. วาดสี่เหลี่ยมตั้งแต่ต้นจนจบ โดยให้ด้านกว้างและยาวมีความยาวใกล้เคียงกัน ให้เด็กดูและให้เด็กทำตาม 3. หลังจากนั้นชี้ชวนให้เด็กสังเกตหรือรู้จักสี่เหลี่ยมแบบอื่น ๆ เช่น ประตู หน้าต่าง โต๊ะ ตู้ แผ่นกระเบื้องในบ้าน เป็นต้น แล้วให้เด็กหัดวาดสิ่งที่เป็นรูปสี่เหลี่ยมเหล่านั้น
	125	วาดรูปคนได้ 6 ส่วน (FM)	วางกระดาษและดินสอไว้ข้างหน้าเด็ก บอกเด็กว่า “วาดรูปคน ให้สมบูรณ์ 1 รูป บนกระดาษนี้” ต้องแน่ใจว่าเด็กวาดเสร็จจึงประเมิน	1. ชี้ชวนเด็กให้ดูตัวคน/รูปคนว่ามีส่วนประกอบอะไรบ้าง 2. วาดรูปวงกลม แล้วให้เด็กวาดเพิ่มส่วนประกอบของใบหน้า หลังจากนั้นพูดคุยกับเด็กเกี่ยวกับส่วนต่าง ๆ ว่ามีหน้าที่อะไร

ผ่าน

ไม่ผ่าน

<https://www.youtube.com/watch?v=7gEKzq6oQDE>
การประเมินพัฒนาการเด็ก ช่วงอายุ 60 เดือน

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้ารวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
60 (5 ปี)		<p>อุปกรณ์ : กระดาษและดินสอ</p> 	<p>ผ่าน : เด็กสามารถวาดรูปคนได้ 6 ส่วนขึ้นไป ส่วนที่เป็นคู่ถือเป็น 1 ส่วน เช่น หู ตา แขน ขา เท้า (หน้าวงกลมนับเป็น 1 ส่วน)</p> 	<ol style="list-style-type: none"> 3. ให้เด็กมองดูคนว่านอกจากหน้าแล้วมีส่วนประกอบของร่างกายอื่น ๆ ได้แก่ คอ ลำตัว แขน ขา มือ เท้า แล้วให้เด็กลองวาดดู 4. แสดงความสนใจและชมเชยเมื่อเด็กพยายามวาด และพูดคุยขยายความเข้าใจการรับรู้และการฝึกทักษะในการวาดคุยกับเด็กว่า อวัยวะที่วาด คืออะไรและใช้ทำอะไร 5. ให้เด็กได้มีโอกาสในการวาดสิ่งต่าง ๆ เช่น รูปคน หรือสัตว์ต่าง ๆ โดยมีผู้ใหญ่ชี้แนะ แล้วให้เด็กวาดเองโดยอิสระและเล่าว่าวาดรูปอะไร
126	<p></p> <p>☐ ผ่าน</p> <p>☐ ไม่ผ่าน</p>	<p>จับใจความเมื่อฟังนิทานหรือเรื่องเล่า (RL)</p> <p>อุปกรณ์ : ใบนิทาน “หนังสือนิทานในสวน”</p> 	<ol style="list-style-type: none"> 1. บอกเด็กว่า “ครูจะเล่านิทานให้ฟังหนูตั้งใจฟังนะคะ แล้วครูจะถามให้หนูตอบนะคะ” 2. เล่าเรื่องนิทานในสวน ให้เด็กฟัง ตามใบนิทานจนจบ ใช้เวลาประมาณ 2-3 นาที พูดอย่างชัดเจน และน่าสนใจ แล้วถามเด็กว่า <ol style="list-style-type: none"> ก. “หนูลองบอกครูซิว่า นิทานที่ฟังเกี่ยวกับอะไร แล้วเรื่องราวเป็นยังไงคะ” ให้เด็กตอบ ข. “เมื่อเพื่อน ๆ แวะมาชวนให้ไปวิ่งเล่น ทำไมกระต่ายขาวจึงอยู่ทำสวน ไม่ไปวิ่งเล่นกับเพื่อน” ให้เด็กตอบ ถ้าเด็กยังตอบไม่ได้ให้เล่าได้อีก 1 ครั้ง <p>ผ่าน : เด็กสามารถใช้คำพูดบอกเรื่องราวที่ครอบคลุมเนื้อหาได้ทั้ง ข้อ ก และข้อ ข</p> <p>ก. อย่างน้อยได้ใจความ 1 ใน 2 ประเด็น ดังนี้</p> <ul style="list-style-type: none"> - กระต่ายขาว ขยัน ชอบทำสวน และขุดบ่อเก็บน้ำ เมื่อได้พืชผักก็ใจดีนำไปแบ่งให้สัตว์อื่น ๆ กิน - เพื่อน ๆ ที่มัวเที่ยวเล่นไม่ทำสวน ถึงเวลาแห่งแล้งก็ไม่มีผักกิน กระต่ายขาวทำสวนมีผักเยอะก็เลยแบ่งให้ <p>ข. เด็กสามารถตอบคำถามได้ใจความประมาณนี้</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. พูดคุย เล่านิทานให้เด็กฟัง ชวนเด็กพูดคุยเกี่ยวกับเรื่องที่เล่าให้เด็กพูดถึงสิ่งที่ชอบในเรื่องนั้น โดยพ่อแม่ ผู้ปกครองสรุปใจความว่าเป็นเรื่องอะไร ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร 2. ให้เด็กเล่าเรื่องนั้นให้กับคนในครอบครัวฟัง โดยผู้ใหญ่แสดงความสนใจฟัง และชวนพูดคุยขยายความต่อยอด หรือซักถามเด็กเพิ่มเติม เพื่อให้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นแลกเปลี่ยนกัน 3. เลื่อนนิทานที่มีเนื้อหาน่าสนใจเหมาะสมกับวัย ปลูกฝังคุณธรรม ช่วยกระตุ้นพัฒนาการทางด้านอารมณ์ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ <p>วัตถุประสงค์ : เพื่อฝึกการจดจำเนื้อเรื่องจับใจความสำคัญและบอกเล่าเรื่องราวได้</p>

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
60 (5 ปี)			“กระต่ายขาว ตั้งใจทำงานให้เสร็จ/กระต่ายขาวสนุกและวิ่งไปมา กับการทำสวนอยู่แล้ว/กระต่ายขาวรู้จักคิดเลือกทำสวนแทน การไปวิ่งเล่น เพราะมีประโยชน์มากกว่า (มีพืชผักไว้กิน)”	
	127	นับก้อนไม้ 5 ก้อน (รู้จำนวนเท่ากับ 5) (RL) อุปกรณ์ : ก้อนไม้ 8 ก้อนและ กระดาษ 1 แผ่น 	วางก้อนไม้ 8 ก้อน ไว้บนโต๊ะ ข้างหน้าเด็ก วางกระดาษ 1 แผ่น ไว้ข้างก้อนไม้บอกเด็กว่า “หยิบก้อนไม้ 5 ก้อนวาง บนกระดาษ” เมื่อเด็กทำเสร็จ ถามเด็กว่า “บนกระดาษ มีก้อนไม้กี่ก้อน” ผ่าน : เด็กวางก้อนไม้ 5 ก้อน และบอกจำนวนถูกต้อง โดยไม่ต้องนับ 1-2-3-4-5 ซ้ำ ถ้าเด็กทำไม่ผ่านในครั้งแรกให้โอกาสทำอีก 1 ครั้ง	1. เล่นกับเด็ก สอนให้นับสิ่งของเพิ่มขึ้นทีละชิ้น 2. ฝึกเด็กให้รู้จักจำนวน โดยนำสิ่งของมากกว่า 5 ชิ้นมาวาง ไว้หน้าให้ดูเป็นตัวอย่าง แล้วฝึกให้เด็กหยิบสิ่งของ มา 2 ชิ้น แล้วค่อย ๆ เพิ่มจำนวนถึง 5 ชิ้น 3. เมื่อเด็กรู้จักจำนวน 5 ชิ้นแล้ว ค่อยเพิ่มจำนวนมากขึ้น 4. สอนให้เด็กรู้จักตัวเลขอารบิก 1-5 แล้วนำเอาสิ่งของมาเรียง ตามจำนวนของตัวเลขนั้น ๆ เมื่อเด็กทำได้แล้ว เพิ่มจำนวน ตัวเลขเป็น 6-10
	128	อ่านออกเสียงพยัญชนะได้ถูกต้อง 5 ตัว ดังนี้ “ก” “ง” “ด” “น” “ย” (EL) อุปกรณ์ : แผ่นพยัญชนะ “ก” “ง” “ด” “น” “ย” (แผ่นละตัว) 	วางแผ่นพยัญชนะทีละ 1 แผ่น ชี้และถามเด็กว่า “นี่ตัวอะไร” ให้เด็กอ่าน ตามลำดับ “ก” “ง” “ด” “น” “ย” ผ่าน : เด็กอ่านออกเสียงพยัญชนะได้ถูกต้อง ทั้ง 5 ตัว เช่น ตัว ก เด็กอ่านได้ว่า กอ หรือ กอไก่ ถ้าเด็กทำไม่ได้ในครั้งแรกให้โอกาสทำอีก 1 ครั้ง เฉพาะพยัญชนะ ตัวนั้น ไม่ต้องอ่านซ้ำทั้ง 5 ตัว หมายเหตุ หากมีการออกเสียงตามภาษาท้องถิ่นที่แตกต่างจาก ภาษากลางให้ถือว่าผ่าน	1. นำหนังสือหรือแผ่นภาพที่มีตัวพยัญชนะไทย ชี้ตัวพยัญชนะ แล้วอ่านให้เด็กฟังทีละตัว เพื่อให้เด็กรู้จักและพูดตาม เช่น ชี้ตัว ก แล้วพูด กอไก่ และให้เด็กพูดตาม 2. ให้เด็กชี้ตัวพยัญชนะและผู้ใหญ่อ่าน แล้วให้เด็กอ่านตาม 3. ให้เด็กชี้ตัวพยัญชนะและอ่านเอง 4. พูดถึงคำที่ใช้เสียงพยัญชนะนั้น ๆ เป็นเสียงต้น/พยัญชนะต้น เช่น ก ออกเสียง กอ เป็นเสียงต้น/พยัญชนะต้น ของคำว่า ไก่ กบ กา แก้ว กล้วย กิน เป็นต้น 5. ต่อไปค่อย ๆ เพิ่มให้เด็กได้เรียนรู้รูปและเสียงพยัญชนะ ตัวอื่น ๆ และ सरง่าย ๆ เช่น सर ออ

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้ารวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
60 (5 ปี)	129 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	รู้จักพูดอย่างมีเหตุผล (EL)	<p>1. ถามพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก ว่า เด็กมีการพูดอย่างมีเหตุผล ด้วยการใช้คำว่า “ทำไม” ในการถามหรือไม่ เช่น “ทำไมต้องกินข้าว”/ “ทำไมต้องนอน”</p> <p>2. ถามคำถาม 3 ข้อ และให้เด็กตอบทีละข้อ ดังนี้ “ทำไมหนูต้องล้างมือ” “ทำไมหนูต้องกินผัก” “เวลาเล่นเสร็จทำไมหนูต้องเก็บของเล่น”</p> <p>ผ่าน : เด็กทำได้ทั้งข้อ 1 และ 2</p> <p>1. พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก ตอบว่า เด็กมีการใช้คำว่า “ทำไม” ในการตั้งคำถาม เช่น “ทำไมต้องกินข้าว”/ “ทำไมหนูต้องนอน”</p> <p>2. เด็กตอบได้อย่างมีเหตุผล อย่างน้อย 1 ใน 3 ข้อ เช่น มือสกปรก/ต้องล้างมือก่อนกินข้าว/กินผักทำให้เด็กร่างกายแข็งแรง (ถ้ามีคำว่า “เพราะ” นำหน้า ถือว่าดีมาก ถูกต้องตามหลักการใช้ภาษาไทย)</p>	<p>1. พ่อ แม่ ผู้ปกครองอธิบายถึงเหตุผลและทำเป็นตัวอย่างเกี่ยวกับการทำกิจวัตรในชีวิตประจำวัน เช่น ทำไมต้องแปรงฟัน ทำไมต้องล้างมือ ทำไมต้องรับประทานอาหาร</p> <p>2. พ่อแม่ต้องไม่ให้เหตุผลผิด ๆ หรือหลอกกลูก เช่น ไม่รับประทานอาหารให้หมดเดี๋ยวตัวราวจจับ ตึกแกกกับตบ ผีหลอก แต่ควรอธิบายด้วยเหตุผลง่าย ๆ และทำเป็นตัวอย่างที่ถูกต้อง</p> <p>3. ในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงให้ลูกอธิบายถึงเหตุที่เกิดขึ้น เช่น ทำไมเวลาไอต้องปิดปาก</p> <p>4. ทำกิจกรรมร่วมกับลูกหรือชวนลูกทำงานด้วยกัน แล้วให้ลูกสังเกตชวนให้เกิดคำถามและคิดหาเหตุผล เช่น ชวนทำกับข้าว ให้สังเกตว่าไข่สุกกับไข่ดิบเป็นอย่างไร ทำขนมที่ลูกได้เห็นการแปรสภาพ เช่น ขนมครก ขนมเค้ก ขนมกล้วย การพับกระดาษเป็นรูปต่าง ๆ</p> <p>วัตถุประสงค์ : เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักคิดวิเคราะห์และตอบคำถามได้อย่างสมเหตุสมผล ผ่านการจดจำเรียนรู้</p>
	130 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	แสดงความเห็นอกเห็นใจเมื่อเห็นเพื่อนเจ็บหรือไม่สบาย (PS)	<p>ถามเด็กว่า “เมื่อหนูเห็นเพื่อนร้องไห้เพราะเสียใจหรือเจ็บ หนูจะทำอย่างไร”</p> <p>ผ่าน : เด็กตอบแสดงความเห็นอกเห็นใจ เช่น หนูเข้าไปช่วยเพื่อนปลอบเพื่อนหรือบอกครู/ผู้ใหญ่ให้มาช่วยเพื่อน</p>	<p>1. สอนให้เด็กรู้จักอารมณ์ความรู้สึกของตนเองและเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่น (ให้ดูสีหน้าจริงหรือใช้รูปภาพประกอบ) สื่อ : รูปภาพที่แสดงถึงอารมณ์แบบต่างๆ เช่น ใบหน้ายิ้ม มีความสุข ใบหน้าเศร้าเสียใจ ตื่นเต้น ตกใจ เป็นต้น</p> <p>2. ทำตัวเป็นแบบอย่างในการแสดงความรู้สึกเห็นใจ และช่วยเหลือผู้อื่น</p> <p>3. เล่านิทาน หรือเล่นบทบาทสมมติในเรื่องการช่วยเหลือผู้อื่น เช่น เมื่อเห็นเพื่อนหรือญาติหรือคนหกล้ม</p> <p>4. ส่งเสริมหรือชี้แนะให้เด็กรู้สึกเห็นใจ และแนะนำให้เด็กแสดง ความห่วงใยด้วยการพูด หรือแสดงความเห็นอกเห็นใจเข้าช่วยเหลือ</p> <p>5. ชมเชยและชี้ให้เห็นผลที่เกิดจากการกระทำของเด็ก</p> <p>หมายเหตุ : ในกรณีที่พบเห็นเหตุการณ์ที่เกินความสามารถของเด็กในการจัดการ สามารถสอนให้เด็กขอความช่วยเหลือจากผู้ใหญ่เพื่อเป็นการฝึกทักษะการแก้ไขปัญหาในเบื้องต้น</p> <p>วัตถุประสงค์ : เพื่อฝึกให้เด็กรู้จักอารมณ์ความรู้สึกของตนเองและเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของผู้อื่นพร้อมทั้งตอบสนองได้อย่างเหมาะสม</p>

การตรวจประเมินระบบประสาทและพัฒนาการ (Neurodevelopment)

คำแนะนำ: การตรวจประเมินระบบประสาทและพัฒนาการเด็ก (Neurodevelopment) เริ่มจากการสังเกต โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ส่วนการตรวจร่างกายทำโดยแพทย์ นักกิจกรรมบำบัดและ/หรือพยาบาล

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
	1	ตรวจปฏิกิริยา Moro Reflex	<p>อุ้มทารกประคองศีรษะกับต้นคอ เลื่อนมือลงมาบริเวณหลัง ทำให้ศีรษะทารกหงายไปข้างหลังหรืออาจกระตุ้นทารกที่นอนหงายอยู่ด้วยเสียงดัง ทารกจะมีปฏิกิริยาตอบสนองทันที คือแขนขาจะเหยียดชูขึ้น แขนมือและกางออกสองข้างเท่าๆ กัน ก่อนที่จะโอบเข้าหากันเหมือนจะกอด</p> <div style="text-align: center;"> <p>The moro reflex</p> </div> <p>ผ่าน: ทารกตอบสนองทันทีแบบสะดุ้ง ยกแขนและขาสองข้างเสมอกัน อารมณ์ให้ ปฏิกิริยา Moro Reflex จะค่อยๆ ลดลงเมื่ออายุ 2-3 เดือนขึ้นไป</p>	-
	2	ตรวจความตึงตัวของกล้ามเนื้อ Muscle Tone	<p>สังเกตความตึงตัวของกล้ามเนื้อยกแขนขาขึ้นแล้วปล่อยลง ทารกจะหดพับแขนขาเข้าหาตัวแล้วยืดออกหรือสังเกตแรงต้านข้อต่อ โดยการจับปลายแขนขาแล้วเขย่าเบาๆ ดูการพลิ้วไหวหรือแข็งเกร็งของข้อต่อ สังเกตแรงต้านการเคลื่อนไหวจากกล้ามเนื้อ เช่น การที่จับทารกเหยียดข้อศอกแล้วมีแรงต้านเกิดขึ้นขณะเคลื่อนไหวหรือไม่มีแรงต้านเลย</p> <p>ผ่าน: กล้ามเนื้อตึงตัวปกติ ไม่แข็งเกร็งหรืออ่อนปวกเปียก</p>	-

การตรวจประเมินระบบประสาทและพัฒนาการ (Neurodevelopment)

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน เฝ้าระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
แรกเกิด	3 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ตรวจข้อเท้า Ankle Clonus	<p>ให้ใช้นิ้วมือ 4 นิ้วรองรับน่องของทารกและยกขาให้ลอยจากที่นอน กระตุ้น ankle reflex โดยใช้นิ้วหัวแม่มือวางที่ฝ่าเท้าขึ้นและลง 2-3 ครั้ง แล้วดันขึ้นทันทีที่ข้อเท้าหนึ่งครั้ง ข้อเท้าทารกเคลื่อนเป็นจังหวะ ขึ้น-ลง</p> <p>ผ่าน: ข้อเท้าทารกเคลื่อนเป็นจังหวะ ขึ้นลง ประมาณ 1-4 ครั้งหรือไม่เคลื่อนเลย (ถ้าข้อเท้าทารกเคลื่อนเป็นจังหวะ ขึ้นลง ตั้งแต่ 5 ครั้งขึ้นไปติดต่อกันถือว่าผิดปกติ)</p>	-
1-2	4 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ตรวจการเหยียดแขนและขา Asymmetrical Tonic Neck Reflex (ATNR)	<p>จับทารกนอนหงายหันศีรษะไปด้านใดด้านหนึ่งทันทีทันใด โดยให้ค้างอยู่เหนือหัวไหล่ ทารกเหยียดแขนและขาไปด้านที่หันหน้าและงอแขนและขาข้างตรงข้าม เหมือนท่าฟันดาบหรือยิงธนู</p> <div style="text-align: center;"> </div> <p>ผ่าน: ทารกเหยียดแขนและขาไปด้านที่หันหน้า ส่วนด้านตรงข้ามเด็กจะงอแขนและขา โดยไม่ควรพบทุกครั้งที่ตรวจพบ</p> <p>หมายเหตุ: หากเด็กทำทุกครั้งที่ตรวจให้พิจารณาส่งให้แพทย์หรือกุมารแพทย์</p>	จัดให้ทารกนอนหงาย แล้วหันหน้าไปด้านใดด้านหนึ่งทันที โดยให้ค้างอยู่เหนือหัวไหล่
3-4	5 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ตรวจการกำมือ Integrated palmar grasp reflex	<p>สอดนิ้วมือเข้าไปในฝ่ามือเด็กทารก ดันนิ้วก้อยหรือใช้นิ้วแตะฝ่ามือของทารก ทารกจะกำไว้ชั่วคราวแล้วปล่อย แต่ถ้าทารกกำมือแน่นขนาดผู้ตรวจสามารถยกทารกขึ้นจากพื้นที่นอนแสดงถึงทารกผิดปกติ</p> <p>ผ่าน: ทารกจะกำไว้ชั่วคราวแล้วปล่อย ไม่กำมือแน่นตลอดเวลาสามารถคลายมือได้เอง</p>	จับมือทารกเบาๆ และลูบให้นิ้วคลาย แล้ววางนิ้วในฝ่ามือทารกตะเบา ๆ

การตรวจประเมินระบบประสาทและพัฒนาการ (Neurodevelopment)

อายุ (เดือน)	ข้อที่	ทักษะ	วิธีประเมิน ฝึกระวัง โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ครู และผู้ดูแลเด็ก	วิธีฝึกทักษะ โดย พ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู และผู้ดูแลเด็ก
10-12	6 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	ตรวจการกางแขน Parachute Reflex	จับตัวทารกบริเวณเอวในท่านอนคว่ำให้มั่นคง ยกสูงขึ้นจากพื้นเตียงประมาณ หนึ่งฟุต แล้วลดระดับต่ำลงมาเร็วๆ ทารกจะใช้แขนทั้งสองข้างกางออกไป ข้างหน้าพร้อมที่จะใช้มือยันพื้นได้ทันทีและเท่ากัน ผ่าน: เด็กกางแขนทั้งสองข้างออก เพื่อพร้อมที่จะเอามือยันพื้นเหมือนทำ คนกระโดดร่มได้	สังเกตพฤติกรรมเด็ก รู้จักใช้มือสองข้างยันตัวไว้ เวลาจะล้มไปข้างหน้า
55-59 (4 ปี 7 เดือน - 4 ปี 11 เดือน)	7 ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน	เดินต่อส้นเท้า	ก้าวเดินโดยให้ส้นเท้าข้างหนึ่งไปต่อชิดกับปลายเท้าอีกข้างหนึ่งให้เด็กดู แล้วบอกให้เด็กทำตาม ผ่าน: เด็กสามารถเดินต่อส้นเท้ากับปลายเท้าได้ 4 ก้าว โดยไม่เสียการทรงตัว และไม่กางแขนเพื่อช่วยการทรงตัว	1. เดินก้าวสลับเท้าโดยให้ส้นเท้าต่อกับปลายเท้า อีกข้างให้เด็กดู 2. บอกให้เด็กทำตาม โดยช่วยพยุงและกระตุ้นให้ เด็กใช้ส้นเท้าต่อกับปลายเท้าอีกข้าง เมื่อเด็ก เริ่มทำได้ ลดการช่วยเหลือลงจนเด็กสามารถ เดินได้เอง 4-5 ก้าว โดยไม่เสียการทรงตัว

แบบบันทึกการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

Developmental Assessment For Intervention Record By Parents/Teacher/Caregiver and Health Personnel

ชื่อ..... นามสกุล..... ชื่อเล่น..... วัน เดือน ปี เกิด..... อายุ.....

คำชี้แจง: เด็กทำได้ ใส่เครื่องหมาย ✓ ผ่าน เด็กทำไม่ได้ ใส่เครื่องหมาย ✓ ไม่ผ่าน

ด้าน อายุ	ด้านการเคลื่อนไหว Gross Motor (GM)	ด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และสติปัญญา Fine Motor (FM)	ด้านการเข้าใจภาษา Receptive Language (RL)	ด้านการใช้ภาษา Expressive Language (EL)	ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม Personal and Social (PS)
แรกเกิด	1. ขยับเคลื่อนไหวแขนขา 2 ข้าง เท่ากัน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	2. มองสบตาขณะตื่น ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	3. สะดุ้งหรือเคลื่อนไหวร่างกายเมื่อ ได้ยินเสียงพูดในระดับปกติ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	4. เด็กเปล่งเสียงได้ ไม่ใช่อ้อแอ้ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	5. ดูคนมได้ดี ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....
1 เดือน	6. ทำนอนคว่ำ เด็กสามารถยกศีรษะ และหันศีรษะไปข้างใดข้างหนึ่งได้ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป..... 7. แขนขา 2 ข้างเคลื่อนไหวได้เท่ากัน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....		8. สะดุ้งหรือเคลื่อนไหวร่างกายเมื่อ ได้ยินเสียงพูด ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	9. ส่งเสียงอ้อแอ้ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	10. มองจ้องหน้าได้นาน 1-2 วินาที ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....
2 เดือน	11. ยกศีรษะตั้งขึ้นได้ 45 องศา นาน 3 วินาที ขณะนอนคว่ำ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	12. มองตามสิ่งของจากด้านหนึ่งไป อีกด้านหนึ่ง ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	13. มองหน้าผู้พูดคุยด้วยได้นาน 5 วินาที ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	14. ทำเสียงในลำคอ (เสียง “อู” หรือ “อือ”) อย่างชัดเจน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	15. ยิ้มหรือส่งเสียงตอบโต้เมื่อตะ ต้องตัวและพูดคุยด้วย ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....

แบบบันทึกการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

Developmental Assessment For Intervention Record By Parents/Teacher/Caregiver and Health Personnel

ด้าน อายุ	ด้านการเคลื่อนไหว Gross Motor (GM)	ด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และสติปัญญา Fine Motor (FM)	ด้านการเข้าใจภาษา Receptive Language (RL)	ด้านการใช้ภาษา Expressive Language (EL)	ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม Personal and Social (PS)
3-4 เดือน	16. ท่านนอนคว่ำยกอกพ้นพื้น ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	17. มองตามสิ่งของที่เคลื่อนที่ได้ เป็นมุม 180 องศา ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	18. หันตามเสียงได้ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	19. ทำเสียงสูงๆ ต่ำๆ โต้ตอบเวลา พูดคุย ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	20. ยิ้มทักและยิ้มตอบ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....
5-6 เดือน	21. ยืนตัวขึ้นจากท่านอนคว่ำโดย แขนเหยียดตรงทั้งสองข้างได้ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป..... 22. ดึงขึ้นนั่งจากท่านอนหงาย เด็ก สามารถชัน/ยกศีรษะขึ้นมาก่อน ลำตัว ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป..... 23. พลิกคว่ำขณะนอนหงายได้ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	24. เอื้อมมือหยิบ และถือวัตถุไว้ ขณะอยู่ในท่านอนหงายหรือนั่งตัก ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	25. สนใจฟังคนพูดและสามารถมอง ไปที่ของเล่นที่ผู้ทดสอบเล่นกับเด็ก ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	26. เลียนแบบการเล่นทำเสียงได้ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	27. จ้องมองหรือร้องไห้เมื่อเห็นคน แปลกหน้า ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....

แบบบันทึกการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
 Developmental Assessment For Intervention Record By Parents/Teacher/Caregiver and Health Personnel

ด้าน อายุ	ด้านการเคลื่อนไหว Gross Motor (GM)	ด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และสติปัญญา Fine Motor (FM)	ด้านการเข้าใจภาษา Receptive Language (RL)	ด้านการใช้ภาษา Expressive Language (EL)	ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม Personal and Social (PS)
7-8 เดือน	28. นั่งได้มั่นคงและสามารถเอี้ยวตัว ใช้มือเล่นได้อย่างอิสระ 	29. จ้องมองไปที่หนังสือพร้อมกับ ผู้ใหญ่ 2-3 วินาที 	30. หันตามเสียงเรียกชื่อ	31. เลียนเสียง พุดคุย เช่น มามา ปา ปา หม่าหม่า จ๊ะจ๊ะ จำจ๊ะ	32. เด็กเล่นจะเอ้ได้
	ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....
10-12 เดือน (10 เดือน - 1 ปี)	41. ยืนอยู่ตามลำพังได้นาน 2 วินาที	42. จับนิ้วมือเพื่อหยิบของชิ้นเล็ก 	43. โบกมือหรือตบมือตามคำสั่ง	44. แสดงความต้องการ โดยทำท่า ทาง หรือเปล่งเสียง	45. เล่นสิ่งของตามประโยชน์ของ สิ่งของได้
	ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....
13-15 เดือน (1 ปี 1 เดือน - 1 ปี 3 เดือน)	46. เดินลากของเล่นหรือสิ่งของได้ 	47. หยิบก้อนไม้ใส่ถ้วยได้ 	48. ส่งของเล่นให้ตามคำสั่ง 	49. พุดได้ 1 คำที่เป็นคำโดด 	50. เลียนแบบท่าทางทำงานบ้าน
	ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....

แบบบันทึกการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

Developmental Assessment For Intervention Record By Parents/Teacher/Caregiver and Health Personnel

ด้าน อายุ	ด้านการเคลื่อนไหว Gross Motor (GM)	ด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และสติปัญญา Fine Motor (FM)	ด้านการเข้าใจภาษา Receptive Language (RL)	ด้านการใช้ภาษา Expressive Language (EL)	ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม Personal and Social (PS)
16-17 เดือน (1 ปี 4 เดือน - 1 ปี 5 เดือน)	51. วิ่งหรือเดินเร็ว ๆ โดยสายตาอาจ จ้องมองอยู่ที่พื้น ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	52. ขีดเขียน(เป็นเส้น)บนกระดาษ ได้ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	53. ทำตามคำสั่ง 2-3 คำ โดยไม่ต้อง มีท่าทางประกอบ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	54. ตอบชื่อวัตถุได้ถูกต้อง ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	55. ถือถ้วยน้ำดื่มเองหกเล็กน้อย ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....
19-24 เดือน (1 ปี 7 เดือน - 2 ปี)	66. เหวี่ยงขาเตะลูกบอลได้ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	67. ต่อก้อนไม้ 4 ชั้น ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	68. เลือกวัตถุตามคำสั่ง (ตัวเลือก 4 ชนิด) ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	69. เลียนคำพูดที่เป็นวลีประกอบ ด้วยคำ 2 คำขึ้นไป ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	70. ใช้ช้อนตักอาหารกินเองได้ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....
25-29 เดือน (2 ปี 1 เดือน - 2 ปี 5 เดือน)	71. กระโดดเท้าพื้นทั้ง 2 ข้าง ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	72. แก้ปัญหาต่างๆ โดยใช้เครื่องมือ ด้วยตัวเอง ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	73. ซื่อวัยาะ 7 ส่วน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	74. พุดตอบรับและปฏิเสธได้ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	75. ล้างและเช็ดมือได้เอง ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....

แบบบันทึกการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

Developmental Assessment For Intervention Record By Parents/Teacher/Caregiver and Health Personnel

ด้าน อายุ	ด้านการเคลื่อนไหว Gross Motor (GM)	ด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก Fine Motor (FM)	ด้านการเข้าใจภาษา Receptive Language (RL)	ด้านการใช้ภาษา Expressive Language (EL)	ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม Personal and Social (PS)
31-36 เดือน (2 ปี 7 เดือน - 3 ปี)	85. ยืนขาเดียว 1 วินาที ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	86. เลียนแบบลากเส้นเป็นวงต่อเนื่องกัน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	87. นำวัตถุ 2 ชนิด ในห้องมาให้ได้ตามคำสั่ง ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	88. พูดยุติต่อกัน 3-4 คำได้อย่างน้อย 4 ความหมาย ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	89. ใส่กางเกงได้เอง ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....
37-41 เดือน (3 ปี 1 เดือน - 3 ปี 5 เดือน)	90. ยืนขาเดียว 3 วินาที ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	91. เลียนแบบวาดรูปวงกลม ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	92. ทำตามคำสั่งต่อเนื่องได้ 2 กริยากับวัตถุ 2 ชนิด ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	93. ถามคำถามได้ 4 แบบ เช่น ใครอะไร ที่ไหน ทำไม ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	94. ทำตามกฎในการเล่นเป็นกลุ่มได้โดยมีผู้ใหญ่แนะนำ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป..... 95. ช่วยทำงานขั้นตอนเดียวได้เอง ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....

แบบบันทึกการประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง โดยพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้ดูแลเด็ก และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

Developmental Assessment For Intervention Record By Parents/Teacher/Caregiver and Health Personnel

ด้าน อายุ	ด้านการเคลื่อนไหว Gross Motor (GM)	ด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก Fine Motor (FM)	ด้านการเข้าใจภาษา Receptive Language (RL)	ด้านการใช้ภาษา Expressive Language (EL)	ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม Personal and Social (PS)
43-48 เดือน (3 ปี 7 เดือน - 4 ปี)	107. กระโดดขาเดียวได้อย่างน้อย 2 ครั้ง ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	108. ตัดกระดาษรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ขนาด 10 ซม. ออกเป็น 2 ชิ้น (โดย ใช้กรรไกรปลายมน) ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป..... 109. เลียนแบบวาดรูป + (เครื่องหมายบวก) ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	110. เลือกวัตถุที่มีขนาดใหญ่กว่าและ เล็กกว่า ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	111. พูดเป็นประโยค 3 คำ ติดต่อกัน โดยมีความหมายและเหมาะสมกับโอกาสได้ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	112. ใส่กระดุมขนาดใหญ่อย่างน้อย 2 ซม. ได้เอง 3 เม็ด ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....
49-54 เดือน (4 ปี 1 เดือน - 4 ปี 6 เดือน)	113. กระโดดสองเท้าพร้อมกันไป ด้านข้างและถอยหลังได้ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	114. ประกอบชิ้นส่วนของรูปภาพที่ ตัดออกเป็นส่วนๆ 8 ชิ้นได้ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	115. เลือกรูปภาพที่แสดงเวลากลางวัน กลางคืน ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	116. ตอบคำถามได้ถูกต้องเมื่อถาม ว่า “ถ้ารู้สิกร้อน ไม่สบาย หิว” จะ ทำอะไร ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	117. ทำความสะอาดตนเองหลังจาก อุจจาระได้ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....
55-59 เดือน (4 ปี 7 เดือน - 4 ปี 11 เดือน)	118. เดินต่อส้นเท้า ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	119. จับดินสอได้ถูกต้อง ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	120. เลือกสีได้ 8 สี ตามคำสั่ง ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	121. ผลัดกันพูดคุยกับเพื่อนในกลุ่ม ผู้ใหญ่ได้ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....	122. เล่นเลียนแบบบทบาทของ ผู้ใหญ่ได้ ผู้ปกครอง เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... ว/ด/ป.....

แบบบันทึกการคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

Developmental Screening and Promotion Record By Health Personnel

ชื่อ..... นามสกุล..... ชื่อเล่น..... วัน เดือน ปี เกิด..... อายุ.....
 คำชี้แจง: เด็กทำได้ ใส่เครื่องหมาย ✓ ผ่าน เด็กทำไม่ได้ ใส่เครื่องหมาย ✓ ไม่ผ่าน

ด้าน อายุ	ด้านการเคลื่อนไหว Gross Motor (GM)	ด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และสติปัญญา Fine Motor (FM)	ด้านการเข้าใจภาษา Receptive Language (RL)	ด้านการใช้ภาษา Expressive Language (EL)	ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม Personal and Social (PS)
9 เดือน	33. ลูกขึ้นนั่งได้จากท่านอน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 34. ยืนอยู่ได้โดยใช้มือเกาะเครื่อง เรือสูงระดับอก ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	35. หยิบก้อนไม้จากพื้น และถือไว้ มือละชิ้น ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 36. ใช้นิ้วหัวแม่มือและนิ้วอื่นๆ หยิบ ของชิ้นจากพื้น ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	37. ทำตามคำสั่งง่ายๆ เมื่อใช้ท่าทาง ประกอบ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	38. เด็กรู้จักการปฏิเสธด้วยการ แสดงท่าทาง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 39. เลียนเสียงคำพูดที่คุ้นเคยได้ อย่างน้อย 1 เสียง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	40. ใช้นิ้วหยิบอาหารกินได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....
18 เดือน (1 ปี 6 เดือน)	56. วิ่งได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 57. เดินถือลูกบอลไปได้ไกล 3 เมตร ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	58. เปิดหน้าหนังสือที่ทำด้วยกระดาษ แข็งทีละแผ่นได้เอง ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 59. ต่อก่อนไม้ 2 ชิ้น ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	60. เลือกวัตถุตามคำสั่งได้ถูกต้อง 3 ชนิด ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 61. ซื่อวัยจะโต้ 1 ส่วน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	62. พูดเลียนคำที่เด่นหรือคำสุดท้าย ของคำพูด ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 63. พูดเป็นคำๆ ได้ 4 คำ เรียกชื่อ สิ่งของหรือทักทาย (เป็นคำอื่นที่ ไม่ใช่พ่อแม่ ชื่อของคนคุ้นเคยหรือชื่อ ของสัตว์เลี้ยงในบ้าน) ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	64. สนใจ/มองตามสิ่งที่ผู้ใหญ่ชี้ที่อยู่ ไกลออกไปอย่างน้อย 3 เมตร ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 65. ตีมน้ำจากแก้วโดยไม่หก ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....

แบบบันทึกการคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
Developmental Screening and Promotion Record By Health Personnel

ด้าน อายุ	ด้านการเคลื่อนไหว Gross Motor (GM)	ด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และสติปัญญา Fine Motor (FM)	ด้านการเข้าใจภาษา Receptive Language (RL)	ด้านการใช้ภาษา Expressive Language (EL)	ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม Personal and Social (PS)
30 เดือน (2 ปี 6 เดือน)	<p>76. กระโดดข้ามเชือกบนพื้นไปข้างหน้าได้ </p> <p>☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน</p> <p>ว/ด/ป.....</p> <p>77. ขว้างลูกบอลขนาดเล็กได้ โดยยกมือขึ้นเหนือศีรษะ </p> <p>☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน</p> <p>ว/ด/ป.....</p>	<p>78. ต่อก่อนไม้สี่เหลี่ยมลูกบาศก์เป็นท่อนสูงได้ 8 ก้อน </p> <p>☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน</p> <p>ว/ด/ป.....</p>	<p>79. ยื่นวัตถุให้ผู้ทดสอบได้ 1 ชิ้นตามคำสั่ง (รู้จำนวนเท่ากับ 1) </p> <p>☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน</p> <p>ว/ด/ป.....</p> <p>80. สนใจฟังนิทานได้นาน 5 นาที </p> <p>☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน</p> <p>ว/ด/ป.....</p> <p>81. วางวัตถุไว้ “ข้างบน” และ “ข้างใต้” ตามคำสั่งได้ </p> <p>☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน</p> <p>ว/ด/ป.....</p>	<p>82. พูดติดต่อกัน 2 คำ อย่างมีความหมายโดยใช้คำกริยาได้ ถูกต้องอย่างน้อย 4 กริยา </p> <p>☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน</p> <p>ว/ด/ป.....</p>	<p>83. ร้องเพลงได้บางคำหรือร้องเพลงคลอตามทำนอง</p> <p>☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน</p> <p>ว/ด/ป.....</p> <p>84. เด็กรู้จักรอให้ถึงรอบของตนเองในการเล่นโดยมีผู้ใหญ่คอยบอก </p> <p>☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน</p> <p>ว/ด/ป.....</p>
42 เดือน (3 ปี 6 เดือน)	<p>96. ยืนขาเดียว 5 วินาที</p> <p>☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน</p> <p>ว/ด/ป.....</p> <p>97. ใช้แขนรับลูกบอลได้ </p> <p>☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน</p> <p>ว/ด/ป.....</p>	<p>98. แยกรูปทรงเรขาคณิตได้ 3 แบบ </p> <p>☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน</p> <p>ว/ด/ป.....</p> <p>99. ประกอบชิ้นส่วนของรูปภาพที่ถูกต้องออกเป็น 3 ชิ้นได้ </p> <p>☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน</p> <p>ว/ด/ป.....</p> <p>100. เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้ </p> <p>☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน</p> <p>ว/ด/ป.....</p>	<p>101. วางวัตถุไว้ข้างหน้าและข้างหลังได้ตามคำสั่ง </p> <p>☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน</p> <p>ว/ด/ป.....</p> <p>102. เลือกจัดกลุ่มวัตถุตามประเภทภาพเสื้อผ้าได้ </p> <p>☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน</p> <p>ว/ด/ป.....</p>	<p>103. พูดถึงเหตุการณ์ที่เพิ่งผ่านไปใหม่ๆได้</p> <p>☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน</p> <p>ว/ด/ป.....</p> <p>104. พูด “ขอ” หรือ “ขอบคุณ” หรือ “ให้” ได้เอง</p> <p>☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน</p> <p>ว/ด/ป.....</p>	<p>105. บอกเพศของตนเองได้ถูกต้อง</p> <p>☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน</p> <p>ว/ด/ป.....</p> <p>106. ใส่เสื้อผ้าหน้าตัวเองโดยไม่ต้องติดกระดุม</p> <p>☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน</p> <p>ว/ด/ป.....</p>

แบบบันทึกการคัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
Developmental Screening and Promotion Record By Health Personnel

ด้าน อายุ	ด้านการเคลื่อนไหว Gross Motor (GM)	ด้านการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก และสติปัญญา Fine Motor (FM)	ด้านการเข้าใจภาษา Receptive Language (RL)	ด้านการใช้ภาษา Expressive Language (EL)	ด้านการช่วยเหลือตัวเองและสังคม Personal and Social (PS)
60 เดือน (5 ปี)	123. เดินต่อเท้าเป็นเส้นตรงไป ข้างหน้าได้ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	124. ลอกรูป ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 125. วาดรูปคนได้ 6 ส่วน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	126. จับใจความเมื่อฟังนิทาน หรือเรื่องเล่า ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 127. นับก้อนไม้ 5 ก้อน ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	128. อ่านออกเสียงพยัญชนะ ได้ถูกต้อง 5 ตัว ดังนี้ “ก” “ง” “ด” “น” “ย” ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป..... 129. รู้จักพูดอย่างมีเหตุผล ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	130. แสดงความเห็นอกเห็นใจ เมื่อเห็นเพื่อนเจ็บหรือไม่สบาย ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....

แบบบันทึกการตรวจประเมินระบบประสาทและพัฒนาการ (Neurodevelopment) โดยเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

อายุแรกเกิด			อายุ 1 เดือน	อายุ 3-4 เดือน	อายุ 10-12 เดือน (10 เดือน - 1 ปี)	อายุ 55-59 เดือน (4 ปี 7 เดือน - 4 ปี 11 เดือน)
1. ตรวจปฏิกิริยา Moro Reflex	2. ตรวจความตึงตัวของ กล้ามเนื้อ Muscle Tone	3. ตรวจข้อเท้า Ankle Clonus	4. ตรวจการเหยียดแขน และขา Asymmetrical Tonic Neck Reflex (ATNR)	5. ตรวจการกำมือ Integrated palmar grasp reflex	6. ตรวจการกางแขน Parachute reflex	7. เดินต่อส้นเท้า
เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....	เจ้าหน้าที่ ☐ ผ่าน ☐ ไม่ผ่าน ว/ด/ป.....

อุปกรณ์สำหรับัดกรองและส่งเสริมพัฒนาการเด็กปฐมวัย

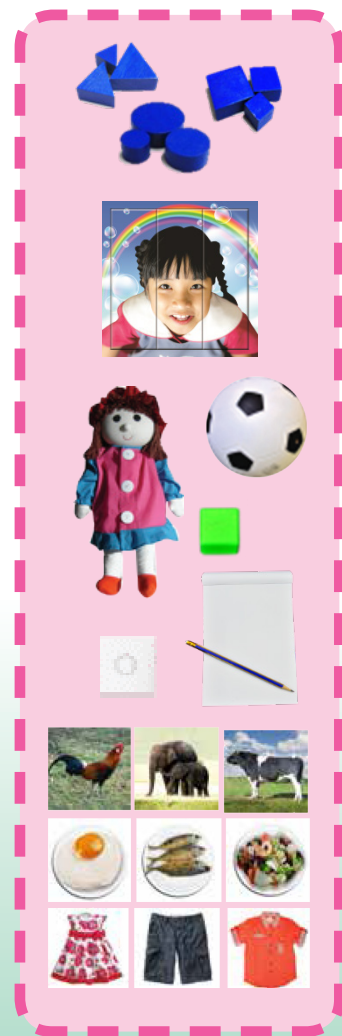
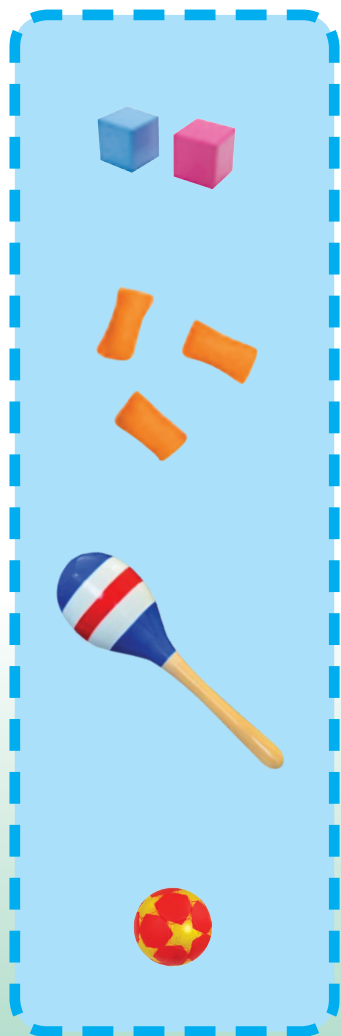
อายุ 9 เดือน

อายุ 18 เดือน
(1 ปี 6 เดือน)

อายุ 30 เดือน
(2 ปี 6 เดือน)

อายุ 42 เดือน
(3 ปี 6 เดือน)

อายุ 60 เดือน
(5 ปี)

คู่มือประเมินและส่งเสริมพัฒนาการเด็กกลุ่มเสี่ยง
Developmental Assessment For Intervention Manual (DAIM)

สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ 196 ม.10 ต.ดอนแก้ว อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ 50180 โทร. 053-908-300-49

www.thaichilddevelopment.com

9 อย่างเพื่อสร้างลูก

App Khunlook